DİJİTAL KÜTÜPHANE KANALI

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

https://rantey.org

Yedek ve Duyuru Kanallarımız
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

• Telegram: https://t.me/birkitapbir

• WhatsApp Kanalımız : https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4IvMoc0Y

POSTER VE AYRAÇLAR İÇERİDE!

OT

maksat yeşillik olsun..

SAYI 50
NİSAN 2017
FİYATI 7 TL
KKTC FİYATI 2,75TL

GEÇ BUNLARI ANAM BABAM... BİLİRİM BEN YAPTIĞIMI

Orhan Veli

İHSAN OKTAY ANAR | ŞULE GÜRSÖZ | ONUR ÜNLÜ | ALİ ATAY | DÜCANE CÜNDİOĞLU | SILA GENÇOĞLU | RUŞEN ÇAKIR | ÜMMİYE KOÇAK | AAMIR KHAN | GÜNDÜZ VASSAF | ALİ LİDAR
HALUK LEVENT | SİNEM SAL | CEM ADRİAN | ÇAĞAN IRMAK | İLHAMİ ALGÜN | ETHAN HAWKE | AHMET MURAT | KEMAL VAROL | ÖZLEM GÜNGÖRDÜLER | ERTUĞRUL MÜFTÜOĞLU | NEFERİN YILDIRIM
SERAN ŞAHİNER | TUNA ÖREMİÇ | SEVİM GÜZAY | SİNAN CANAN | NİHAT GENÇ | BAŞAK DİZDAR | HAKAN ERGÜDEN | BİRCİL TEZCAN | BAHADIR CÜNEYT YALÇIN | JEHAN BAREJA | MURAT MENTEŞ

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

Başka dünyalar mümkün...

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

“Sanat sanat için midir, yoksa toplum için midir?” der dururuz. Toplum için olmayan bir şey yoktur ki, sanat olsun.

GERÇEK ŞİİRİN ÖLÇÜSÜNÜ ARIYORUM

ORHAN VELİ

ŞİİR NEREDE?

“Bunda ne vezin var ne kafiye, ne teşbih var ne istiare; demek ki şiir değil,” diyenler hep o ölçü fikrinin esiri insanlar değiller mi? Bütün kıyamet de o ufacık ölçülerinin ellerinden gittiğini görmelerinden kopmuyor mu?

Ben gerçek şiirin ölçüsünü arıyorum. “Vezin yok, kafiye yok; o halde şiir yok,” diyenin değil, “Vezin var, kafiye var, ama şiir nerede?” diyecek olanın ölçüsünü...

SOL NE DEMEKTİR?

Bizi sol mu sanıyorsunuz? Evet soluz. Ama sol ne demektir? Memleketin kötülüğünü isteyen insan mı demektir? Hayır! Olsa olsa memleketin de bütün insanlıkla beraber, daha ileriye gitmesini isteyen insan demektir.

Memleket olsun, insanlık olsun, ileriye, ileri fikirlere inanmak, o fikirleri savunmakla gider. Her memleketini seven kişi, bu işe karışmak, bu yolda savaşmak zorundadır. Savaşılacak şeylerin başında yobazlıklar gelir.

Siz acaba ne düşündünüz de solluğu bize layık gördünüz? Haksızlığa uğramış insanların haklı çıkmalarını istediğimiz için mi?

İNSANLIK MESELESİ

Son günlerde, Nazım Hikmet’in serbest bırakılması için çalıştık... Nazım Hikmet sol bir şair olduğu için bu hareketimizi sol bir hareket sanmış olabilirsiniz. Ama Nazım Hikmet meselesi diye yazdığımız yazının manasını anladınız mı? Okudunuzsa görmüşsünüzdür ki, Nazım Hikmet meselesi bizim için, bir sağlık solluk meselesi değil, bir insanlık meselesidir.

TOPLUM İÇİN

“Sanat sanat için midir, yoksa toplum için midir?” der dururuz. Elbette toplum içindir. Toplum için olmayan bir şey yoktur ki, sanat olsun.

SONU NEREYE VARIR BU İŞLERİN?

Memleket yararına görmek istediğimiz işler bugün nasıl komünistlik sayılıyorsa, yarın kolayca kafirlik olur. Milli heyecanın yerini dini heyecan alır. Sonu neye varır bu işlerin? Görmek istemeyiz ama herhalde çok kötüye.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

HAYDAR ERGÜLEN

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Kuşlar geçiyor, derken;
Yükseklerden, sürü sürü, çığlık çığlık.
Ağlar çekiliyor dalyanlarda;

Bir kadının suya değiyor ayakları;
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı...

İstanbul'u Dinliyorum
Orhan Veli

Uyandım baktım ki bir sabah
Güneş vurmuş içime
Kuşlara, yapraklara dönmüşüm
Pır pır eder durur
bahar rüzgârında...

Pırpırlı Şiir
Orhan Veli

Bakakalırım giden geminin ardından;
Atamam kendimi denize, dünya güzel;
Serde erkeklik var, ağlayamam.

Ayrılış - Orhan Veli

İllüstrasyon: Hüseyin Sönmezay

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

ORHAN VELİ'NİN PARDÖSÜSÜ

Hikayeleştiren: SIDDIK AKBAYIR
Çizen: GÖKÇE ERVERDİ

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

DÜCANE CÜNDİOĞLU

- "Gözünden **damlayamayan** gözyaşın olayım."

Bir ayrılığın hüznü şu yakarıştan daha güzel nasıl yansıtılır bilemiyorum.

N'olur bırakma beni, daima sende ve seninle kalayım demenin en zarif biçimi.

N'olur ağlama ey sevgili, demenin... Ağlama ki akmayayım, gitmeyeyim, ağlama ki deryanın kendisiyken onun bir parçası, bir damlası, bir "damla parçası" olmayayım diye yalvarıp yakarmanın...

Ezgi hiç kuşkusuz ki sürecin daha öncesine atıfla başlar:

- "Boğazında düğümlenen hıçkırık olayım."

Olayım ki sende kalayım, düğümlenesin ki kopamayayım.

Birine, bir şeye, bir bütüne ilişik olma duygusunun sonu dramatik değil, daima trajiktir çünkü.

Kopuş ve ayrılış, firak ve hicran, ve ardından bir damlanın kendisinden koptuğu ummâna o ürkek yakarışı:

- "Unutma beni, **unutama** beni."

* * *

Ayrılmak başka, ayrı düşmek başka; ilkinde ayrılanların istenci rol oynar, diğerinde ayıranların.

Tanrı bile hep anılmak, hatırlanmak, unutulmamak ister, "Anın beni ki ben de sizi anayım" der, her şeyi bağışlar ama unutanları, terk edenleri bağışlamaz, üstelik onları hemen unutulmakla/terk edilmekle tehdit eder.

Oysa ayrılmak, sanma ki iki taraflı bir edim, değil; ayrılık aksine hep bir tarafın ayrılığıdır, daima birinin ayrılığı. Bu yüzden de her ayrılık öyküsü, gerçekte bir terk **etme**, bir terk **olunma** öyküsü.

- "Ben nasıl ki unutmadım, sen de unutma beni, **unutama** beni."

Farkında mısın, belki o narin yüreğin incinir korkusuyla seçenekleri çoğaltıyorum ey talib, yoksa terk eden âşık mı görülmüştür bu âlemde? Biliyorum, çok insafsızca, ve fakat hakikat böyle: Her defasında, terk **ederken** bile, terk **olunuruz**, terk **ediliriz** de bir türlü kabullenemeyiz. Oysa ne tuhaf, bizler inadına, terk olundukça gelişip olgunlaşırız; ayrıldıkça, yırtıldıkça, koptukça büyürüz; ama sırf ayrılığın acısına dayanmak için, sadece ama sadece acıya direnmek için... **kendimizi** büyütürüz.

* * *

Fiziksel mesafeler kimin umurunda, gerçek mesafeler daima ruhsaldır. Unutmak da istemeyiz bu yüzden, unutulmak da; daima hatırlamak ve hatırlanmak isteriz. N'apalım elimizde değil, sevgilinin yaşamından ayrılsak bile gönlünden ayrılmamayı isteriz.

Tam da burada **hayal** ile **hafıza** sözcükleri eşleşir ve o uçsuz bucaksız insan gönlü tüm aşkların yegâne sahnesi haline gelir; tüm aşkların ve tüm ayrılıkların, yani firak ve hicranın her türlüsünün.

İlkin ana rahminden ayrılırız, sonra memeden, sonra gözlerden ırak düşüp evden ayrılırız, yuvadan, sonra okuldan, en son yaşamdan. Bu süreçte hatırlayabilmek için hatırlanırız, geçmişin sesini hep yanımızda duyumsarız, öyle ki "...sevişirken, öpüşürken, yapayalnız dolaşırken, unutmaya çalışırken..." nedense içimizde bir yerlerde daima aynı seslenişin yankılanıp durduğunu fark ederiz:

- "Unutma beni, unutama beni."

Aşk sefili olmamanı öğütleyenlere aldırma ey talib, aşk bizatihi sefalettir, bir yoksunluk çınarıdır, heybetten gayrı yemişi de olmaz bu yüzden, sureti de. Firakta değil vuslatta dahi olmaz, çünkü asla itminan bulmaz aşk, hiçbir miktarla yetinmez, yetinemez, bir türlü doymak bilmez. Ezeli açlığın adıdır aşk. Kurbiyete ve yakınlığa düşkünlüktür, şaşma sakın, bu nedenle yüceltilmekten çok kınanmaya layık olanın sıfatıdır.

* * *

Hani sevgili?

Nerede bekliyor?

Bilmiyorum.

Ben hiç âşık olmuş muydum?

Adını, suretini, çehresini anımsamadığım bir yârin peşinden hiç koşmuş muydum bilmiyorum.

Niçin bu-ara-dayım?

Niçin kendimi bu denli huzursuz, bu denli yitik duyumsuyorum?

Niçin ilerledikçe önüme değil ardıma bakıyorum?

Kimi arıyorum?

Arayan mıyım, aranan mı, inan bilmiyorum.

Geçmişimi bir türlü anımsayamıyorum.

Yanıtlardan vazgeçtim, bazen sorularımı bile unutmaktan korkuyorum.

Korkuyorum, çünkü ne zaman gözlerimi kapasam, düşlerimde kendimi hep boşlukta süzülen bir gözyaşı damlası olarak görüyorum.

Anlamıyor musun ey talib, ben bile kendimi unutmuşum, bari sen unutma beni!

Lütfen, unutama beni.

Hiçbir gerçek aşk Musa'nın levhalarında aklan(a)maz, bu nedenle âşıkların yarasını daima Hızır'ın nefesi (te'vil) iyileştirir; uzaklıktaki yakınlık değil ama, yakınlıktaki uzaklık.

Tam da bu minvalde, ilgilenenlere, toplumsal olanın ve yasanın sükût ettiği o zifiri karanlığın içine hakikatin ışığını düşürmeyi başaran gerçek bir başyapıt önerebilirim:

• 'The Bridges of Madison County' (Clint Eastwood, 1995)
Aşk bir aşırılığın adı, bir sıra dışılığın. Fizik'te **sonsuzun**, Etik'te özgürlüğün, Metafizik'te **tanrısallığın**, Tıp'taysa **patolojinin**. Bu zenginliğine karşın yine de hep iyi olanın temsilini görmemeli onda, kötücül ve sapkın yanlarını da kabul ve itiraf etmeli: En esaslı yanını, yıkıcı yanını.

Sahilden uzaklaşmayı göze alamayanları rahatsız etmeyelim, çünkü şu iki sert anlatım tam da akıntıya karşı yüzecekler için:

• 'Les amant du Pont Neuf' (Leos Carax, 1991)

• 'Bad Guy' (Kim Kiduk, 2001)

Resim: Caravaggio, Saint Jerome Writing, (1607-1608)

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Nail Kitabevi Kuzguncuk'ta bir mahalle kitapçısıdır.

Kapılarını 2015 yılında misafirlerine açan Nail Kitabevi, sanat ve edebiyatın buluşma noktasıdır. Sizin için kitaplar seçer, yayınlar ve bir de mis gibi kahveler yapar.

İstanbul'un bu huzur dolu kitap sığınağına davetlisiniz.

YAYINLARI

EMPATİ
Bir Devrimin El Kitabı

Yazar : Roman Krznaric
Çevirmen : Burcu Erdoğan
Ocak 2016 - 288 Sayfa
ISBN No: 978-605-85515-2-7
Etiket Fiyatı: 23 TL

Empatiyi ve yarattığı devrimsel hareketleri eğitim, tarih, ekoloji, nöroloji, sosyal psikoloji ve edebiyat gibi pek çok alanda inceleyen Krznaric, Empati Kütüphanesi, Empati Sohbetleri gibi projelerin yanı sıra kamusal hayatta empati seviyemizi yükseltecek altı temel davranış biçimini de okurlarıyla paylaşıyor.

ÇİĞ BESLENME MUTFAĞI

Yazar : Ezel Küçükkoç
Kasım 2016 - 160 Sayfa
ISBN No: 978-605-83642-7-1
Etiket Fiyatı: 20 TL

Yoga eğitmeni ve çiğ beslenme uygulayıcısı olan Ezel Küçükkoç, beslenmeye bakış açımızı değiştirecek farklı bir kitap hazırladı. Toplayıcı toplumların besini dalından canlı olarak tükettiği gerçeğinden yola çıkarak, güneşin, suyun, toprağın özünün bedende yerini bulabildiğini ve bedenimizin bu besinleri iyi tanıdığı için kolayca yaşam enerjisine dönüştürebildiğini anlatan çalışmada, çiğ besinlerin tanıtımı birbirinden güzel illüstrasyonlarla desteklenyor. Taze taze ve hiç pişirmeden tüketebileceğimiz besinlerle hazırlanan leziz yiyeceklerin ve mucize içeceklerin pratik tarifleri de cabası!

SANSARLAR

Yazar : Elys Dolan
Çevirmen : Tuğçe Togo
Aralık 2016 - 36 Sayfa
ISBN No: 978-605-83642-6-4
Etiket Fiyatı: 25 TL

Sansarlar gibi zeki ve sevimli hayvanların dünyanın kontrolünü ele geçirme serüvenlerini eğlenceli bir dille anlatan eser, çizimleri ve renklerinin kalitesiyle ön plana çıkıyor. Çocuklar, farklı karakterlere sahip bu çevik yaratıklarla insani özellikler arasında paralellikler kurarak hikayeyi okurken, bir yandan da sürükleyici maceranın büyüsüne kapılacaklar. İnsanoğluna ait pek çok temel karakter özelliğini bu sevimli canlılar üzerinden gözlemleyip öğrenebilecekler.

GÜNDÜZ DÜŞ GÖRENLER

Yazar : Mary Doria Russell
Çevirmen : Zeynep S. Doğruer Koçak
Ocak 2017 - 376 Sayfa
ISBN No: 978-605-83642-9-5
Etiket Fiyatı: 25 TL

Türkçede yayımlanan *Serçe* ve *Tanrının Çocukları* romanlarıyla tanıdığımız Amerikalı yazar Mary Doria Russell, tarihin çok önemli bir dönemine ışık tutan *Gündüz Düş Görenler* isimli eseri ile bir kez daha okurlarıyla buluşuyor.

"Bütün insanlar düş görür ama farklı farklı. Geceleri düş görenler, sabah olup da uyanınca bunun boş bir hayalden ibaret olduğunu anlarlar. Gündüz düş görenler ise tehlikeli kimselerdir çünkü düşlerini gerçekleştirmek için düşlerindeki rolü gözleri açıkken de oynayabilirler."

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

İHSAN OKTAY ANAR

Ülkemizde Nörd olmak, büyük bir sıkıntıdır. Çünkü bir Nörd burada hep gurbettedir.

Bu yazıyı, siyasi kimlikleri olmadığı için sadece ülkemizde değil, dünyanın hemen her yerinde ezilen, hor görülen, dışlanan Nörd'lere ithaf ediyorum. (Türlerini yok etmek için didinenlere koz vermemek amacıyla sözcüğün Türkçesini yazmayacağım.) Sağdan soldan bir siyasi, dini yahut etnik topluluğa, kabileye ve klana dahil değildirler. İsteseler bile çıkar ilişkileri kuramazlar. Çünkü çıkarları diğer insanlarınkinden farklıdır. Bu yüzden başkaları da onlarla bu tür ilişkiler kurmayı gereksiz görür. Sonuçta milyonlarca kişi arasında yapayalnız kalırlar. Kolay bir av oldukları için de (biraz haklı olarak) tarih boyunca alay konusu olmuşlardır.

Bazısı 14-15 yaşından itibaren, bir yılını Vedik aritmetiğe, sonraki yılını vakum tüplü amplifikatör yapımına, altı ayını Kelt dili öğrenmeye veya zaman makinesi tasarlamaya ayırabilir. Bazısının da aklı fikri, bir dil ve alfabe icat ederek, kimsenin bilmediği bu dille dünyanın en muhteşem romanını yazmaktır (ki bu fikir aklına gelebildiğine göre, artık yapamaması mümkün değildir!) Zihinsel libidosu düşük insanların fuzuli bulduğu bu faydasız ilimlerle uğraşmaları, belki de (atalarımızın zalimlere, "Allah zulmünü artırsın!" demelerinde olduğu gibi) bunların kendi ana-babalarından, "Allah zekanı artırsın!" bedduası almalarıyla açıklanabilir. Sonuçta, "Deliyle zengin ne yaptığını bilmez" sözüne uygun olarak, geniş bir bilişsel bütçeye sahip olan Nörd'ler, yetilerini akla ziyan konularda israf eder dururlar.

Gerçekten de, dünya nüfusunun ortalama zekası (eğitim ve beslenme faktörleri dikkate alınmazsa elbet) 90 civarındadır (Bu yazıyı okuyan veya dinleyen siz, elbette ortalamanın daha üstündesiniz.) Bunun söz gelimi 20 eksiği kadar 20 fazlası da başkaları nezdinde yadırgatıcı ve marazi olduğundan, Nörd'ler için hayat sıkıntılı geçer.

Lynn ve Vanhanen'in Tartışmalı Dünya IQ Haritası: (5. sıradaki Avrupa ülkesi İtalya sayılmazsa Uzak Doğu önde) 1. Hong Kong ve Singapur, 2. Güney Kore, 4. Japonya ve Çin, 6. İzlanda ve Moğolistan! (Geri kalanlar ise, 7. Avusturya, Lüksemburg, Hollanda, Norveç ve İngiltere.)

3 milyon nüfuslu Moğolistan'da kişi başı gelir 4300 Dolar'dır. Eğitimdeki başarısı belki, üniversitenin kütüphane ve laboratuvarlarındaki öğrencilerin, kafeteryalarındakilere oranı ile açıklanabilir.

NÖRD NEDEN PEK KONUŞMAZ?

Nörd konuşmuyor ise, (ünlü bir yazarımızın dediği gibi) "Adınız kadar emin olun ki söyleyecek sözü yoktur!" Gerçekten de insan şu iki konuda söz söyleyebilir: Bilinenler hakkında ve bilinmeyenler hakkında. Bilinenler üzerine bir sözü varsa malumu ilam etmiş olur. Bilinmeyenler hakkında hüküm vermek ise imkansızdır (İkinci konuda, bir konuşma veya yazma egzersizi, kişinin kendine olan aşkını beslemesini sağlayabilse de, bir Nörd böyle bir aşka asla düşmeyecek kadar kibirlidir.) Ama belki de, bilinen bir şeyi 8-10 kez dile getirmek, onu 8-10 kez daha doğru yapacaktır! E=mc2... E=mc2... E=mc2... (Sonuncusu, birincisinden elbette daha doğru.)

DÜNYA DIŞI BİR VARLIK OLARAK NÖRD

Bilim-kurgu edebiyat ve sinemasına düşkünlüğüyle tanınan Nörd, iş ciddiye binince genellikle bir Newton teleskobuna ihtiyaç duyar. Heyhat ki şehirde korkunç bir ışık kirliliği vardır. Öyle ki teleskobun 'Ay filtresi' bile işe yaramaz. Şehir dışına çıkmak ise bir dolu paradır: Belediye otobüsünün şoförü, 1,5 metrelik teleskobu içeri almayabilir. İzin verse bile gecenin o vakti 'karanlık şahıslar' gelip 'astronomiyi sevdikleri için' bizim Nörd'den teleskobu 'ödünç alabilirler.' Ancak birayı daha da fazla sevdikleri için, 1000 Lira'ya alınmış teleskop, ertesi gün ucuzcuya 45 Lira'dan satılmış olur. Zorbalara teleskobunu 'veren' Nörd pek cesur değildir, ama utanmadan, İngilizce konuşan dünyada 'cesur' sözcüğünün kullanım sıklığının, Shakespeare zamanında 'her milyon sözcükte 400' iken, zamanımızda 9'a düştüğünü söyler. Ardından da, yeni kalınlaşmaya başlamış ergen sesiyle, "Herhalde İngilizce konuşan dünyada, artık cesaret gerektiren konularda kariyer yapmak pek tercih edilmiyor" diye ekler! (Allah yarattı deme, vur tokadı suratına!)

Vur tokadı suratına!

ANA-BABA KAYGISI

Zaman zaman onların, durup dururken, gökyüzüne, duvarda asılı bir objeye, tavanda bir noktaya, yahut başka bir yere bakakalmaları anne-babalarını dehşete düşürür. Her ne kadar nineleri, "Kızım o masumdur. Gözü perdesizdir. Cin falan görüyordur!" demesi evdekileri yatıştırmaz. Hemen bağırış çağırış psikoloğa götürüp terapiye başlarlar. Muhtemelen kendilerine, Nörd'ün henüz çocukluktan çıkamadığı falan söylenir.

Birçok ana-baba, matematiğe haddinden fazla takıntılı evlatlarının akıbetinin böyle olacağını düşünüp kâbus görür.

SU AKAR DELİ BAKAR

Üstteki resimde, sarkaca bakan Nörd'ün arkasında, en sağdaki adam diğerinin kulağına, "Sakın deliyle göz göze gelme, yoksa sardırır!" diye fısıldıyor. Altta ise elmaya bakaduran bir Nörd.

İşin berbat tarafı Nörd, anne-babasının evini ıvır zıvırıyla dağıtır. Öyle ki onun pılı pırtısı, dünya ve ahret ilimlerinde derinleşmiş herhangi bir insanın asla akıl sır erdiremeyeceği, fakat onun için hayati önem taşıyan şeylerden ibarettir. Boy boy ve çeşit çeşit mercekler, iç ve dış bükey aynalar, prizmalar, türlü türlü gereçler...

(Maç seyreden baba ve misafir bekleyen anne tuhaf tuhaf bakarlar. Popular Mechanics.com)

Kendi yaptığı teleskopla gecenin bir vakti Jüpiter'i gözlemleyen evlatlarına, kapıyı aralayıp sezdirmeden bir baktıktan sonra anne ve baba, "Ne olacak bu çocuğun hali! Ne diye heves ediyor böyle şeylere? Ay! Komşular bir görse adı röntgenciye çıkar vallahi!" diye fısıldaşırlar. Hakikaten de bu teleskobu kendi çabasıyla yapıp gökleri gözlemleyen Nörd, sadece babasından laf işitmekle kalmaz, gecenin o vakti balkona fırlayan kıskanç kocanın bağırmaya başlamasıyla, kanunla da başını belaya sokar. Nitekim tarihte bunun örnekleri vardır.

Jüpiter'in aylarını gözlemlemek için bir Nörd'ün kendi başına yaptığı teleskop ve tuttuğu notlar. (Daha sonra dertsiz başına iş açmış ve ömür boyu ev hapsine mahkum edilmiştir.)

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Jüpiter'in aylarının safhalarına dair çizelgeler, müteşebbis denizcilerin, bulundukları boylamı tespit etmesini sağlayıp seferlerini kârlı ve az riskli kılsa da, 18. yüzyıl başında gemi saatinin icat edilmesiyle ikinci plana düştü.

RÖNESANS VE NÖRD

Nörd tipi, edebiyatta da karşımıza çıkar ve genellikle alaya alınmıştır. Sinema ve romanlardaki emsallerinden bahsetmek yerine biraz geriye, mesela Rönesans dönemine gidelim. Bir ara tutuklanan ve Engizisyon nedeniyle Hollanda'dan Kuzey Almanya'ya sığınan Protestan yazar Wilhelm Gnapheus (1493-1568) Morosophus başlıklı komedisinde 'astrolojiyle uğraşan' bir Nörd'ü alaya alır. Zaten 'Morosophus', 'Deli/Aptal-Bilge' demektir. Oyun sahnelenir ve büyük beğeni toplar. Şu var ki, bu 'aptal bilge' Gnapheus'un kurmacası değildir. Aksine, tarihte böyle bir Nörd gerçekten yaşamıştır.

Öyle ki bu kişiyi, Papa'ya başkaldıran yenilikçi din adamı Calvin ve (kaynaklar fazla güvenilir olmasa bile) Luther de pek sevmez. Hatta Lutherciliğin entelektüel lideri Melanchton, bu kişi için devletin kovuşturma yapmasını bile önerir.

Soldan sağa yenilikçiler, Calvin, Luther ve Melanchthon.

Öfke ve alayın sebebi, bu kişinin (her zaman öyle olduğu gibi) 'tuhaf davranması' ve pek alışılmamış fikirler öne sürmesidir (zamanımızda buna 'çatlak ses' deniyor ve koroya uyulması talep ediliyor. Belki buna 'fikir eşitliği,' veya 'özel mülkiyeti' yasaklayan komünizme benzer şekilde, 'özel fikirleri' yasaklayan 'fikir komünizmi' demek doğru olurdu, öyle ki, tek bir fikir herkesin ortaklaşa fikri olsun.)

Alay ve öfkeye rağmen bu Nörd'ün kitabı, meşhur yayımcı Hans Peterlein tarafından basılır. Zamanımızda bile az satan-okunan kitaplardandır. (Sağda)

Kitabında o öfke uyandıran resim

ÖNCE GÖKYÜZÜ

Anlaşılan o ki, gökyüzü ve oradaki her şey Nörd'lerin hayli ilgisini çekmektedir. Hatta bazılarının, bütçelerinden kısarak, üçüncü el bir akıllı cep telefonu parasıyla meteoroloji balonu satın alıp bunu, yakın uzaya yollamak suretiyle uzay fotoğrafçılığı yaptıkları da görülmüştür. Gerçekten de, bir yakın uzay balon kitine 600-700 Lira vermekten bile sakınmazlar.

İkarus Projesi, Justin Lee ve Oliver Yeh adlı iki üniversite öğrencisinin 2009'da 600 Lira'ya mal ettiği bir balon fırlatma girişimiydi. Stratosfere (20-50 bin metre) ulaşan balon basınç düşünce patladı ve çektiği fotoğrafları taşıdığı halde, paraşütüyle indi. Sitelerinde balon fırlatma için izin alınması gerektiğini vurgulamaktadırlar.

Ancak bunu yapmak için Meteoroloji Müdürlüğü'nden ve hava trafiğinin selametinden sorumlu diğer devlet dairelerinden izin almayı ihmal ettiklerinden, Nörd'leri kanunla ara sıra başları fena halde derde girer.

Nörd'lerin, SentIntoSpace.com gibi tuhaf internet sitelerinden 600-700 Lira'ya balon sipariş edip stratosferde uzay fotoğrafçılığı yapmaları, ahali için bir tehlike mi? Nitekim resimde böyle bir balon görülüyor.

50SAT adlı bu uydunun maliyeti 900 Lira'dır. (250 Dolar.)

NÖRD'LER UZAYA!

MAKE: Dergisini takip etmenizi öneririm. Yukarıdaki uydu, bir amatör grup tarafından yapıldı. Ama yüksek düzeyde teknik bilginiz yoksa, 'ikinci el bir yerli araba' fiyatına bir uydu kiti satın alabilir ve kendiniz monte edebilirsiniz. Elbette Nörd'ler için asıl mesele, onu uzaya yollamaktır. Bu konuda bazı uzay ajansları, yarışmalarla belli projeleri kabul edebiliyorlar. Fakat bu da olmuyorsa, güneş panelleriyle birlikte minyatür bir uyduyu, 'bir ithal arabanın satıldığı en düşük fiyat' ile yörüngeye sokabilirsiniz.

Arabalardan söz açılmışken, 300 tane zırhlı-lüks Alman otomobiliyle ne yapılabilir? Gerçekten de, bir gün içinde bu arabalara ve yine bu sayıda tesadüf etmemiz mümkün gibidir.

Hindistan Uzay Araştırma Örgütü tarafından sadece 280 milyon Lira maliyetle Mars yörüngesine yollanan Mangalyaan. Gravity adlı bilim-kurgu filminin maliyeti 400 milyon Lira'ya yakındır.

Shatish Dhawan Uzay Merkezi'nde kadın bilimciler. (Görmeye alıştığımızdan biraz farklılar.)

İşte burada bizim zavallı Nörd'ün kolu kanadı kırılmaktadır. Çünkü gelgeç de olsa, heves uğruna 300 milyona yakın parayı ona kredi olarak, aklı başında hiçbir banka müdürü vermez. Doğru ya! Eti nedir, budu nedir! İş nihayet, Mars'a gönderilecek uzay gemisine astronot yazılmaya kalmıştır. Aksi gibi ona da, KPSS'de olduğu kadar, hatta daha bile yoğun bir talep vardır. En kötüsü, bu konuda kurs bile yoktur. Hatta tam tersi, Mars'a gitmenin haram olduğu fetvası da verilmiştir. O yüzden ülkemizde veya dünyanın herhangi bir yerinde Nörd olmak, büyük bir sıkıntıdır. Çünkü bir Nörd burada hep gurbettedir. Onun anavatanı galiba Mars olsa gerektir.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

SILA GENÇOĞLU

KIRIK

gözlüğümde kırık cam
incecik kırık aynamda
porte kırık sesimde
kırıksın sevdiğimde
zannedersin
serçe parmağımı vurdum
her seferinde
sövdüğümde yazık
bi kırılamadın şöyle

ölümden olduğum gün
ölümü aradım ben telefonla

saçımın kıvırcığına
tutun
koyul sarardıkça
ara cümleler gibi
başımın eğiğine düş
külçe ol otur içime
uykumu kaçır
işim olsun yarın da
elim full kupa
kalbinin karosunda
laciler çekmiş balkonlar
deniz ışıl ışıl
içim yolsuz
bu Giresun yollarında

ölümden olduğum gün
ölümü aradım ben telefonla

BAHADIR CÜNEYT YALÇIN

MESCİDİN MUMUNU YİYEN KEDİ

🏆 "*Birçok çocuğun cezalandırıldığı şey için bana ödeme yapılıyor.*" **Jerry Lewis**

🏆 Ömer Asım Aksoy'un kitabından öğrendim: "*Mescidin mumunu yiyen kedinin gözü kör olur.*" (Kendisini büyüten, besleyen kimsenin malına hıyanet eden kişi cezasını bulur.) Bir başka ilginç atasözü de ödül mekanizmasıyla ilgili: "İşleyen eşeğin boynu boncuklu olur."

🏆 Uzmanlara göre kediler ceza kavramını insanların anladığı biçimiyle anlamıyorlar. Kedileri eğitmek için övgü ve ödül yöntemi kullanılmalı. Gel gör ki **Paula Poundstone** bundan bihaber, şöyle diyor: "*Kedilerim yanlış bir şey yaptıklarında onlara su tabancasıyla su fışkırtıyorum. Bir sonraki gün duş aldıktan sonra kedilerimle oynarken hakkımda şöyle düşünüyor olmalılar: Vaav, gerçekten* çok kötü bir şey yapmış."

🏆 Sağdan on sekize girerken telefon çaldı. Açtım, "*Meşgulüm*" dedim. "*Dur kapatma*" dedi. "Çabuk söyle, kademeye giriyorlar" dedim. "*Kalbin bana deplasman, bu benim cezam*" dedi.

🏆 **Seinfeld**'deki **George Costanza** rolü için önce **Danny DeVito** düşünülmüş. Tek bir bölüm hariç 9 sezonun hepsinde görünen **Jason Alexander** bu rolle hiç Emmy kazanamamış.

🏆 **12 Kızgın Adam** filmi hiçbir dalda, **Alfred Hitchcock** yönetmen olarak, **Harrison Ford** ve **Johnny Depp** oyuncu olarak hiç Oscar almamış. Oscar ödülü konuşmalarında **Steven Spielberg**'e ve **Harvey Weinstein**'a Tanrı'dan daha fazla teşekkür edilmiş.

🏆 Türk Ceza Kanunu'na göre kendisini, bir hükümlünün veya tutuklunun yerine koyarak cezaevine giren kimseye 2 yıla kadar hapis cezası verildiğini biliyor muydunuz?

🏆 Ceza ve ödül deyince aklıma sirk hayvanları gelir. Ateş çemberinden atlayamayan yaşlı aslanları neyle korkutuyorlar? Ölümle mi? İmkânsız. Ateşi bilen aslan dünyaya yanmaz.

🏆 **Eski Yunan**'da bir erkeğin başkasının karısıyla birlikte olmasının cezası halka açık bir yerde makatına acı turp yerleştirilmesi imiş. • 2012'de İtalya'da bir mahkeme, bir kişiye "taşaksız" demenin para cezası gerektiren bir suç olduğuna karar vermiş. • İşe geç kalmak ve meslektaşlarıyla kavga etmek gibi suçları işledikleri takdirde, **Tayland**lı polis memurları ceza olarak gri üniformalarının üzerine büyük parlak pembe Hello Kitty kol bantları takıyormuş.

🏆 2016'da, eğilip bacak arasından bakıldığında dünyanın farklı algılanıp algılanmayacağını araştıran **Higashiyama** ve **Adachi** İg *Nobel Algı Ödülü*'ne layık görüldü. 2015'te *Matematik ödülü*, **Fas**'ta 1697-1727 yılları arasında hüküm süren Moulay İsmail adlı kralın 888 çocuk sahibi olup olmadığını hesaplayan araştırmacılara verilmişti. **Ig Nobel Ödülleri**'nin adı İngilizcede "bayağı" anlamına gelen *ignoble* kelimesinden geliyor. Kazananlara 10 trilyon **Zimbabve** doları (40 ABD senti) veriliyor. Ödül töreninde sahneye kâğıt uçaklar atılıyor.

🏆 **Haldun Taner** öykü ödülü, **Orhan Kemal** roman ödülü, **Behçet Necatigil** şiir ödülü var. **Can Yücel** *tweet* ödülü ne zaman verilecek?

🏆 **Metin Erksan**'ın yönettiği **Susuz Yaz** (1963) filmi, Berlin Film Festivali'nde Türk sinemasına ilk uluslararası ödülü kazandırdı. Başrol için önce **Ayhan Işık** ve **Türkan Şoray** düşünülmüş, fakat oyuncuların çok para istemesi nedeniyle **Ulvi Doğan** ile 16 yaşında ilk kez kamera karşısına geçen **Hülya Koçyiğit** başrolü almış. Filmin yapımcısı da olan Ulvi Doğan'ın oynadığı karakteri Mehmet Ali Erbil'in babası **Sadettin Erbil** seslendirmiş.

🏆 1990'da **Kolombiya** emniyeti **Pablo Escobar**'ın yakalanması için 400 bin $ ödül koymuş. Bunun altında kalmak istemeyen Escobar da polis şefi için 1 milyon $ vadetmiş.

🏆 "Yetti artık. Seni disiplin kuruluna vereceğim" dedi öğretmen. "Benim bir sevdiğim var" dedi çocuk.

🏆 **Danimarka** açıklarındaki bir ada krallığı olan 300 nüfuslu **Elleore**'ye **Robinson Crusoe** romanını sokmak yasakmış, cezası 11 dakika 17 saniye hapis. Siz siz olun, Elleore'ye giderken uçakta okumak için yanınıza Robinson Crusoe'yu almışsanız, yedek temiz çamaşır ve bir karton sigarayı da unutmayın.

🏆 İki trafik cezasını son derece caydırıcı buluyorum. Birincisi sürücü ehliyetine ömür boyu el koymak, diğeri silecekleri kaldırmak.

🏆 Fransız mizahçı **San-Antonio**'nun bir gazetenin ödül olarak verdiği evin bahçesinden cesetler çıkmasıyla başlayan Ödül: İki Ceset romanında şöyle bir cümle var: "İnsan iskelet haline gelince, sabırsızlık gösterme hakkını kaybeder."

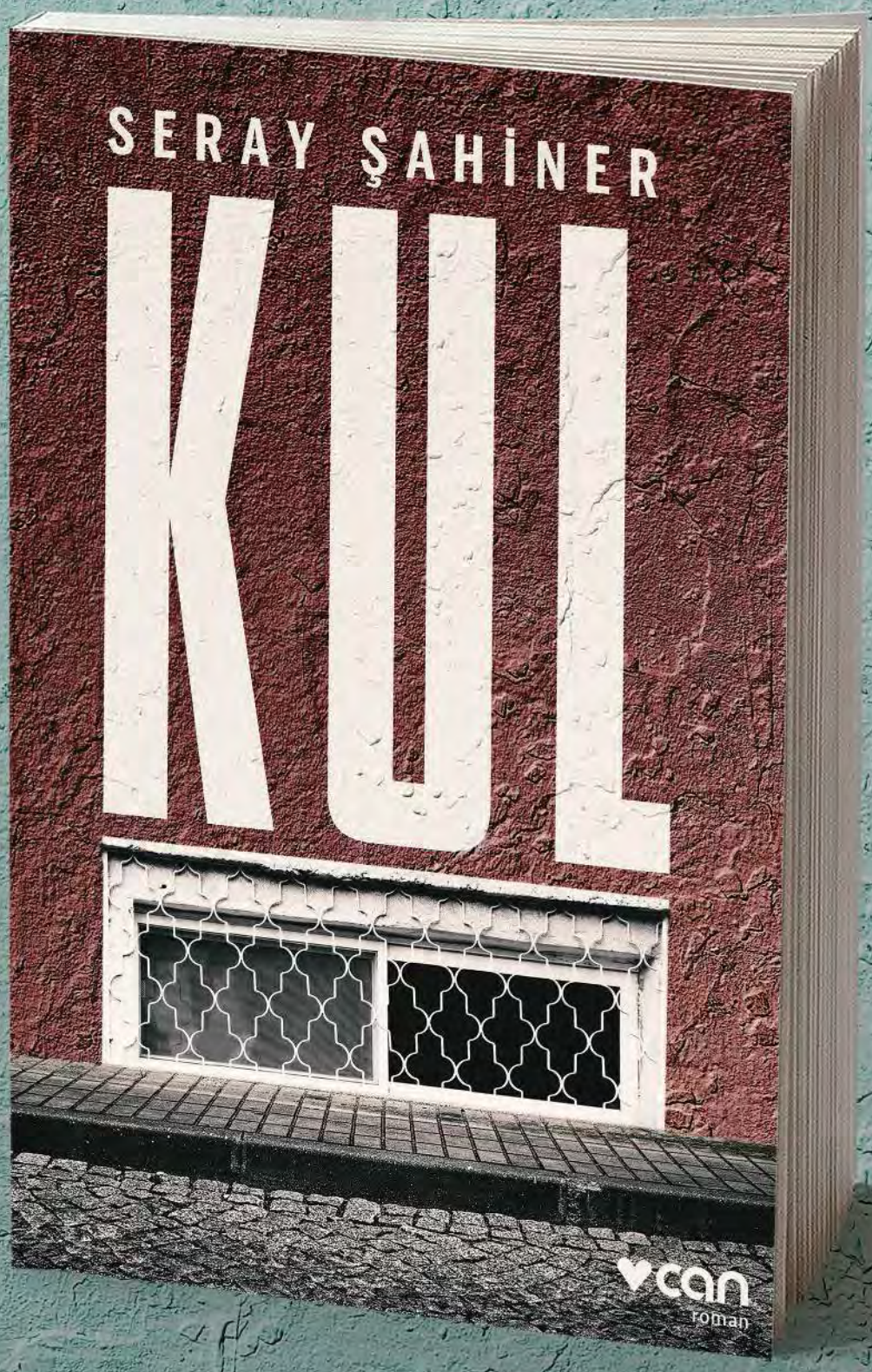
🏆 Ortaokulda bir dershane sınavında üçüncü olunca su arıtma cihazıyla ödüllendirilmiştim. Lisede, şiir yarışmasında vilayet birincisi oldum. Bütün gece şiirimi ezberledim ama törende okutmadılar. Bozuk bir tükenmez kalem hediye edildi. Yerel gazeteciler ikinci ve üçüncünün isimlerini not edip giderken durdurdum, "*Ben birinci oldum, ismimi yazacak mısınız?*" dedim. Yazdılar. Lise voleybol takımında lütfen libero pozisyonuna seçildim. Turnuvaya katıldık. Liberoya farklı bir forma gerektiği için hentbol takımının mücver renkli kaleci formasını giydim. İlk turda elendik. Bana bazen "*Neden mizah edebiyatı?*" diyorlar. Cevabımdır.

🏆 "*Hiçbir şey bizimle bir kitap kadar kuvvetli konuşamaz. Bir kitap düşündüklerimiz ve hissettiklerimiz dışında bizden hiçbir şey beklemez.*" **Herta Müller** • 2009 Nobel Edebiyat Ödülü Konuşması"

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Görülmeden yaşayan bir insanın
gördüklerinden bir yaşam kurma özlemi...

canyayinlari.com twitter.com/canyayinlari facebook.com/canyayinevi

can

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

MURAT MENTEŞ

TEHDİT KOKAN KEHANETLER

Birden mevzuya uyandı: "Tabii ya, onları skandala bulaştırmam gerek!"
[PHILIP K. DICK, "Aksın Gözyaşlarım" Dedi Polis]

1800'lerin başlarında İngilizler tren yaptı. Çuf çuf. Dalgıç kıyafeti [1819], fotoğraf [1826], dikiş makinesi [1830], altıpatlar [1836], telgraf [1837], daktilo [1868], telefon [1876], ampul [1878], gramofon [1881], makineli tüfek [1884], sinema [1895] derken 1903'te motorlu uçak icat edildi. Aynı yıl, Henry Ford'un araba fabrikasında "seri üretim" tekniği uygulanmaya başladı. Dünya nereye gidiyordu?

NEREDE SAYI, ORADA NUMARA

1905'e gelindiğinde, gezegende işlere kol gücünden ziyade zekanın yön verdiği netleşmişti. Fransızlar, psikolog Alfred Binet'ye dediler ki "Bize, zeki insanlar lazım. Fakat hangi öğrencinin daha zeki olduğunu tam bilemiyoruz?" Binet de "Ne yapabileceğime bir bakayım" dedi. Ve ilk IQ testini hazırladı. Hafıza, algı keskinliği, tepki hızı, kavrayış gücü, muhakeme, karar verme, öngörü, proje üretme, özeleştiri... gibi birçok niteliği ölçüyordu.
Gelmiş geçmiş en zeki insanın Willam James Sidis olduğu söyleniyor. IQ'su 280-300 civarındaymış. Da Vinci'nin IQ'su 180, hesap edin artık. Yaşayan en zeki insan ise Marilyn vos Savant imiş. IQ'su 228... Gene de Sharon Stone'un Einstein'dan daha çok puan aldığı IQ testlerinde, gizli örgütlerin parmağı olabilir. Nerede sayı, orada numara.

Sarah Connor'ın, Terminator'e "Selfie çekelim mi?" diyen versiyonu gibiyiz.

GORİL HAKLI, BEYLER

Tüm insanlığın IQ ortalaması 90... Şimdi sıkı durun: Eğitimli maymunların zekası da 95'i buluyor. Gorillerin süper starı Koko, işaret diliyle tam bin kelime konuşuyor; söylenen 2 bin kelimeyi anlıyor. Biz mesela, günlük konuşmalarda 500-600 kelime kullanıyoruz! Bir tablosu 25 bin dolara satılan maymun ressamlar var. Yo, Darwin'in fedaisi filan değilim. Lakin, Goril Koko 2015'te bir demeç verdi: "İnsanları seviyorum. Fakat insanlar aptal! Dünyayı mahvetmekten vazgeçin. Tabiat sizi görüyor. Teşekkür ederim!" Evet. Aynen böyle söyledi. Goril haklı beyler.

"BUNLARA İNANMAK ZOR BİR ANDA"

İnsanların % 68,3'ü orta zekalı. Montaigne "Yaradan'ın bizlere en adil dağıttığı nimet akıldır, çünkü kimse kendi payından şikayet etmez" diyordu. Immmh, ne bileyim, şikayet değil de, bu hususu mümkünse biraz düşünmek fena olmaz sanki? Wittgenstein "Keşke daha akıllı olsaydım, o zaman daha iyi biri olurdum" demiş mesela. % 68,3... Orta zeka... Yani karnı tok, sırtı pek, keyfi gıcır milyarlarca insan...
Nüfusu 400 milyonu bulan ABD'deki parlak zekalı kişilerin sayısı 5 milyon kadarmış. Sırasıyla, Japonya'da 5 milyon, Güney Kore'de 2,2 milyon, Almanya'da 2 milyon, Fransa'da 1,5 milyon... ve Türkiye'de 481 bin üstün zekalı insan ikamet ediyormuş. Tarkan'ın şarkısındaki gibi "Bunlara inanmak zor bir anda."

FOUCAULT DERSİ VEREN ANGELINA JOLIE

Üstün zekalı dostlarımız, teknoloji vanasını sonuna kadar açmakta kararlı. 20-30 yıla kalmadan, her şey değişecek. Okula gitmene gerek yok. Lisans derslerini, evinin salonunda, İlber Ortaylı'nın hologramından alıyorsun. Düşün. Tabii ki yeni aplikasyonlar var. Michel Foucault'nun ders notlarını, Angelina Jolie veya Aamir Khan'dan dinliyorsun.
Bir süre sonra elektronik veriler ile biyokimyasal veriler aynı kazanda kaynayacak... İnsan beynine data yüklenebilecek. Matrix'i hatırlayın, kungfu veya Çince download edebileceğiz yani. Fakat orijinal program ateş pahası olduğu için deneme sürümünü kullanırız herhalde. Zihnimizdekiler de bilgisayara aktarılabilecek. Black Mirror dizisinin içinde yaşayacağız. Bilinçaltını da halka açabilirsek tam olacak.

ROBOTLARIN ADALETİ

Üstatların hologramlarından ders de dinlesen, Ulysses'i beynine direkt yüklesen de işsiz kalacaksın ey fani. Ben demiyorum, Homo Deus'un yazarı Yuval Harari diyor. Harari, günümüzdeki ortalama insanların komple "işlevsiz sınıf" mensuplarına dönüşeceğini söylüyor. Bunlar tehdit kokan kehanetler. Fakat kayıtsız kalamıyoruz. "İşlevsizler" köle mi olacak? Hayır. Çünkü yapay zekalı varlıklar, köleye ihtiyaç duymayacak! Robot ne yapacak, bize ayağını mı yıkatacak?

***

Terminator'deki gibi, robotlar başımıza ekşiyecek, kuyruğumuza yapışacak, ensemizde boza pişirecek. Diyelim, Sefiller'deki Jean Valjean gibi ekmek çaldınız. Sizi robocop'lar kovalayacak, robot savcılar suçlayacak, robot hakimler yargılayacak. Avukat da robot. Nihayetinde, robot gardiyanlar, uyuduğunuzda bile, gözlerini kırpmadan sizi izleyecek.

AŞK UĞRUNA CİNAYET İŞLEYEN ROBOT

Harari, gelecekte, avantajın zenginlerde olacağını belirtiyor. Hımmm? Pek katılmıyorum. Biz işlevsizler, yani lüzumsuzlar, evet, zenginler kadar uzun yaşamayacağız muhtemelen. Fakat yapay zekalı robotların, zenginleri geberteceğinden şahsen kuşku duymuyorum. Isaac Asimov romanlarını bugünler için okuduk. Asimov'un robotlu hikayelerinden birinde, bir adam, sevdiği kadına elçi olarak robot gönderiyordu. Derken, robot, kadını tavlayıp adamı zımbalıyordu. Bilim kurgusal aşk üçgeni. Robotların dünyasında zenginlerin parası geçmeyecek. Delikanlı robot "Benim parayla satılacak aşkım yok" diyecek. Ve BUM!

BACH SENFONİSİNİN MUADİLİ

İnsansız taksiler, insansız eğitim-öğrenim, insansız mahkemeler... derken ne olacak? Herkes sanatla mı iştigal edecek? Maalesef hayır. Bir müzik yazılımı, bir günde Bach senfonilerinin benzeri 5 bin beste üretebiliyor! Evet. Kaliforniya'da, bu eserlerin çalındığı bir konser düzenlendi. Yapay zekanın bestelediğinden habersiz dinleyiciler gözyaşlarını tutamadı! Mutlak manada işlevsiz, tümüyle lüzumsuz hale geliyoruz baylar bayanlar. Alkış!

Örümcek Adam "Büyük güç, büyük sorumluluk getirir" diyor. Halbuki, büyük güç, büyük yozlaşma getiriyor.

KİM SÜPER, KİM KAHRAMAN?

Maymun ile insan arasındaki kayıp halka biziz.
[KONRAD LORENZ, 1903-1989]

Varsayalım kapı çaldı. Açtınız. Bir de baktınız ki karşınızda Superman, Hulk ve Batman. İçeri buyur ettiniz, "Dağınıklığın kusuruna bakmayın" dediniz, Batman de "Asıl siz kusura bakmayın, habersiz, böyle çat kapı geldik" dedi. Salona geçtiniz. Hulk, üçlü koltukta rahat edemeyince yere oturdu. Çay koydunuz. Kremalı bisküvi ile gofreti tabaklara pay ettiniz. Ve sohbet başl... Ne konuşacaksınız? Hulk zaten zihinsel engelli. Batman'in çocukluk travması var, depresif; penguenle, palyaçoyla kavga eden bir tip? Superman ise... Yani sizinle post-yapısalcılık, egzistansiyalizm, tüketim kültürü veya psikanaliz konuşacak halleri yok. Tamam, hor görmeyelim, fakat Batman'in, Superman'in bilimsel, felsefi, sanatsal konulara giremeyeceği aşikar.

DOKTORUN KABA KUVVETİ

Peki, neden onlara "süper kahraman" diyoruz? Süperlikleri nereden geliyor? Niçin, düşmekte olan uçağı havada yakalayan Superman'i "süper kahraman" sayıyoruz da, uçağı icat edenlere [Wright Biraderler] süperliği, kahramanlığı uygun görmüyoruz? Aşırı 'kaba kuvveti' "süper" kabul etmek, medeniliğe biraz aykırı değil mi? Einstein'ın mı "fizik üstünlüğü var, Hulk'ın mı? Doktor Bruce Banner'ın süperleşebilmek için Hulk'a dönüşmesi gerçekten şart mıydı?

NAZİ TARZI SÜPERLİK

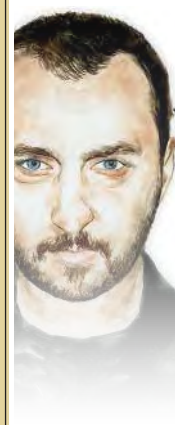
Nietzsche, "üstinsan" [Übermensch] diye bir kavram öne sürmüştü. Tasavvuftaki "insan-ı kâmil"in inançsız versiyonu. İnsanı, aşılması gereken bir varlık olarak görüyordu. "İnsan, karmaşasını acilen düzene dönüştürmezse ve yıldız doğurmazsa, kendi karanlığında yitip gidecektir" diyordu. Naziler, karamsar filozofun sözlerini yanlış anlayıp, üstinsana, kendini üstün görerek, kestirmeden ulaşabilecekleri zehabına kapıldılar. Bol bol spor yaptılar. Atletik ve sarışın olmanın kıvancıyla doldular. Geniş yollar ve uzun köprüler inşa ettiler. Kendilerine benzemeyen insanları da katlettiler.

THOR'UN, HER ŞEYİ ÇİVİ OLARAK GÖRMESİ

Dağıtmayayım. Filozofları, bilginleri, entelektüelleri, sanatçıları, akademisyenleri, yazarları... önemsemek, model almak, yüceltmek şöyle dursun, onlara "olağan şüpheli" muamelesi yapan... Buna karşılık, yükseklere zıplayan veya bir yumrukta duvar yıkabilen 'çeyrek-aydın' takımını "Adalet Ligi" [Justice League] olarak gören kimselerin algı ve anlayışında bir acayiplik yok mu?

***

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

ALİ ATAY

Limonata'yı neden yazdığımı hâlâ bilmiyorum. Tek izahı, belirsiz bir derdi, ifade edebilmek. Bir ucundan başladım. Tek başıma. Sonra oturup okudum, dedim ki "Senaryo yazdım." Durduk yere bir senaryo yazdım işte.

LİMONATA SEYAHATİ

İnsanın bazen içinde bir dert birikiyor. Yumak gibi büyüyor. Seni meşgul ediyor. Onu ifade edene kadar sen de tam olarak nedir bilemiyorsun. Derdimi sözle anlatmaktansa, öyle yapmanın daha isabetli olduğunu düşündüğüm için Limonata filmini çektim. Yazmak da öyle... Ama bazen yazarak anlatamayacağın şeyler oluyor. Film olarak anlatmak ya da bunu kimsenin söyleyemeyeceğini düşünüyorsan, onu oynayarak göstermek daha etkili olabiliyor. Şarkı yapmamın sebebi de bir anlamda bu: Dert anlatma çabası.

BAKKALIN BÜYÜSÜ

Biz bir senaryo toplantısı yapacağımız zaman, gizli, sote, karanlık tuhaf tuhaf yerlerde buluyoruz kendimizi. Bilinçli bir şey değil, bir şey bizi oraya itiyor yani. Her şeyden kopuk, çirkin, kirli, kırık bardaklar falan. "Abi neredeyiz ya? Biz niye geldik buraya ya?" diyorsun yani. Hatta senaryo yazmak için "Güzel bir ofis katı tutalım yani tatlı tatlı, şık bir ofis katımız olsun, orada takılalım" dedim. Yok, yani yanından bile geçemiyorsun. En sonunda bir tane bakkal kiralayalım dedik Feyyaz'la. Gerçekten bir bakkal kiralayalım. Bakkal bizim ruhumuza işlemiş. Bakkal bize sanki bir ana kucağı. O küçücük dükkâna bir masa, iki üç tabure attık mı, film yazacak ruh haline giriyoruz.

FAZLA PARAYLA NE YAPILIR BİLMİYORUM

Bakkal dedim ama çekyatçı da iyidir. Toplantı, bir çekyatçıda olabilir yani. Bir anda çekyatların arasında hayaller kuruyor olabiliriz. Fantastik bir mahalle terbiyesi midir nedir? Maksat aslında bir şeyi yaratmak falan değil, bu bir dert, bir ihtiyaç haline geliyorsa, ki geliyor, onu hayata geçirmeye çalışıyorsun. Aşk, ölüm, yoksulluk... Dünyanın binbir hali... Ama dert dediğim, tüm bunlara dışarıdan bakmakla ilgili. Neticede bir filmi, bir hikâyeyi para kazanmak için yapmak sıkıcıdır. Üç ay, dört ay, film setinde umutlu hissedeceksem eğer, o işe dâhil oluyorum. Yani bir televizyonun bir kanalında bir dizi başlayacak ve senelerce orada çalışacaksın ve çok iyi para kazanacaksın, beni mesela bu cezbetmiyor. Çünkü çok fazla para kazansam, çok fazla parayla ne yapacağımı bilmiyorum yani. Milyon dolarlar kazansam, yapabileceğim en büyük hareket tekne almak olur. Sonra da "Şimdi ne yapacağız?" gibi bir durum çıkıyor ortaya.

BİZ NE YAPIYORUZ BÖYLE YAA?

Hiç unutmuyorum Ertan'la biz Limonata'yı yazmak için Büyükada'da bir otele gittik, üç gün kalırız burada diye. Bir gece kaldık, sabah yağmur yağıyordu. Gece güzel güzel uyuduk odalarımızda. Sabah kalktım, Ertan kalkmamıştı, ben de kahve aramaya gittim. Hiçbir şey yazamadık da. İçmiştik. Sonra kahve aradım, bir yerde kahve içtim, üşüyerek odaya gittim. Ertan uyandı, oturduk "Yazarız ya" falan diye, sonra dedik ki, "Biz ne yapıyoruz ya?" Bize göre bir şey değil yani bir yerde böyle denize bakarak bir şey yazmak falan. Sonra kalktık geldik eve, evde çekyata oturup böyle şıkır şıkır konuşa konuşa yazmaya başladık.

SENARYO, KONUŞARAK YAZILIR

Sonra beraber yola çıktık. Filmdeki gibi. Yolda olacak şeyleri hesaplamadan, konuşurken karşımıza çıktı o durumlar. Onları konuşarak çözmeye çalıştık. "Ne yapsınlar?", "Nasıl olsun?", "Gittiklerinde ne olsun?" diye ve ilk şunu sorduğumu hatırlıyorum: "Makedonya'ya girdiler, kapının önündeler. Evet, şimdi ne yapacaklar?" "Oğlum, gittiğinde babası ölmüştür..." muhabbetiyle bir hikâye kurduk. Filmi, yazmadan önce canlandırdık bir nevi. Yazmaya öle başladık. Bizim genel yazma mevzumuz da bu, yani konuşmadan olmuyor bu işler. Sen konuşmadan, senarist konuşmadan oyuncu da konuşamıyor, laf ediyor sadece. Oyuncunun ettiği laf da o zaman, doğallıktan uzak, son derece sentetik bir şey haline geliyor. Birçok senarist hikâyeyi teknik olarak kusursuz kılmaya çalıştıkları için ve gerçekten ofiste, masada yazdıkları için, karakterlerin yazılan bir şeyi söylediklerine şahit oluyorsun filmde.

Dert söyletiyor, dert eyletiyor da, neyin dert olduğunu tam bilemiyor insan.

DERDİMİ UNUTMAK İÇİN, BAŞKALARININ DERDİNE DALDIM

Limonata'yı neden yazdığımı hâlâ bilmiyorum. Tek izahı, belirsiz bir derdi, ifade edebilmek. Bir ucundan başladım. Tek başıma. Sonra oturup okudum, dedim ki "Senaryo yazdım." Durduk yere bir senaryo yazdım işte. Hani bir depreşip uzaklara diyebileceğim bir dönemden geçiyordum belli ki. Onu bir teselli olarak yazmış olabilirim; birileriyle, yeni insanlarla tanışmak istemiş olabilirim, ki buradaki kişilerin hepsi yeni kişilerdi, birini özel olarak düşünerek yazmadım. Öyle bir sürü karakter çıktı ve onlarla kendime ait dertleri empoze etmedim. Onların kendi dertlerini anlatan bir hikâye yazdım, onlara üzüldüm falan. Ya çok şizofrenik bir şey yaşadım yani orada ve galiba hoşnutluk duydum bunu yaparken. Dert söyletiyor, dert eyletiyor da, neyin dert olduğunu tam bilemiyor insan, onu diyorum.

APTALLIĞI ÖRTBAS EDEN VİCDANSIZLIK

Dünya "Yapay zekanın, insan zekasına hükmetmesini" tartışır, konuşurken, biz Türkiye'de bambaşka mevzularla zaman öldürüyoruz. Sarah Connor'ın, Terminator'e "Selfie çekelim mi?" diyen versiyonu gibiyiz. Uzmanlar, günümüz lise öğrencilerinin istikbalinden endişe ediyor. Bizim eğitim politikamız... biraz... farklı. Çocuklarımızı düşünmüyoruz. Dahası, genel olarak, pek düşünmüyoruz. Bencillik ile aptallık, hırs ile mutsuzluk arasındaki sıkı bağı göremiyoruz. Zekamız, zekanın bile işe yaramadığı bir çağa girdiğimizi anlamayacak denli körelmiş. Zavallılığımızı örtbas edebilmek için de vicdansızlığı koz olarak kullanıyoruz.

Ninja Kaplumbağa oyuncakları gibi Edip Cansever, Noam Chomsky, Farabi... oyuncakları yapılsın demiyorum. Yo, yapılsa iyi olur aslında.
Tabii ki hepimiz süper kahramanların hayal ürünü olduğunu biliyoruz. Elbette ben de çizgi-roman okuyorum, süper kahraman filmleri izliyorum. Maksadım Tesla, Bohr veya Sagan ile Demir Adam'ı, Wolverine'i birbirine düşürmek değil. Fakat mesela Thor, Stephen Hawking'i dövebildiği için ondan daha mı süperdir? Elinde çekiç tuttuğu için, her şeyi çivi olarak görmesi normal midir?

MARTAVAL EVRENİ

Sözüm ona süper kahramanların, üzerimizdeki etkisi; bilim insanlarının, sanatçıların etkisinden daha fazla, sanırım. Bizim de ezeli ve ebedi muhayyel düşmanlarımız var: Kingpin'le, İskeletor'la, Yeşil Cin'le biz de habire savaşıyoruz. Örümcek Adam "Büyük güç, büyük sorumluluk getirir" diyor. Halbuki, büyük güç, büyük yozlaşma getiriyor.
Superman'in kostümü gibi göz alıcı giysilere, Batmobil gibi fiyakalı arabalara heves ediyoruz. Süperleştikçe, insan-ı kâmil veya üstinsan rotasından uzaklaşıyoruz sanki? Marvel evreninin tırışka bir versiyonunda; vehimler ve palavralarla dolu... bir martaval evreninde, maceradan maceraya koşuyoruz.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

RUŞEN ÇAKIR

Medyanın şöyle bir derdi var; hem birtakım olayları ele almak istiyorlar hem de başlarına bir şey gelmesin, çıkarları zedelenmesin istiyorlar. Onun da yolu olarak, kaliteden fedakarlık etmeyi tercih ediyorlar.

GAZETECİ, GERÇEKLERDEN KAÇMAZ

Ben 31 yıl önce gazeteciliğe başladığım zaman, gazeteciler tarafsız olduklarını kanıtlamaya çalışırlardı. Şimdi öyle bir noktaya geldik ki, gazeteciler, taraf olduklarını kanıtlamaya çalışıyorlar. Türkiye kabaca ikiye bölünmüş. Bizden isteniyor ki kutuplardan birini seç, o kutbun içerisinde ne halt yersen ye! O kutbun içerisinde ne oluyor ondan sonra? Fraksiyon kavgaları oluyor. Halbuki kutuplar üstü, herkese hitap eden yayınlar yapılmalı. "Şunlar bizi izlemesin, bizi bunlar izlesin" veya "Biz zaten anca şu tür insanlara hitap ediyoruz" gibi yaklaşımlar, profesyonel gazetecilikle bağdaşmaz.

Gazetecilik zaten normal bir şekilde yapıldığı zaman, demokrasiye, çoğulculuğa, temel hak ve özgürlüklere katkıda bulunan bir iştir. Buna ayrı bir misyon eklemek gerekmez.

ANAHTAR KELİME: GÜVENİLİRLİK

Türkiye'de zaman zaman bağımsız ve profesyonel yayın organları olmuştur. Lakin ayakta kalamamıştır. Biz de Medyascope'ta bu işe başladığımız andan itibaren, birçok kişi kısa sürede kapanacağımızı ve büyük ihtimalle başımıza bir iş geleceğini, tutturamayacağımızı filan düşündü. Ama tutturduk. Çünkü aslında herkesin, her kesimin tarafsız habere, nesnel, uzman yorumlarına ve farklı bakış açılarının özgürce ifade edilmesine ihtiyacı var. "Güvenilirlik" yayın organları için anahtar kelimedir. Olmazsa olmaz.

Gazetecinin "muhalif" olması gerekmez. Gerçekleri yazmak yeterlidir.

BİR KESİMİN ÇIKARINA DEĞİL, TÜM TOPLUMA HİZMET EDİLMELİ

Günümüzde gazetecilik aslında filtredir. Mesele, akan onca haberi, evrensel kriterlere göre kontrol ederek, olabildiğince doğru bilgiyi en doğru şekilde bulabilmek. Yayın organlarının insanları yönlendirmemesi lazım. Gazeteciliği "kamu yararını" gözeterek yaptığınız zaman, yönlendirmeden uzak durursunuz. Gazetecilikte "kamu yararı" önemlidir. Bu da gerçekle, doğruyla, nesnellikle, tarafsızlıkla sağlanır. Haber ile yorumu ayırmakla mümkün olur. Tarafgir yayınlar, kısa vadede sizin çıkarınıza hizmet edebilir. Fakat uzun vadede iş tersine döner. Yayınlarınızın değeri, haberlerinizin etkisi, varlığınızın anlamı silinir gider. Düşünün ki, toplumun tamamının istifade edebileceği şekilde gerçeği yayımlamıyor, onu yalnızca bir kesimi memnun edecek şekle sokuyorsunuz. E, hani "kamu yararı"? O zaman, yaptığınız iş gazetecilik, habercilik olmuyor artık. Gerçeklerden kaçan kimselerle bir olup onların hizmetine giriyorsunuz. Çarpıtma, bükme, yamultma... derken saçmalama ve zırvalama aşamalarına geçiyorsunuz. Giderek bir suç ortağına dönüşüyorsunuz. Mesleğinizin itibarını, yayın kuruluşunuzun işlevini, anlamını tahrip ederek nereye varabilirsiniz? Sonuç: Büyük çelişkileri, bariz çarpıtmaları göremeyecek düzeydeki kimselere yayın yapıyorsunuz. Gerçekleri yansıtmaya dayalı bir mesleği, tam tersi şekilde icra ederek ilerlemek, kamuya fayda sunmak imkansızdır oysa.

"ANA AKIM MEDYA" FİLAN KALMADI

İşte, görüyoruz, haber kalitesi düştü. Türkiye'de medya çölleşti. "Ana akım medya" filan kalmadı. Ana akım nedir? Her kesimden insanın, Türkiye'de ve dünyada neler olmuş diye serinkanlı bir şekilde bakabilecekleri yerdir. Şu anda Türkiye'de böyle bir yer yok. Filan kanal diyelim ki bir tartışma programı düzenliyor. Bir uzman koyuyor, ki uzman eleştirel oluyor genellikle. Uzmanı dengelemek için de hükümet yanlısı olduğu varsayılan birtakım insanlar geliyor. O insanlar uzman oldukları için değil, iktidar yanlısı oldukları için oradalar. Sonuçta birisi, "Suriye'de YPG şöyledir, bilmem ne böyledir" diye anlatıyor güzel güzel. Diğeri diyor ki "Üst akıl da böyle diyor." Ve orada bitiyor iş. Burada bir tartışma olmuyor ki. Burada kamu zararına bir asimetri var. O uzmanın da meze edildiği acayip bir mizansen var. Birçok programda, konu doğru düzgün tartışılmıyor.

HER MEDYA MENSUBU GAZETECİ DEĞİL

Medyanın şöyle bir derdi var; hem birtakım olayları ele almak istiyorlar hem de başlarına bir şey gelmesin, çıkarları zedelenmesin istiyorlar. Onun da yolu olarak düşük profilli gitmeyi, kaliteden fedakarlık etmeyi tercih ediyorlar. Eskilerin tabiriyle "ayıplı mal" satmaktan beter bir şey bu. Çünkü "haber değeri" olmayan, "çarpık, bozuk, yanlış..." sözüm ona haberler, kamuyu zehirler. Toplumun zamanını, düşüncelerini, emeğini, hislerini... sömürmenin bir aracı olur. Buna artık "gazetecilik" diyemeyiz. Kimse diyemez.

Kısacası, sizin dünya görüşünüz açısından "iyi, doğru, güzel" olan şeyler, gazetecilik ahlakı bakımından sorunlu, yanlış, bozuk olabilir.

Medyascope.tv

MEDYASCOPE OLAYI

Biz, Medyascope'ta yeni iletişim teknolojileriyle geleneksel gazeteciliği "match" ediyoruz veya eski tabirle meczediyoruz.

"Muhalif, alternatif, bilmem ne" gibi sıfatları kullanmıyoruz. Biz öyle anılmak istemiyoruz. Biz burada, düz bir şekilde haber yapıyoruz, yorum yapıyoruz.

Gazetecilik aslında masraflı bir iş. Hele televizyon, görsel gazetecilik, daha da masraflı. Ama yeni internet teknolojileri bu masrafı aza indiriyor. Medyascope'a başladığımız zaman, bir iPad ve iPad'e indirdiğimiz Periscope uygulamasıyla başladık! Beş kuruş para ödemeden. İnternet zaten var...

İnsanların haber almak için bayiden gazete alması veya televizyonun karşısına geçmesi gerekmiyor. Akıllı telefonunda "bildirimleri" açmışsan, haberler yağıyor.

Haberin de haberciliğin de bu yeni teknolojilerden, akıllı telefonlardan yürümesi gerekiyor bence.

REYTİNG, TİRAJ, TIKLANMA KAYGIMIZ YOK

Her medya kuruluşunun; gazeteyse tiraj, televizyonsa reyting, radyoysa dinlenme, internet sitesiyse tıklanma diye bir derdi var. Bizim temel önceliğimiz bu değil. Bu bize büyük bir özgürlük sağlıyor. Yani "Kaç kişi izler bunu" diye reddetmiyoruz aklımıza yatan, hoşumuza giden işleri. Kaç kişi izlerse izlesin, "haber değeri" varsa yayımlıyoruz.

KATKIYA, KATILIMA AÇIK

Medyascope aynı zamanda bir platform. Mutabık olacağımız her insan, ürettiği videoyu burada değerlendirebiliyor. Mesela videosunu YouTube sayfasına koyuyor, bize linkini yolluyor. Biz de onu, sayfaya "embed" ediyoruz. Dolayısıyla, bizim sayfadan sen o videoya baktığın zaman, onun YouTube kanalından izliyorsun. Onun da hayrına oluyor, daha çok insana ulaşıyor. Benim de hayrıma oluyor, içerik zenginleşiyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Digi.logue

powered by
powered by ZORLU PERFORMANS SANATLARI MERKEZİ

ZORLU PERFORMANS SANATLARI MERKEZİ

Birler ve sıfırlar
senin için bir anlam
ifade etmiyorsa,
farklı
disiplinlerin ışığında
onlara
yeniden bakmanın
tam zamanı!

DIGILOGUE.COM

ZORLU ZORLU

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Müzisyen ÇİĞDEM ERKEN, yönetmen ÇAĞAN IRMAK'la muhabbet etti...

İNSANIN BAZEN SIKILMASI DA LAZIM

Çiğdem Erken: Sen inanılmaz bir okuyucusun. Mesela ben okuyamıyorum eskisi gibi. Biraz da mesleki deformasyon oldu bende. Okuma zorluğu yaşıyorum.

Çağan Irmak: Etrafımızda çok fazla ses var çünkü. Her an bizi uyaran bir ses var. WhatsApp'tan arkadaşının mesajı geliyor, "Dring!" diye bir hatırlatma geliyor "Bugün kirayı yatıracaksın" diyor. Devamlı bu uyarılar ve bu sesler var etrafımızda. Bunlar kitap okumayı zorlu kılıyor. "Kitap okuyamıyorum" mu diyorsun? Verilecek bir tek cevabım var: Evden çıkarken, o gün hiçbir şey okumayacak olsan bile çantanda mutlaka bir kitabın olsun.

İYI HUYLU HAYALETLER

Çiğdem Erken: Senin filmlerinde, ben de dahil olmak üzere, herkes kendini anlatan bir aşk buluyor da sen aslında genelde böyle imkânsız aşkları anlatıyorsun birçok filminde. Ayrılık acısı yazdırır mı?

Çağan Irmak: Yazdırır tabii. Her sanatçının beslendiği yerler farklı. Benim için senaryo yazmak gerçekten mesai. Ben gece ondan sonra artık kendimi dinlemeye başlarım. O saatten sonra karakterlerim benim gibi konuşur, karakterlerimin benim gibi dünyaya dair dertleri olur. Taktikler girmemeli devreye.

Ben niye senin müziğine hayran oldum? Çünkü orada şöyle bir gerçek vardı: "Bir dakika bu sözler benim hiç dinlediğim sözler değil. Gerçekten bu kız bunları hissetmiş. Yaşamış olmak o kadar önemli değil. Benim bir tane yaşanmış hikâyem var sinemada: "Dedemin İnsanları." Hissetmek önemli, hissetmiş, empati kurmuş ve bu içinden gelmiş. O yüzden sevdim.

Çiğdem Erken: Teşekkür ederim. Çoğu yaşandı da. Ama zaten mesela benim şarkılarımda hep metaforik yaklaşımlar vardır, yani orada anlatılan şeylerin bir kısmı yaşanmış olsa da birebir hikâyeler değildir. Eminim senin filmlerinde de böyle şeyler vardır. Yani hayatından gecen insanlar, anılar... Çağan Irmak: Elbette, onların gölgeleri var hep yani. Ben onlara "iyi huylu hayaletler" diyorum.

BİR TANE DE KLASİK BİR ŞEY SEYREDELİM

Çiğdem Erken: Vaayy, ne güzel lafmış, süper. Bu arada gerçekten de iyi bir tiyatro izleyicisisin. Ben hep senin çok iyi bir tiyatro yönetmeni olabileceğini düşünüyorum. Var mı hiç kafanda böyle bir proje? Ben mesela senden senin kafanda modern bir Romeo-Juliet izlemeyi çok isterdim. Çağan Irmak: Ben de tam tersi, Shakespeare koyacaksam sahneye, klasik tarzda sahnelemek isterdim. Çiğdem Erken: Neden peki?

Çağan Irmak: O kadar çok Shakespeare uyarlaması yapıldı ki, artık biz klasiği de unuttuk farkında mısın? Yani yeter artık, bir tane de klasik bir şey seyredelim ya. Çünkü yeni tarz Shakespeare oyunlarında krallar uzay gemisinden iniyor, lazer tabancasıyla dehşet saçıyor... Yurtdışında klasik tarzda oyunlar seyredecek bir yer bulabiliyorum. Ama Türkiye'de yıllardan beri klasiği oynanmıyor.

"EYVAH, CANIMIZ SIKILMIYOR!"

Çiğdem Erken: Müziğin, senin yaşantına renk kattığını görüyorum. Haksız mıyım?

Çağan Irmak: Her insan kendi mesleği dışında başka bir şey yapar. Kimi pul biriktirir, kimi maket uçağı yapar. Müzik, çok hayata dair bir şey olduğu için, en eski sanat dalı olduğu için, ben müziğin içindeki o yolculuğu seviyorum. Bana kendimi tanıtıyor, bana kendimi yeniden anlatıyor. Bak mesela mektup yazmak. Biz bunu kaybettiğimiz zaman çok şey kaybettik. Geçenlerde bir yazı okudum "Eyvah canımız sıkılmıyor" diye. Bu çok doğru bir şey, çünkü her an bizi meşgul edecek bir telefon, bir bilgisayar oyunu var. İnsanın bazen sıkılması, yapacak hiçbir şey bulamaması da lazım. Çünkü durup kendini dinliyorsun, tıpkı mektup yazmak gibi. Eskiden herkes kendi içindeki gizli kalmış noktayı çok daha iyi keşfediyordu, anneannelerimiz, halalarımız bile. Her insan mektup yazarken, o an yazar olur, kendi kalbinin, içinin yazarı olur. Durur, dinler, o cümleyi nasıl kuracağına bakar. O yüzden de hani müzik benim için kendi içimdeki "es"i, "dur"u dinlemek gibi.

Çiğdem Erken: Çok doğru söyledin.

Çağan Irmak: Yani hayattan vazgeçmemeliyiz. Mesela benim anneannem yüz yaşında, hepimizin doğum gününün ne olduğunu hatırlayarak öldü. Hayattan vazgeçmemiş bir kadın olduğu için bir asır yaşadı. Örneğin bundan dört sene öncesine kadar evdeki koltukları değiştirmesi gerektiğini söylüyordu. "Bunları da artık seneye değiştiririz" diyordu. Yani hep bir planı vardı. İnsan plansız, ümitsiz, amaçsız kaldığı zaman vücudu zaten yavaş yavaş kendini öldürüyor. Hayata sıkı tutunmak lazım, onu diyorum.

REKLAMLARA İNANMA KARDEŞİM

Çiğdem Erken: Peki yaşadığımız hayatın değişmesi, çılgınlıklar, özellikle kapitalizmin getirdiği birçok şey, paranın bütün dünyayı, sanat da dahil olmak üzere yönetiyor olması. Sence bu yaşadıklarımızın bir film kokusu var mı? Bir gün çekilebilir mi?

Çağan Irmak: Var ama hemen değil. Mesela şimdi ben hep bireyselcilik diyorum. İnsanın kendini tanıması. Ben tarihe pek inanmam, çünkü orada değildim ve tarihi yazan insanlar da kendi istedikleri gibi yazdılar. Şimdi, inanmasam vatan haini ilan edileceğim. Niye? Kapitalizme karşı insanın kendini savunması çok kolay. Mesela reklamlarda ne diyorlar: "Kireç çözücü kullanmazsanız makineniz bozulur." Peki bu makinenin bozulması, kireç çözücü kullanmazsak ne kadar sürer? On beş yıl sonra bozulur diyelim. Şimdi on beş yıl boyunca biz kireç çözücüye verdiğimiz parayla iki tane çamaşır makinesi alabiliriz aslında. O yüzden kapitalizmin çok ama çok basit bir çözümü var, bu da insanın kendisinde başlıyor: İnanma kardeşim! İnanma! Sana anlatılana inanma! Bitti.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

BAŞAK BUĞDAY

MARŞ BASMIYOR!

351
Uzaktan iyi birine benzeyenler.
En çok onlar acıtır canımızı.
O yüzden mesâfeyi severim.
Umudu dinç tutar!

352
Onca insan dururken, gelip sana sorarlar
"bilsem ben giderdim" adresleri.
Oysa; yerini yadırgadığını
hatırlatmak da suç!
Bakıp bakıp göremeyenler, ne bilsin!

353
Şaşırmak gençlikse; alışmak tecrübe.
Kabul edememek?
İşte o, kronik iyi niyet!

354
Karıştırılmaktan helâk olmuş çay,
ağızda büyüyen bir lokma ekmek.
Dalgınlık ve yutkunmak: Hatırlamak!

355
Ben hâlâ, iyi niyetle başlayan
o hikâyedeyim.
İlk temas ânı. Tokalaşmak:
Bak, bu sağ elim. Gördün ya silahsızım.
Hadi sen de göster!

356
Kelimeye değil, anlamadır sâdakatim.
Dünyaya dokunmuyorsa kâfiyem,
bundan!

357
Tabağına yiyebileceğinden
fazla yemek koymak.
Hayatına sevebileceğinden
fazla insan almak.
İkisi de aynı şey.
Hem görgüsüzlük, hem ziyan!

358
Her şey bitiyor.
O yüzden ölçülü samimiyeti severim.
Sadece insanlar için değil,
nesne ile aramdaki ilişkide de böyle bu!

359
Dilediğim her şeyi yapabilirim.
Vaktim, gücüm, yeteneğim; imkânım var.
Ama isteğim yok. Marş basmıyor!

360
Gün gelir; kısa çöp
uzun çöpten alır intikâmını.
Çünkü bilen bilir:
Hayatta kalmanın şânındandır ödeşmek!

BİZ DE BU ÜLKENİN EVLADIYIZ

SELVİ BOYLUM AL YAZMALIM

Yüzlerce, binlerce film izledim. Sonra dönüp gene Selvi Boylum Al Yazmalım'ı izledim. Sevginin, emeğin ve mücadelenin en esaslı, en muhteşem anlatımı bence... Elli tane yabancı film, aktör, aktris saymaya gerek yok. Biziz abi işte Selvi Boylum Al Yazmalım. Kadir İnanır ve Türkan Şoray bizim yaşayan kahramanlarımızdır.

EN ÇOK KADINLAR ACI ÇEKTİ

Ama bu ülkede en çok acıyı kadınlar çekti. Televizyondan, filmlerden, romanlardan hareketle, erkeklere öyle bir güvendiler ki... Erkekleri hep şövalye, prens, delikanlı sandılar. Ve hep aldandılar. Hâlbuki erkeklerimiz o filmdeki Kamyoncu İlyas'tı (Kadir İnanır). Selvi Boylu ile Kamyoncu Genç, daha eğitimli, daha bilinçli, daha müreffeh bir hayat kurabilseler... İşte o zaman her şey çok güzel olacak. Öbür türlü, işte, aşklar hep kalplere gömülüyor. Aşkı, acı büyütüyor, sevinç büyütmüyor. Kadınların acısı... Kadınların sevincine varan yolu açmalıyız arkadaş. Bu kadar basit! Gene de o kafa karıştıran, insanın içini darmadağın eden filmi çok seviyorum. Çünkü bize yol gösteriyor. "Sevgi emekti" diyor, daha ne desin?

GÜZELE GÜZEL, DOĞRUYA DOĞRU

Biz eksiğimizle, hatamızla insanız. Fakat birinde bir kıymet, bir hüner varsa, onu fark etmek, yüceltmek lazım: Zülfü Livaneli mesela, bayılıyorum adama. Güzel romanlar da yazıyor, imreniyorum. Cem Karaca gibi bir adamı harcadık. Barış Manço'ya bile kulp takanlar oldu. Ya bırakın artık bunu, değerlerinizi koruyun. Neyimiz var ki? Üç-beş sanatçımız var. Güzele güzel, doğruya doğru demeyi öğrenelim artık.

AKDENİZ AKŞAMLARI BİTTİ

'Akdeniz Akşamları' bence kaybedilmiş bir şarkıdır. Yıllarca benden dinlendi ama artık biraz alay konusu. İbrahim Tatlıses kendine göre dünyanın en büyük sesidir. Fakat şarkıya biraz fazla yüklendi: "Âşık oldum, âşık oldum, âşık oldum..." diye tekrar etti ve şarkıyı büktü. Mesela MFÖ'nün 'Bodrum Bodrum' şarkısı her zaman aynı hissi, aynı duyguyu verir ama bir türkücü tarafından dağlarda köylerde daha değişik bir tarzda söylenince başka bir şey olur artık.

BİZİM ÇOCUKLARIMIZ

Suruç'ta IŞİD'in bombalaması sonucu yaralanan ve ölen gençlerimiz var. Yaralananlardan biri Güneş Erzurumluoğlu. Öyle tepkilere maruz kaldılar ki, içim acıdı. Bunlar sosyalist gençler, bunların hiçbir yerle bağlantısı yok. Bir şekilde bana ulaştılar. Halkın tümüne seslenen bir sanatçı olarak, onun tedavisi için konser vermek istediğimi söylerken, gayem, "Ah ben ne kadar yardımseverim" değil, sosyalist bir gencin bu toplumda yaşayan bir insan olduğunu, onun da Türkiye'nin bir vatandaşı olduğunu vermekti. Ali İsmail Korkmaz için de konser yapıyorum. O da bizim çocuğumuz, Türkiye'nin çocuğu. Bir şey yapmak istedi, kendine göre bir doğrusu vardı, öldürüldü. Buna üzülmemek elimde değil.

FİLİSTİN'DE ÇOCUKLARIN, BOSNA'DA KADINLARIN YANINDAYIM

Ayırdınız, bir IŞİD bombalamasında bazılarına şehit dediniz, aynı IŞİD'in bir başka bombalamasında ölenlere şehit demediniz, onları yuhaladınız. Bunun önüne geçebilmek için, Haluk abileri olarak bunu yapıyorum. Amacım, toplumun tümünün "biz"i teşkil ettiğini, Kürt'üyle, Alevi'siyle, Sünni'siyle vatandaş olduğumuzu hissettirmekti. Bir yurttaş ötekine "vatan haini" dediğinde çok üzülüyorum. Bu çok ağır bir sözdür. Öyle kolayca bozuk para gibi ortaya atamazsın. Biz de bu ülkenin evladıyız diye ben Haluk Levent olarak risk alıyorum ve sosyalist bir kız için yardım konseri düzenliyorum. Mazlumların tümü için yaptım. 28 Şubat'a en başta karşı çıkan kişiydim. Sonra bir bahaneyle beni topa tuttular. Adamlarda vefa da yok. İki dakikada sizi satarlar. Biraz samimiyet de eksik sanki. Bosna'da da şarkılarımı söyledim. Srebrenica'ya gittim, klip çektik orada, onların sesini duyurmak için. Filistin mücadelesi için Arapça şarkı yaptım. Biz bu toprakların insanlarıyız. Tam anlamıyla ötekileştirmenin karşıtı olarak yapıyorum. Filistin'de çocukların, Bosna'da kadınların yanındayım. Benim de genlerimde, fıtratımda bu var. Şii, Sünni bilmem ben, ben insan bilirim.

Şu anki en büyük maddi sorun enflasyondur. Manevi sorun da toplumdaki duygu birliğinin bozulmasıdır.

EN BÜYÜK MADDİ VE MANEVİ SORUNLAR

Ülkemin, ölmek yerine hastalığa razı olduğu bir noktadayız. Şu anda acil olarak siyasetçilerin kendilerine gelmeleri gerekiyor. En büyük sorun "Hayır" diyememek. Bana getirme o zaman sandığı... Bana cidden soruyorsan, buna "Hayır" denilebilecek özgür bir ortamın yaratılmasını istiyorum. "Evet" diyebiliyor herkes. Diyeceksiniz ki "Kimileri hayır diyor." Ne şartlarda "Hayır" dediğini görüyorsunuz. "Hayır" diyen ajan, terörist, vatan haini ilan ediliyor. Ben bunu kabul etmiyorum. "Hayır"ın şakasını bile yapamıyorsun. Şu anki en büyük maddi sorun enflasyondur. Manevi sorun da toplumdaki ayrıştırmadır, duygu birliğinin bozulmasıdır.

OKSİJENİ YOK ETME BİRADER

Bu ülkede bizim vergilerimizle bizi yönetiyorsan, oksijenimizi yok etmeyeceksin. Avrupalıların kullandığı yeni sistemlerin; gerek rüzgâr, gerek güneş enerjisi gibi birçok alternatifin oturup tartışılması taraftarıyız. Almanya gibi sanayi ülkesinde, ormanlarının Türkiye'den on yedi kat fazla olması beni üzüyor ya!

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ethan Hawke, ikisi senaryo dalında olmak üzere, Oscar'a dört kez aday gösterildi. Aynı zamanda saygın bir yazar olan ünlü aktörün üç romanı var. Şimdi ise 16 yıldır üzerinde çalıştığı çizgi roman Indeh'le karşımızda. Yazar Ethan Hawke, çeşitli konulardaki görüşlerini kaleme aldı, kağıda döktü...

YAZARLAR OYUNCUDUR

ŞÖVALYEYE TALİMATLAR

46 yaşındayım. Geleneksel bir yol izledim. Bilirsiniz, ilk önce kendinizle ilgili yazmaya başlıyorsunuz ve zamanla hikaye anlatmayı öğreniyorsunuz. 'The Hottest State' (En Sıcak Memleket) otobiyografik bir romandı. 'Ash Wednesday' (Kül Çarşamba) daha az kişiseldi. Derken baba oldum. Ve kendimi ergen romancısı olarak buldum yani 'Rules for a Knight'ı (Şövalyeye Talimatlar) yazdım. 'Indeh' davası ise, 16 yıldır üzerinde çalıştığım bir şeydi. (Not: Indeh, Karakarga Yayınları'ndan çıktı.)

CONAN GİBİ...

Yıllarca senarist olarak çalıştım. Ancak senaryonun filme dönüşmesi aşırı pahalı bir iş. Yapmaya çalıştığım filmi bir türlü çekemiyordum. Bir gün oğlumla geziyorduk. Çizgi romanları çok sever. Birden kafama dank etti. Aklımdaki hikaye çizgi roman olarak daha iyi bir sonuç verir diye düşündüm. Conan'ın çizgi romanları mesela beni sanatsal yönüyle çok etkiler.
Senaryoyu Greg Ruth'a verdim ve "Bu projede çalışmayı isterim" dedi. Ve birlikte çalıştık. Harika bir deneyim oldu. Greg'in çizimleri, Indeh'in en anlamlı ve en güçlü tarafı oldu.

AMERİKA'NIN "BÜYÜK, BEYAZ SUÇLULUK DUYGUSU"

Amerikalılar, kendi tarihinin büyük bölümünü öğrenmedi çünkü yaptıkları acımasızlıkları, büyük beyaz suçluluk duygularını unutmak istedi.
Apaçi lideri Cochise ve Geronimo'nun hikayeleri şaşırtıcıdır. Geronimo tam bir trapez figürü. Gerçek bir Shakespeare kahramanı. (Yani çok olumlu ve çok olumsuz özellikleri var.) Harika bir lider, bir özgürlük savaşçısı ve fakat acımasız bir katil. Bazen güçlü, bazen zayıftı. III. Richard'ı andırıyordu.
Ve... Indeh projesi tam 16 yıl sürdü. Vay canına. İnanabiliyor musunuz? 16 yıl... Sanatta sabır iyidir. Yarış kazanmaya çalışmıyoruz burada. Hem her şeyi kontrol edemezsiniz.

ÖLÜ OZANLAR DERNEĞİ

Ölü Ozanlar Derneği çekilirken 18 yaşındaydım. Acemi bir çaylaktım yani. Walt Whitman filmdeki "O Captain, My Captain" (Oy Reis, Koca Reis) şiirini Abraham Lincoln öldükten sonra yazmış. Ben de Robin Williams öldükten sonra tekrar okudum. Çok üzücüydü. Filmin sonunda herkesin söylediği "Kaptan, kaptanım" cümlesi artık benim için bambaşka bir anlam taşıyor.

YAZARLAR VE OYUNCULAR

Oyunculuk benim için yazılan şahane şeyleri izleyiciyle paylaşmak üzerine kuruludur. Hani seni çok etkileyen müthiş bir şey okursun sonra bir arkadaşına anlatırsın ya, onun gibi işte. Dikkat ederseniz görürsünüz ki iyi oyuncular aynı zamanda iyi yazarlar olmuşlardır. Yazarlarda da hep bir oyuncu havası vardır.

'DELETE' TUŞUNA HAYIR

İlk taslağı ya elle yazarım ya da elektrikli daktiloyla - yani sil tuşu olmayan herhangi bir şeyle. Bilgisayar kullanmam.

ELEŞTİRMENLER NE DER?

'Rules For a Knight' romanını tamamladım. Birkaç gün sonra aklıma geldi: Bu kitabı eleştirmenler de okuyacak! Hımm dedim, belki bir kopya daha yazmalıydım? Ha ha ha. Aslında bu yönümle gurur duyuyorum. Eleştirmenlerden çekinmeyi cidden komik buluyorum. Eleştirmeni memnun etme çabası, bir yazarı yok oluşa sürükler bence. Yazarsanız, kendinize gerçekten ne istiyorsanız onu yapma izni vermelisiniz.

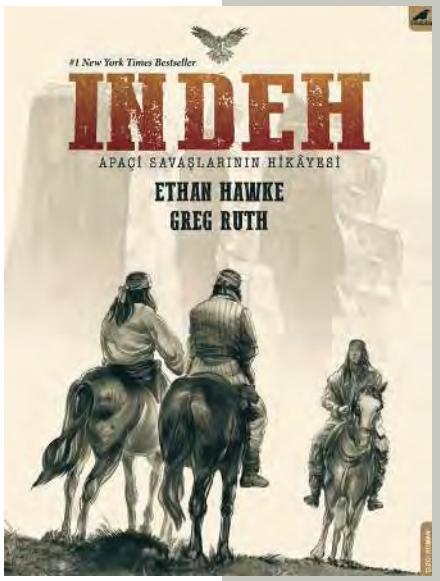
Amerikalılar, kendi tarihinin büyük bölümünü öğrenmedi, çünkü yaptıkları acımasızlıkları unutmak istedi.

MEŞHUR OLMA, ÇOCUKLARINI KORU

Çocuklarıma "Ne yapmalıyım?" diye sorsam, "Görünmez ol" derler, çünkü benden utanıyorlar. Bir keresinde onlara bir kitabımın kapağını gösterdiğimde "İsmini çok büyük puntolarla yazmışlar. Küçült bunları. Bizi utandırıyorsun" dediler. Galiba hiç kimse, adının, çocuklarının adının önüne bir sıfat olarak ekleneceği derecede meşhur olmamalı.

GENÇLİK, İHTİYARLIK

Genç yaşta ünlü olunca, insanlar senin hep o yaşta kalmanı istiyorlar. Ve bu, gün geçtikçe zorlaşıyor. Gençliğin ve genç kalmanın hiç olmadığı kadar değerli olduğu bir çağda yaşıyoruz.
Annem diyor ki "Birdenbire ortamlarda fazlalık gibi görünmeye başlıyorsun, çünkü odadaki tüm erkekler senden 30 yaş genç başka birine bakıyorlar!" Bense, Vanessa Redgrave'in güzellik üzerine söylediği bir cümlede huzur buluyorum: "Güzellik, bir daha bu ana dönemeyeceğimiz gerçeğidir."

EN SEVDİĞİM KİTAPLAR

GİT ONU DAĞLARA SÖYLE *- JAMES BALDWIN*
Edebiyatın en büyük gücü vizyonumuzu genişletmektir. 'Git Onu Dağlara Söyle' tam olarak bunu yapıyor. Baldwin'in yazarken canının acıdığını hissediyorsun. Baldwin duyguları alıp sanat haline getirmiş. Bu kitabı anlamak için yüksek lisanslı olmana gerek yok, sadece kalbin olması gerekiyor.

ÇOLUK ÇOCUK *- PATTI SMITH*
Tribeca Film Festivali'nde Patti Smith ile röportaj yapmıştım. Punk akımının öncüsü Smith'in aynı zamanda yaşayan en büyük Amerikan şairlerinden biri olduğuna dair herhangi bir şüpheniz varsa, bu kitap onları giderir.

ANNA KARENİNA *- TOLSTOY*
Anna Karenina'yı, 19. yüzyıl Rus radikalleri hakkındaki 2The Coast of Utopia' oyununu oynarken sahne arkasında okudum. Bu yüzden çoğunu Rus dönem kostümü giyerken okudum. Okumak isteyenlere tavsiyem, bu koşulları mümkün olduğunca yaratmalarıdır.

COCHISE, GERONIMO VE APAÇI SAVAŞLARI *- DAVID ROBERTS*
Apaçilerin öyküsü defalarca tekrar anlatılmalıdır. Geronimo ve Cochise'un isimleri gençlerin kulağına Amerikan başkanları Washington ve Lincoln'unki kadar tanıdık gelene kadar tekrar edilmelidir. Güneybatı'nın tarihiyle ilgilenen herkes için kesinlikle okunması gereken bir kitap.

TALİH KUŞU *- JAMES MCBRIDE*
McBride'in Ulusal Kitap Ödüllü romanı, genç kölelerin hayatını, kadın kılığına girerek kaçan eski bir kölenin bakış açısıyla gözler önüne seriyor. Kitabın başkarakteri Henry Shackleford ülke genelindeki yolculuğunu anlatıyor. Çok etkileyici bir hikaye. Bana sorarsan, Mark Twain, McBride'in poposunu öpebilir.

GAZAP ÜZÜMLERİ *- JOHN STEINBECK*
'Gazap Üzümleri' hakkında söyleyeceğim tek şey var: Kitabı bana veren kız "Gazap Üzümleri, mukaddes bir kitap" demişti.

YERALTINDAN NOTLAR *- DOSTOYEVSKİ*
Dostoyevski tam bir punk rockçı. Resmen toplumun altından halıyı çekiyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Nermin Yıldırım

Dokunmadan

"Dokunmadan" hikâyesi, dili ve kurgusuyla hiç kuşkusuz Nermin Yıldırım'ın en iyi romanı... Gerçekleri gören gözleri, gördüklerinden suçluluk duyan bir vicdanı ve bunları edebiyata dönüştürecek yeteneği var. Mizah ile hüznü harmanlayan keskin bir dille yazıyor Yıldırım.

ÖMER TÜRKEŞ HÜRRİYET KİTAP SANAT

Yaşamın değeri, geçmişin izleri, aşk, içimizdeki sesler, tepkisizlik ve daha birçok şey enfes bir romanla, güzel bir hikâyeyle harmanlanmış.

YONCA BOZTUNALI VATAN KİTAP

O kadar iyi bir edebiyat ki... Uçan bir halı gibi, ucuna yapışıyorsunuz, bacaklarınız havada uçuyorsunuz...

AYŞE ARMAN HÜRRİYET

hep_kitap
hep_kitap
hepkitapp
hepkitap.com.tr

Genel Dağıtım PUNTO

hep
kitap

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

SİNEM SAL

Sol yumruğunu vakarla havaya kaldırıp sonra yavaşça kalbine koyan ÂŞIK SİNEM BACI ile konuştuk.

KENTE GELİR GELMEZ KENDİMİ AŞTIM!

Sınıf bilincine 8-9 yaşlarında ulaştım ve ilk eylemimi köyümde yaptım. Hiç meydan görmemişim, yüksek yere çıkmamışım, ben grev mi gördüm, eylem mi gördüm? Çıktım köyde bir eylem yaptım. Sosyalizm, komünizm, faşizm nedir o köşelere Mustafa Ekmekçi'yi, Uğur Mumcu'ları, İlhan Selçuk'ları okuyarak girdim.

YAKILACAK GAZETELERİ OKUYARAK BİLİNÇLENDİM

Öğretmenim Cumhuriyet gazetesi getiriyordu soba yakmak için, ben sınıf başkanıydım, ayırıp okuyordum her zaman, ama gizli okuyordum.

Müzik, kesinlikle Alevi kültüründen olan bir olgu. Atalarından gelen, genlerinden de geçen diye düşünüyorum ben. Ailede olmasa köyde var. Köyde âşıklar var, dayım, Âşık Ali, babam... Babam kitapları okurken, tecvitli okurdu. Kelimelerin makamı vardı. Sürekli öyle söylerdi.

KÖYÜN TEK KADIN OZANIYIM

Sivas-Zara'nın Beypınar Köyü'ndeydik. Orada yaşayanları dinleyen, cemlerde dedelerin çaldığı sazı gören bir insan muhakkak etkileniyor bu kültürden. Köyde kadınlarla erkekler birlikte şarkı söylerdi. O köyde saz âşığı olan bir benim. Düşünebiliyor musunuz yani bugüne değin o köyde –yeni nesli demiyoruz– ama benim dönemimde doğmuş olanlardan o köyün ilk kadın âşığı, yazarı, şairi benim. Bu gücün kaynağı da öğretmenimdir. Öğretmenimi okulun son gününde babama şunu söylerken duydum: "İsmail Efendi kente gidecekmişsin, göç edecekmişsin. Bu kız çok akıllı. Bu kız okumak isterse okut ama müziği seçerse, sanatçı olmak isterse sakın engel olma" dedi ve o sözcük benim kulağıma küpe oldu. Kente gelir gelmez kendimi aştım.

BENİ DAVUT SULARİ'YLE TANIŞTIRDILAR

İlk bestemi tabii ki İstanbul'a geldikten sonra yaptım. "Bir garip derde düştüm, nedir bilemem" diye başlayan bir eserdi. Âşıkları örnek aldım ben, Pir Sultan'ları. Beni Davut Sulari'yle tanıştırdılar.

Profilo fabrikasında kadın ağırlıklı bir bölümde işçiliğe başladım o yıllarda. Maddi durumumuz iyi olmayınca, direkt geliyorsun gecekonduya. E beş çocuklu bir aile, anne yok.

İlk bestemin sözleri, o zaman yaşadıklarımın aynasıydı. "Bir garip derde düştüm" diye başlıyor, "Köyüm uzaktır gidemedim anam..."

Ali neydi? Ali bir demokrattı, bir aydındı, çağdaş bir insandı.

SIR GİBİ SAKLADIM, AMA PLAK TEKLİFİ GELDİ

12 Mart 1971'de Maltepe'de Mahirler, Denizler asıldı. Ben de o gün fabrikadaydım. Gazete alsan okuyamıyorsun, ama takip ediyorduk gizli gizli.

Bir baktım canlarımız Kızıldere'de... "Oy anam!" dedim ve ağladım. Ağladım ya, patronlar kesin bir bilgiye ulaştı benimle ilgili. Tarafımı belli etmiş oldum ve gözetim altında tutulmam gerektiğine karar verdiler. O gün içimden bir şeyler yazmak geldi, yazdım. Hocama gösterdim. "Bir bakar mısınız" dedim. Baktı, "Çok önemli" dedi, "üzerinde çalış kızım ama sakla" dedi. Ben onu sır gibi sakladım. Ama plak teklifi geldi. Hocam şirkete götürdü beni, bu eseri okudum.

Gittik, plak şirketi dinledi, dinledikten sonra, "Ben bu komünist eseri okutmam" dedi. O plağı okuyamadım ben ama sırrımı sakladım. 12 Eylül'de ben saklanınca, şarkıyı başkaları sahiplendi.

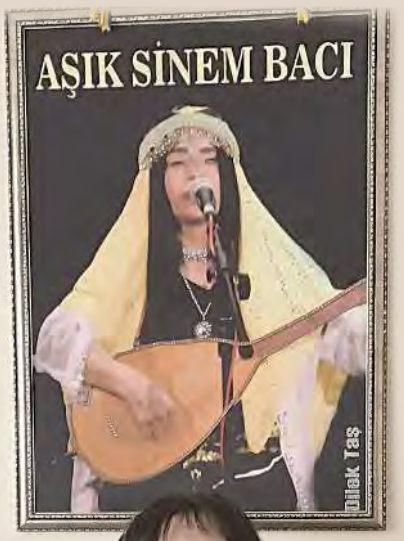
HZ. ALİ BİR DEMOKRATTI

Kadının sözüne ihtiyacımız var. Son zamanlarda sık yolculuk ediyorum, kadın sesi neredeyse hiçbir yerde çalmıyor minibüslerde olsun, otobüslerde olsun. Oysaki 2000'e kadar kadın sesi öndeydi, kadının sesi daha etkiler anaçtır, anadır, bacıdır. Ve saygı duyuluyordu. Ama şimdi başka...

Öyle çok ki onlar, bizler azınlık kaldık. Kerbela'dan bu yana aynı. Ali neydi? Ali bir demokrattı, bir aydındı, çağdaş bir insandı.

MELEK TOPLUM

Bu dönemde de yine böyle ileri-geri, sağcı-solcu, dinci-aydın kavgasıydı derken insanları katlettiler. Onlar diyeceğim kendilerine, onlar Osmanlı'dan bu yana Cumhuriyet'i yıkmak için çalıştı ve milyonlarca genci ne yaptı? Aldı, eğitti kendi düşünceleri doğrultusunda öyle büyük bir kitle oluşturdu ki... Ama yine de karamsar olmamak gerekli. Bir umut, her zaman bir ışık var denir ya, bir de Yaradan var, bizi de duyuyor. İnancım bu doğrultuda. Dolayısıyla nasıl düzelteceğiz? Hep mücadele, hep mücadele, mücadele... Mücadele edeceğiz arkadaşlarım. Yani kendimizi geliştireceğiz, karamsar olmayacağız. Bir melek toplum vardır, bir şeytan güruh vardır. Bu ikisi her zaman mücadele içindedir. Biz kazanacağız!

BIRAKIN KIZLARINIZ İSTEDİKLERİNİ YAPSIN!

Elektro gitarist RÜMEYSA ÇAMDERELİ: Üsküdar'da müzik bizi birbirimize yaklaştırıyor.

İlkokul 4. sınıfta harçlıklarımı biriktirip babama verdim ve bana bir gitar almasını istedim. Sonrasında, gitarın hayatımdaki yeri gittikçe büyüdü.

Yaşamada Dair Vakıf (YADA)'da proje uzmanı olarak çalışıyorum part-time. Bir yandan da annelik mesaisi devam ediyor. Bunun dışında müziğe ve İstanbul Üniversitesi kadın çalışmalarında yüksek lisansa devam ediyorum. Sabah çocuktan erken kalkıp ya da gece o uyurken işlerimi halletmeye çalışıyorum.

ELEKTROGİTAR VE BAŞÖRTÜSÜ

Çok beylik olacak ama oldukça kutuplaşmış bir toplumsal hayat yaşıyoruz. Herkes, her aşamada kendi tarafını bildirmeden adım atamaz hale geldi. Bence müzik, bu anlamda köprüleri aşmaya, insanları kendilerini rahat ettikleri bölgelerden sıyırıp almaya, bir araya gelmeye yöneltiyor. Üsküdar'da her hafta çaldığım mekanda beni dinlemeye gelen insanlarla tanıştığımda, onlar birbiriyle tanıştığında böyle bir şey hissediyorum sıklıkla. Birlikte konuşacağını, yüz yüze geleceğini düşünmediğiniz insanlar müziğin etrafında birleşip ortak bir duyguyu yaşayabiliyor. Bu çok değerli ve hayattaki zorlukları çözmek açısından önemli bir ipucu bence. Müzik beni bu anlamda da çok heyecanlandırıyor.

Bazı insanlar övüyor, bazıları da garipsiyorlar aslında başörtülü olarak elektrogitar çalıyor olmamı. Bir arkadaşım söylemişti, "Başörtüyle gitar çalmak nasıl bir sözdür, sanki elinde pena değil başörtüsü var" diye. Sürekli aklıma geliyor bu söz. Ben gitar çalıyorum ve başım örtülü sadece.

HAYATA ENGEL OLMA

Hem annelere hem de babalara söyleyebileceğim tek şey: Bırakın kızlarınız istediklerini yapsınlar. O kız çocuklarının önünde hayatta onlarca engel olacak. O engellerden biri olmak kadar kötü bir şeyi düşünemiyorum ebeveynler açısından. Benim bir oğlum var, inşallah ben de onu bu engellerden biri olmayacak şekilde yetiştirmeyi beceririm.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

DİPNOT* ÖMER GÖKSEL

ÜMMİYE KOÇAK

Ben bu şalvarla, lastik ayakkabıyla dünyayı gezdim. Yola nereden çıktım, biliyor musun, kitaplardan.

HEPİMİZ AYNI KÖYDEYİZ YAVRUM

Shakespeare'in Hamlet'ini belki 100 kez okumuşumdur. Hamlet'i köyümüze uyarlayıp sahneledik. Çünkü asırlardır değişen bir şey yok. İnsanlar hâlâ çok bencil. Maalesef. Olmak ya da olmamak, hâlâ bütün mesele bu.

DÜNYA KÖY OLDU

İlk başka herkes "Deli bu kadın" dedi. Ben de dedim ki "Gerçekten de deliyim. Tahtamın biri eksik." Beni kınayanlara teşekkür ediyorum. Çünkü onların acı sözleri beni kamçıladı. Sonradan, bana argo kelimeler kullananlar özür diledi. Barıştık yani. Barışmak, belki dünyadaki en iyi şey. Başarıdan da tatlıdır barış.

Erik Ekşisi oyunumuzda küresel ısınmayı işledik. Küresel mesele ile köydeki mesele artık aynı. Dünyanın kendisi köy olmuş, insanlar bunu iyice görüyor. Hepimiz aynı köydeyiz artık.

KENDİ HAYATININ BAŞROLÜNDESİN

Kime sorsanız, "50 yaşından sonra bir köylü kadını tiyatro yapamaz" derler. Çıkmamış candan umut kesilmez yavrum. Hepimizin merakları, hisleri vardır. Shakespeare "Dünya bir sahnedir" demiş. Hayatın kendisi bir tiyatro, bir oyun. Köyde de olsan, büyük şehirde de olsan, bu dünya sahnesindesin yavrum. Kendi hayatının başrolündesin. Sen kendine kıymet vermezsen, başkası sana nasıl saygı duysun. İnsan, onuruyla, gururuyla yaşar. Kibir de kötü, kendine güvenmemek de.

CESARET, KENDİN OLMAKTIR

Özgürlük, bu dünya tiyatrosunda kendi rolünü seçebilmektir bence. Kimi bu sahneden sesini duyurur, kimi duyuramaz. Fakat çabalamak, denemek, cesur olmak lazım yavrum. "Bu benim hayatımdır, ben kendi hayatımı yaşıyorum, başkasının etiketini taşımıyorum, ben kendimim" diyebilmektir asıl iş.

Bir kadın, onurunu erkeklerin söylediği şarkılardan önce, kendi emeğiyle korur.

ORHAN VELİ, KADINLARA EN GÜZEL ŞİİRİ SÖYLEDİ

Hele kadınlar... Hep söylüyorum: Erkekler kendini düzeltmeli, kadınlar kendini geliştirmeli. Kadınlarımız, uçmayı öğrenen kuşlar gibi hayata atılmalı. Kadının gülüşü, gözyaşı, anneliği, gelin olması... bunlar tamam. Fakat kadının emeği, azmi, idealleri, onuru da çok kıymetli. Hatta daha kıymetli. Şairlerin çoğu, kadının güzelliğine şiir yazmış. Bu biraz aldatıcı geliyor bana. Fakat Orhan Veli "Güzel kadınları severim / İşçi kadınları da severim / Güzel işçi kadınları / Daha çok severim" yazmış. İşçi kadın, memur kadın, çalışan kadın, toplumun baş tacı olmalı yavrum. Bir kadın, onurunu erkeklerin söylediği şarkılardan önce, kendi emeğiyle korur.

KİTAP SAYFALARI KANAT OLUR

Mutluluğun da kaynağı budur canımın içi. Elinin emeğiyle, bileğinin hakkıyla, alnının teriyle yaşamaktır. Kadın olsun, erkek olsun, bir insan ancak o zaman güzelleşir.

Ben bu şalvarla, lastik ayakkabıyla dünyayı gezdim. Yola nereden çıktım, biliyor musun, kitaplardan. Benim en büyük çeyizim kitaplarımdı. Okuduğun zaman, o sayfalar sana kanat olur, uçarsın yavrum.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

THEODOR ADORNO

20. yüzyılın en etkili filozoflarından THEODOR ADORNO (1903-1969) ile senarist-yönetmen ONUR ÜNLÜ söyleşti.

APTALLIĞI TOPLUM PEKİŞTİRİYOR

Birbirimizi sevmeyelim mi yani?
Bilemiyorum. Diğerkamlık, spekülasyon haline geldi.

Hiç mi sevmeyelim?
Muhalifler bile birbiriyle empati kuramıyor.

Doğrusu bundan ben de sıkılmaya başladım. Bir muhalif diğer muhalifi yeterince muhalif görmüyor gibi sanki... Niye böyle?
Mallaşmadan ötürü. Yani kendini bir meta gibi konumlayıp fiyatlandıran, sürekli bir pazarlık konusu eden kimseler ötekini de, berikini de anlayamaz. Üstünkörü bireycilik, bireyi zehirliyor.

BİLGİLİ APTALLAR

Henüz baştayken yine başa döneceğiz galiba. Muhalif muhalifi niye sevmez?
Kendini 'doğru kişi' olarak inşa edemeyenler... Sevgisini sunacağı münasip kişiyi bulma becerisinden mahrum kalır. Bir ömür, yanlış kimselere, çarpık bir bağlılık gösterirler. Ve de yanlış kimselere nefret duyarlar.

Ve fakat bu aptallık! Muhalifin aptalın teki olmamasını beklemeli değil miyiz?
Aptallık, bilgiye de eşlik ediyor. 1000 yıl öncesine ait bir metni, bugün yazılmış gibi algılama gafletinden kurtulamadık.

Bin yıl dediniz de bakın aklıma ne geldi. Biliyorsunuz İbni Haldun 'Coğrafya kaderdir' diyor. Freud da onu destekler gibi ekliyor hemen 'Anatomi kaderdir' diye. Peki ben 'Aptallık insanın kaderidir' desem ne olur?
Boş konuşmuş olursun. Çünkü en aptal insan bile, en zeki insanın düşüncesindeki hatayı sezebilir.

KENDİNİ MARKALAŞTIRMAKTAN VAZGEÇ

Fakat sonuçta aptallıkla kendimizi kırmızı köşe-mavi köşe gibi karşı karşıya konumlandırmanın bir yolunu bulmak zorundayız. Nasıl olacak bu?
Kendimizi markalaştırmaktan veya ideolojileştirmekten uzak durmalıyız. Cehennemde yaşadığımızı göz ardı edemeyiz. Mütevazı olmalıyız.

Mütevazı olmak mı? Böyle bir dünyada mı? Tevazu sanki biraz da 'işi oluruna bırakmak' gibi tınlıyor. Halbuki bir işin ucundan tutmalıyız. Benliğimiz de, belki haklı olarak, tutup kaldırdığımız ağırlık kadar direnç gösterecektir dünyaya. Benliğimizin bu direncini kırmak için ne yapmalıyız peki?
Utanmalıyız. Dehşetle ağılanmış bir dünyada nefes almaktan utanç duyacak kadar ayık olmalıyız yani.

Ayıklık ha? Bayım, bunu sevdim. Yani kesintisiz bir uyanık olma hali. Sürekli bir farkındalık mecburiyeti. Sonsuz bir entelektüel disiplin. Çok mu uçuyorum? Bu başarılabilir mi?
Entelektüel disiplin ile oto-sansürü karıştırıyorlar. Anlaşılır olmak için uğraşırken, sıradanlaşıyorlar. Halbuki, anlaşılmaya değer olmayı gözetmek gerekir.

Hımm... İşin bir de bu tarafı var tabii... Mütevazı olunacak, açık olunacak, sıradan olunmayacak ve buna rağmen toplum bizi anlayacak? Zor gibi ama?
Çağımızda iyi, doğru ve güzelin yollarına mayın döşendi. Birine "Sağlığınız nasıl?" diye sorarsanız mütecessis, kötücül ve sinsi görünürsünüz. Sormazsanız vefasız ve umursamaz görünürsünüz. Nezaket bile uzlaşımsal bir sahteliğe dönüştü. Samimiyetten doğan sahiciliğinden sıyrıldı. Ve yüzeysellik ve pratiklikte kendini gösteren bir parodiden ibaret artık.

DÜRÜST ENTELEKTÜELİN KURBAN EDİLİŞİ

Peki ölelim mi Sayın Adorno? Bu dünya nasıl bir yer böyle?
Dünyaya, yıkıcı bir irade yön veriyor. Karl Kraus, yazdığı piyese 'İnsanlığın Son Günleri' adını vermişti. Bugün oynanan oyunun adı 'Kıyametten Sonra' olmalı.

Bu "yıkıcı irade" dediğiniz şeyin bariz bir alametifarikası olsa, biz de onu gördüğümüzde kaçsak... Nedir bu?
Öfke! Öfkeli kimse, tongaya basmamaya yeminlidir. Grup adına konuşur. Kendi saldırganlığından hoşnuttur. Böylece, toplumun baskıcı yönünü layıkıyla temsil eder. Bir toplumda öfkeli kimseler popülerleşiyorsa, orada akıl tutulması baş gösterir. Düşünce suç, özgürlük ihanet, eleştiri saldırı olarak algılanır.

Tamam. Bu iyiymiş. Bazı taşlar yerine oturuyor. Peki, öfkeli insanı nasıl anlarız? Çünkü sanıyorum bunlar biraz, nasıl demeli, pasif-agresif tipler. Kendilerini hemen belli etmeyebilirler...
Onursuz insanları düşünün.

Estağfurullah efendim...
Kimileri, hevesleri uğruna onurlarından vazgeçerler. "Birlik ve dayanışmaya" yönelirler. Bu işin ucu da endişe, dalkavukluk, kıvırtma ve karnından konuşmaya varır. Lider, bir aşamadan sonra, düşmandan daha çok korkulan biri haline gelir. Lider ile düşmanın lideri kolayca anlaşabilir. "Dava adamları" dürüst bir entelektüelin çıkıp onlar için kendini tehlikeye atmasını bekler.

Diyelim ki çıktı?
O entelektüel ortaya çıkınca da, onu duygusal, budala, hatta düşman diye suçlarlar. Çünkü dayanışma, aslında gizli kutuplaşmadır. Ve polisten uzak durmak ama hırsızları da kızdırmamak isteyenlerin maruz kaldığı bir fiili şantaj mevzubahistir.

Bir şey komik değilse gerçek de olamaz.

DÜŞÜNCE İLE DUYGU ARASINDA AHLAKİ BAĞ KURMAK

Peki... Tahmin ediyorsunuzdur, sinirlerim iyice bozuldu. Bütün bunlara doğrudan müdahale edebilmemiz için bir öneriniz var mı?
Başkalarının iktidarının da, kendi

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

iktidarsızlığımızın da bizi aptallaştırmasına izin vermemeliyiz.

Mevzu gene aptallığa geldi bayım. Korkarım artık üzerime alınmak zorunda kalacağım.
Demek istiyorum ki, kitlesel aptallık, despotizmin güvencesi olamaz.

Peki sayın bay, biz niye bu hale geldik?
Hakikat göreceliğe, insanlar da iktidara teslim edildi.

Anladığım kadarıyla işimiz bitmiş durumda. Binaenaleyh, zeki ve bilgili kişiler, neden sorunlara el atmıyorlar?
Güzel soru. Zeka, kendini temsil etmeye başladığında bir kibir motifi oluşur. Garip ama dünyayı felsefenin nesnesi olarak görünce, ona taviz vermiş olursunuz. Böylece, düşünürler profesyonelleşir ve bir muafiyet kazanır. Bu da insanların teoriye güvenini sarsar. Hatta bir miktar tiksinti uyandırır.

Şu kocaman kafamı ne de güzel karıştırıyorsunuz, bir bilseniz... İyi de felsefe niye var o zaman?
Düşünce ile duygu arasında ahlaki bir bağ kurmak için...

İKTİDAR, ÖZNENİN GÜÇSÜZ OLMASINI İSTER

Ahlak mı dediniz? Tam benim mevzularım. Her zaman söylerim, çok da yeri değil ama yine söyleyeyim: Ben şahsen ahlaksızlığı ahlakçılığa tercih ediyorum. Şu durumda, felsefeden edindiğimiz kişisel ahlakla topluma doğru bakarsak, buradan ne çıkarabiliriz?
Bir kere, hakikatle bağı gevşemiş bir toplum, bireyden dürüstlük talep edemez. Ama sen yine de yozlaşmış toplum ve basına rağmen geleceğe umutla bakarsın. Burjuvaziyi eleştirirsin. Sanırsın ki sonunda gerçeği anlayıp sana şapka çıkaracak. Öyle olmaz fakat.

Lider, bir aşamadan sonra, düşmandan daha çok korkulan biri haline gelir.

Neden ama?
Çünkü bu, aptallığı küçümsemektir. Aptallığın gücü, daima entelektüellerin ömrünü boşa harcayacak seviyededir.

Yani güneş bize haram mı? Hiç mi gülmeyeceğiz? Hiç mi mutlu ve huzurlu bir gün geçirmeyeceğiz?
Huzursuzluk ile mutluluk iç içe geçti. Mevcut egemenlik mekanizmasının yarattığı dehşeti görmezden gelmeden mutlu olunamaz. Çağımızın mutluluk modeli bu.

Anlıyorum. Güneş bize haram.
Siz karar verin. İktidar, öznenin güçsüz olmasını ister, mutsuz olmasını değil.

O zaman felsefeden bir şeyler ummamız için de bir sebep kalmamış oluyor. Ben çok rahatladım şahsen. Artık 'Ne olacak bu memleketin hali' diye kara kara düşünmeme de gerek yok...
Düşünmenin amacı, mutlak doğrulara ulaşmak olmamalı. Çünkü bunlar totoloji derekesine düşer. Düşünce, daima kendi doğruluğunu sorgulayan bir tını taşımalıdır.

BAYAĞILIĞA KARŞI ALINAN BAYAĞI TEDBİRLER

Bir saniye bir saniye... İşler gene değişti. Yine umutlandım sanki ben. Yani belirli bir 'ölçülülük' içinde bir düşünme disiplini geliştirebilirsek, bir yere varabileceğimizi mi söylüyorsunuz?
Ölçü duygusu, kişiyi yerleşik değerler üzerinden düşünmeye yöneltebilir. Zaten akıldışı erk de çoğu zaman bizi "akıllı olmaya" davet eder.

Yesss! Sonunda ağzınızdan hayırlı bir şeyler çıkmaya başladı. Bu da, görüyorsunuz beni neşelendiriyor...
Neşe, bir tür düşünsel güç taşır. Kahkahayı yanına alanın, başka kanıta ihtiyacı yoktur.

Bunu çok iyi biliyorum işte. Bir yerlerde de şöyle demiştim: 'Bir şey komik değilse gerçek de olamaz.' Ben de fena değilim sanki, ne dersiniz?
Tebrik ederim... Dikkatinizi çekerim, bayağılığa karşı alınan tedbirler bile bayağılaşmakta. Umut ise bütün sınavlardan kaçarak korunuyor.

AŞK, ŞİFALI BİR HASTALIKTIR

Güzelliğin hakkını ancak karasevda verir.

Neyse neyse... Bunları geçelim şimdi... Sanat filan... Şu mevzulara bakalım biraz da. Alın size kazık bir soru: Sizce sanatın amacı nedir?
Sanatın amacı, sanata son vermektir.

Ama daha bismillah...
Zira güzellik, başka şeye yer bırakmaz. Güzellik ideasının çeşitli yapıtlara dağıldığını düşünürüz. Oysa bir sanat eseri, tüm güzelliği, tam bir yetkinlikle, tek başına ifade etmeye yönelir.

Biraz abartıyor olmanızdan korkabilir miyim? Çünkü sizden sonra mevzular biraz değişti. Büyük yetkinlik iddiası, yerini parça tesiri amaçlayan eserciklere bıraktı. Kimsenin 'söylem'i umursamadığı görülüyor. Sadece 'söyleyen' vur-kaççılar sanat piyasasının prensleri oldular. Ben bile bir tane şiir kitabıyla şöhretin eşiğine geldim...
Meşhurlar mutsuzdur.

Hay ağzınız bal yesin. Çünkü?
Çünkü marka olmuşlardır. Kendilerinin de bilmediği, anlamadığı yabancı bir metaya dönüşmüşlerdir. Kendi imajlarının gölgesi, kuklası konumuna düşerler. Bu da bir tür ölümdür.

Orhan Pamuk, Zeki Demirkubuz ölü mü yani?
Çıkar gözetmeyen bir enerjiyle çalışan kişiler kalıcı olabilir. Bir entelektüel, çabalarının ardında gayrimeşru bir saik olup olmadığını tetkik etmelidir.

Bir kaşık daha bal?
İyi yazmak, esaslı bir metin ortaya koymak, aslında her şeyden ziyade onurlu bir varoluş hayalinin ürünüdür.

O zaman bu dediğinizin peşinde olan aydınlara bir nasihatte bulunun da, magazin sorularına geçelim.
Eğer bir aydın olduğunuzu düşünüyorsanız, kimsenin sizi temsil etmesine izin vermeyin.

Peki nedir aşk?
Aşk, iyileştirici bir hastalıktır. Hayatı dondurur ama çürümeyi de durdurur. Muhatabının veya ona bakmanın güzelliğine erişmek için, onun haricindeki her şeyi hiçe saymak, hatta küçümsemek gerekir. Güzelliğin hakkını ancak karasevda verir.

Eh madem buralara kadar vardık, bir de evliliği tarif ediverin, tam olsun.
İnsani gerekçelerini yitirdi. Evlilik kelepçesiyle birbirine bağlı iki suçlu, birbirlerine yaptıkları kötülüğün sorumluluğunu başkalarının üstüne atıyor. Ahlaksızlıktan uzak bir evlilik tasavvur etmek zordur.

Sayın Adorno Bey, çok teşekkürler...

ONUR ÜNLÜ

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

SERAY ŞAHİNER

Kazanmak için yaşamıyorlardı, ölmemek için yaşıyorlardı. Varmak için değil, duracak yerleri olmadığından gidiyor, şimdi yağmur altında ıslandıkları bu dünyayı bir ev değil saçak altı olarak kullanıyorlardı.

PABUÇ PAHALI

Günahsa da... Boyunlarınaydı artık. Günahsa da, yani cezası daha işlenmemişken bu dünyada peşin peşin çekilmiş günahların bakiyesi de mi öbür dünyaya sarkıyordu? Mademki cehennem yollarına girmenin azmettiricisi bu dünyaydı... Bir hafifletici unsur indirimi? Valla, neyse neydi artık... Kazanmak için yaşamıyorlardı, ölmemek için yaşıyorlardı. Varmak için değil, duracak yerleri olmadığından gidiyor, şimdi yağmur altında ıslandıkları bu dünyayı bir ev değil saçak altı olarak kullanıyorlardı. Biri 17'sinde biri 19'unda iki genç... Otobüslerin iki saatte bir, o da ancak beklenmedikleri zaman geçtiği bir mahallenin çocukları... Adlarını tabansıza çıkaran komş... Onlarla komşuluk etmeyen komşuları sanki sarayda mı yaşıyordu da 17'likle 19'luğun adını çıkaracaktı? Aslında, değil adlarını çıkarmak, adlarını bilen bile yoktu. Bütün sokak kedilerinin adının Tekir olduğu, Pamuk'u Boncuk'u başka semtlerde kuyruk sallayan bir Maykıl olarak gören bu semtte, bu iki genç için adlarının çıkma fikri bile nam salmak demekti.

Caminin yanında bekliyorlardı. Hep derlerdi, giyim kuşam hep nafileydi. Kefenlenirken bir çorap bile alamazdın yanına. Ama hiç demiyorlardı ki; bu dünyada işler öyle değil. Öte dünyaya yolculuk yalınayak yapılsa da, bu dünyada yolculuk, insan içine çıkmalık kuru çorabın, yağmura çıkmalık ayakkabın yoksa... Zordu.

Biri 17'sinde biri 19'unda iki genç. Henüz adını bile bilmedikleri Rıza Ket'in evinin köşesindeki caminin yanında erketeye yatmış bekliyor. Rıza Ket ve bu gençler, hiç tanışmadılar. Belki yolda karşılaşıp da bir kafa selamı vermişlikleri? Yoktu.

Rıza Ket'in evinin olduğu apartmana girip çıkanlara bakarak, 17'sindeki genç diğerine:

- Lan, ya günaha giriyorsak?

- Bize günah değil mi oğlum, şu yağmura bak!

- Eminsin di mi? Erkek?

- Evet evet, adını hatırlamıyorum da, erkek ismiydi...

- Niye hâlâ bırakmadılar?

- Daha yemekle uğraşıyorlardır, baksana bütün mahalle tavuk koktu.

- Tanış olsak... Girer yerdik. Di mi?

- Gel tanışalım, dedi 19'luk.

- Oğlum manyak mısın? Sen kimsin de geldin demezler mi?

- Demezler, derlerse de, deriz ki:
Komşuluk öldü mü ulan?

Gelişiyle iz bırakanların mahallesi değildi burası. Gidişiyle meşhur olurdu insanlar. İşte şimdi, Rıza Ket, mahallenin en meşhur kişisiydi. Adı, hoparlörlerden anons ediliyordu.

Bir hoparlörden adının anons edilmesi? Bir otobüs yolculuğunda moladan geç döndüğünde dinlenme tesisi mikrofonundan? Hayır hayır, Rıza Ket, dakikliğiyle tanınır.

İşte bu dakikliğiyle tanınan Rıza Ket'in de vakti gelmiş, hoparlör bu yolculuğunda onu yalnız bırakmayıp sela esnasında tüm mahalleye adını duyurmuştu. Eh, şu dünyada her fani yedi günlüğüne de olsa meşhur olacaktı.

Rıza Ket'i nasıl bilirdiniz? Bilmezdiniz. Ölüm, varlığı kanıtlamakta yaşamdan daha güçlüydü bazen.

Rıza Ket'in evinin bulunduğu apartmanın kapısı açıktı.

- Oğlum adamın adını bile bilmiyoruz, dedi 17'lik.

19'luk, zilin üstündeki yazıya baktı:

- Rıza Ket.

- Acaba ölen o mu? Babası olur, oğlu olur...

- Ulan ne sordun Münkir Nekir meleği gibi!

Evin önünde, yağmurdan ıslanmış, kiminin nubuğu havlamış, kimi ardına basılarak çıkarılmış, çift çift ayakkabılar... 19'luk zile basıp daha kapı açılmadan ayakkabısını çıkardı:

- Çoraplarım ıslanmış.

17'lik:

- Benimkiler de su çekmiş, boş ver girmeyelim, ayaklarımız kokar şimdi.

Kapıyı, ağlamaktan gözaltları halkalanmış, gençten bir adam açtı. 19'luk içeri girerken:

- Başımız sağ olsun dedi.

Duvara asılı aile fotoğraflarıyla evdekileri karşılaştırıp hızlı bir yoklama yaparak, evden eksilenin kim olduğunu anlamaya çalıştılar. Aralık kapılardan baka baka salona ilerlediler. Koridordaki fotoğraftakilerin bir kısmı mutfakta, dağıtılacak etli pilav için kolay didiliyor diye yarısı göğüs, tat versin diye yarısı but olarak alınmış tavukları tepsilerle önlerine çekmiş, tel tel didiyor. Tavuk didenlerden biri; "Dedem karabiberli severdi tavuk pilavı" diyor.

Yatak odasında pencere açılmış, dedelerinin yanında sigara içmeye çekinen torunlar, şimdi yakalasa ters ters bakacak dedelerinin yatağına oturmuş, ağlayarak sigara içiyor.

17'lik ve 19'luk salona girerken evin kızlarından biri birer çift terlik uzattı. Oh, sıcaktı terlik. Hem ayak kokusunu saklardı.

Salona girdiler... Zigon sehpalar, misafirin yaşına göre boy boy sıralanmış. Fotoğraflarda olup evde olmayan tek kişi, 70'lerinde bir adam. Ağlamasına bakılırsa Rıza Ket'in karısı, şu en köşede oturan beyaz saçlı.

19'luk:

- Başımız sağ olsun teyzecim, diyerek Rıza Ket'in karısının elini öptü.

17'lik de ayağındaki terliğin kokuyu saklamasının verdiği özgüvenle, teyzenin elini öptü. Oturdular. Torunlardan biri önlerine zigon sehpaların en küçüğünü koydu. Diğerleri etli pilav ayranları getirip sehpalara dizdi. 17'liğin keyfi yerine gelmişti. Oh, burdaki hürmet lokantada yok! Arkadaşına eğilip fısıldadı:

- Ulan bir de karabiber olacaktı ki...

19'luk Rıza Ket'in karısına:

- Mekânı cennet olsun. Bir gün muharrem amcayla lokantada karşılaşmıştık da, karabiber olmazsa tavuk pilav yiyemem deyip bol bol karabiber serpmişti. Karabiber de serpsek, vasiyeti sayılır.

Rıza Ket'in karısı ağlamaya başladı.

- Ah ah, çok severdi karabiberi...

Torununa:

- Karabiber getiriver kızım.

Salondaki herkes pilavına bolca karabiber serperek ve ağlamasına hapşırmayı da katarak Rıza Ket'in vasiyetini yerine getirdi.

Çay da içerler miydi? Tam "Evet"ti ki, yatak odası kısmında bir hareketlenme oldu. Evin kızları birtakım poşetlerle odaya girip çıkıyordu. En büyüğü salona girip:

- Anne hangisini koyalım?

Kalk manasına arkadaşını dürttü 19'luk. Başsağlığı dileyip evden çıkarken Rıza Ket'in karısı yatak odasına geçti.

Sotalanmak için caminin köşesine yürürken 17'lik:

- Oğlum vallahi günaha gireceğiz diyordu.

19'luk:

- Pilavı löp löp götürürken iyiydi... Sana tokluk haram. Karnın doydu, vır vır konuşmaya başladın.

Yağmur hızlanmıştı. Cami duvarına yaslanıp beklemeye başladılar. Apartmanın kapısı açıldı. 19'luk kıpırdandı. Rıza Ket'in büyük oğlu kapı önüne sigaraya çıkmıştı. Adam sigarasını içip girdi. Kapı tekrar açıldı. Torunlardan biri bir poşet bıraktı. "Yürü" dedi 19'luk. Koşar adım gidip poşeti aldılar. Caminin yanına dönüp poşeti bir heves açtılar ki... Tavuk kemikleri... 19'luk sinirle bir tekme savurdu poşete. Kemikler sokağa yayıldı. Mahallenin bütün tekirleri kemikleri kapıp sağa sola dağıldı.

- Karabiber isterseniz yok ha!, diye kedilerin ardından seslendi 19'luk.

-Yürü gidelim, dedi 17'lik.

19'luğun da omuzları düşmüş. O esnada evin büyük kızı, elinde babasının ayakkabılarıyla apartmanın önüne çıktı. Merdivenin kenarına bıraktı. İçeri girdi. Gözleri parlayarak "Yürü" dedi 19'luk. "Koş!" Hızlıca apartman önündeki ayakkabıları alıp arka sokağa geçtiler. Bir apartman merdivenine oturup:

- Bakalım hangimizin kısmeti, dedi 19'luk.

Ayakkabılarını çıkardı, Rıza Ket'in ayakkabılarını denedi. Küçük gelmişti ayakkabılar. 17'lik keyifle:

- Bir de ben deneyeyim, dedi.

Ayakkabısını çıkardı, giyinmeye çalıştı, ayağı içine sığmadı. Ayakkabının altını çevirip baktılar. 41 numara... 19'luk hınçla:

- Ulan 41 numara ayak mı olur?

17'lik ve 19'luk ayakkabıları kapı önüne bırakıp sinirle ilerlerken... Yan sokaktaki camiden sela okunmaya başladı.

İllüstrasyon: Hüseyin Sönmezay

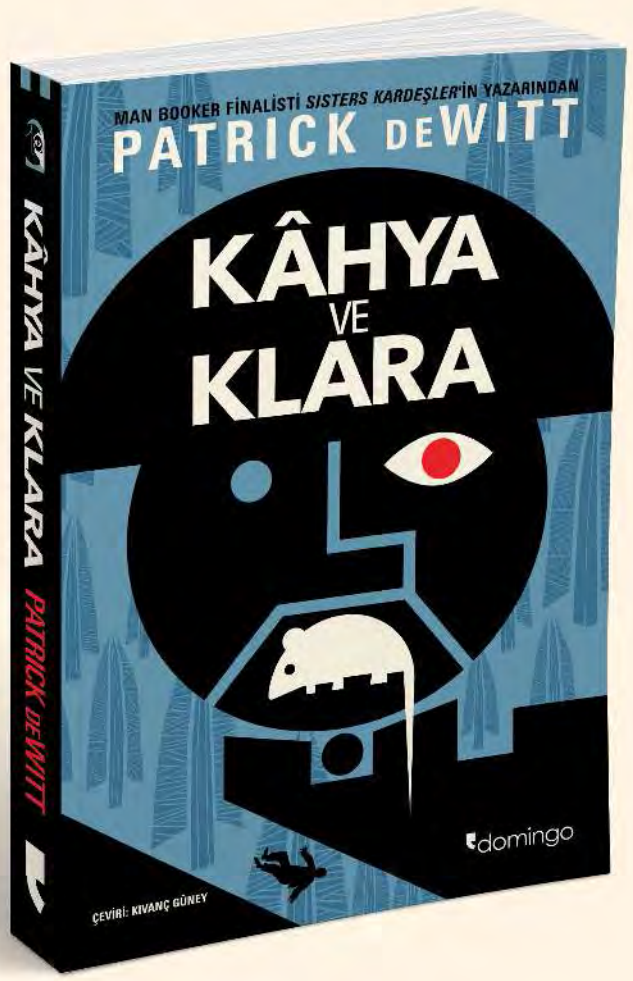
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

-Melankoli ne durumda, sorabilir miyim?

-İnatçı ve ısrarcı, maalesef.

-Keşke mütevazı saadet de böyle azimli olsaydı ha?

-Çok doğru dediniz efendim.

Nasihatsız bir masal, kapkara bir komedi ve belalı bir aşk hikâyesi.

Man Booker finalisti *Sisters Kardeşler*'in yazarı Patrick deWitt'in yeni harikası

KÂHYA VE KLARA

domingo

www.domingo.com.tr facebook.com/domingo.yayinevi
twitter.com/domingokitap instagram.com/domingo_yayinevi

Türkü, temelinde, içinde bulunduğun zaman ve şartlarda kendini en saf şekilde ifade etmene de izin verebilecek erdeme sahiptir.

EMANETLER

Benim için müzik denen o tanımsız şeyin en saf hali, kaygısız zamanlarda "bandrol"süz, "hit"siz, "top 10"suz, salt duygu yüklü söylenmiş, içinde hâlâ ilk söyleyenin nefesinin mühürlü olduğu sihirli tınılar... Türküler...

Günümüzde kendi topraklarımızdaki konservatuvarların Batı müziğine olan platonik aşkından uzakta, kendi kendini sürdüren, geliştiren, öğreten, nadir pınarlardan sessizce akan tertemiz berrak sular... Artık söylenecek hiçbir söz, benim için onlarınki kadar gerçek değil. Artık yapılacak hiçbir beste onlarınki kadar saf değil! İşte bu yüzden çok değerliler: "Emanetler"

Şarkı söylemeye başladığımdan beri Batı'ya dönük gibi görünen sesimin aslında Doğu'ya ihtiyaç duyduğunu hissediyordum. Ama türkü söylemek cesaret isterdi. Cüret isterdi... Çok değerli Fazıl Say ile 2004 yılında gerçekleştirdiğimiz ilk konserimizde Âşık Veysel söyledik... Bir Batı enstrümanı olan piyano ile. O an bunun mümkün olabileceğini hissettim. Aslında bir sentez değildi bu. Türkü, temelinde, içinde bulunduğun zaman ve şartlarda kendini en saf şekilde ifade etmene de izin verebilecek erdeme sahipti.

Emanetlere büyük saygıyla ve sesimin en hassas yeriyle dokunuyorum...

Türkü başka enstrümanlarla da söylenebilir. Başka dillerle de... Buna izin verir. Çünkü türküde bana göre asl'olan "feryat"tır. Türkü yazan, söyleyenler barışçıl, insancıldır. Eminim Âşık Veysel yaşasaydı ve benim türkü söyleyişimi duysaydı, buna karşı çıkmaz ve bunu yadırgamazdı. Önemli olanın bu türküleri yorumlarken aslına sadık kalmak değil -ki bu zaten olanaksız- bu türkülerin asıllarını ve sahiplerini unutturmamak, tanıtmak, anlatmak olduğunu düşünüyorum.

Yeni neslin öncelikle bu türkülerle, sonrasında da bu türkülerin gerçek sahipleriyle tanışmasının, bu kültürü tanımasının en güzel yollarından biri olduğunu düşünüyorum.

Emanetlere, büyük saygıyla ve sesimin en hassas yeriyle dokunuyorum...

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

ALİ LİDAR

Oblomov'un temsil ettiği şey tembellik değil, apatidir... Yani değişime, bildiği alıştığı değerlerin farklılaşmasına hareketsiz kalarak karşı durmaktadır.

ESVAP DEĞİŞTİRİRKEN ACIYAN BİR YÜREK: OBLOMOV

Rus edebiyatının gölgede kalmış yazarlarından biridir Gonçarov ya da biz Türk okurları için öyledir, denebilir. Bugün Rus edebiyatı denildiğinde akla hemen gelecek isimlerden biri değildir belki de. Çünkü Rus edebiyatının köşeleri haklı olarak başka büyük yazarlarca tutulmuştur; Dostoyevski, Gogol, Tolstoy, Puşkin... Fakat Gonçarov da bu yazarlar kadar önemlidir. Hatta bu yazarlardan bence bir de farkı vardır; yarattığı bir karakter evrensel bir nitelik kazanmış, ortak bir insanlık durumunu karşılar olmuştur.

Oblomov, edebi kariyerine çevirmen olarak başlayan Gonçarov'un 1857 yılında kaleme aldığı bir romandır. Roman ilk olarak 'Oblomov'un Rüyası' adını taşıyan ve kitabın da bölümlerinden birini oluşturan bir parça halinde yayımlanır. Gonçarov yayımlanan bu metnin aldığı övgülerden cesaret alarak 600 sayfalık oylumlu bir eser meydana getirmiştir. Roman, Alman edebiyatının dünyaya kazandırdığı "Bildungsroman"ın (bizdeki karşılığıyla gelişim romanının) antitezi mahiyetindedir. Bildungsroman'da inkişafa uğrayan kahramanla karşılaşır okurlar. Örnek olarak Goethe'nin 'Willhelm Meister'in Çıraklık Yılları' romanı verilebilir. Oblomov romanında ise roman kahramanı Oblomov, herkesin beklentisinin aksine, ekonomik ve sosyal hayat anlamında gelişmeyi reddeden bir yapıdadır. Bu anlamda roman nasıl bir Bildungsroman antitezi ise, Oblomov da bir anti-kahramandır.

Oblomov karakter olarak bir Rus edebiyat geleneğinin temsilcisidir. Şöyle ki, Rus edebiyatına özgü bir tip olan "gereksiz adam"ın devamı niteliğini taşır Oblomov. "Gereksiz adam" sosyal ve ahlaksal sorunların farkında olan fakat buna karşı mücadele etmekten kişisel zayıflığından dolayı vazgeçen, mücadeleye karşı içinde kısıtlamalar/yasaklamalar taşıyan, pasif kalan karakterdir.

Bu romanı salt bir edebi eser olarak görmek yerine pek çok metin gibi yaratıldığı dönemden izler taşıyan bir belge olarak okumak da mümkündür. Ya da daha kuramsal bir anlatımla; Marksist okumaya açık bir metindir. Marksist kurama göre üstyapıyı oluşturan sanat, maddi unsurları teşkil eden altyapıdan bağımsız düşünülemez. Yani ekonomik altyapı kendisini haklı çıkaracak bir üstyapı tarafından desteklenmelidir. Altyapının şekillendirdiği üstyapı olan sanat ise bir ideolojinin temsilini içerir. Bu ideoloji içkin bir şekilde altyapı tarafından belirlenmiştir ve sanatın yaptığı da bu altyapının meşrulaştırılmasıdır. Bu bağlamda Oblomov romanı okunduğunda ise metnin anlam katmanı daha da derinleştirilebilir. Rusya'da toprak köleliği 1861 yılında kaldırılmıştır. Ele aldığımız metin olan Oblomov'da ise toprak köleliği eleştirilmekte ve romanın başat figürlerinden biri olan Ştolts'la da toprak köleliliğin "can sahiplerini" tembelleştirmesi, onları değişen dünyanın gerçeklerinden uzakta tutması yerilmektedir. Bu anlamda toprak köleliğinin kaldırılmasına dayanan bir ideolojinin meşrulaştırılmasıdır roman.

Gonçarov bu romanı kahramanlarının dikotomisi üzerinden kurgulamıştır. Romanda yer alan Oblomov-Ştolts, Agafya-Olga ikilikleri üzerine inşa edilen roman, bir anlamda başka bir ikiliğin, edebiyatın ve yaşamın en önemli zıtlıklarından birinin; Doğu-Batı dikotomisinin metindeki temsilcileridir.

Oblomov genel hatlarıyla yenileşmenin, değişimin karşısında bir karakterdir. Ştolts ise değişime inanan, harekete, ilerlemeye ve yeniliğe açık bir yapıdadır. Oblomov'un aksine Ştolts sürekli hareket halindedir, çeşitli ülkelere seyahatler gerçekleştirir. Eserdeki diğer karşıt yapıdaki karakterler olan Agafya ve Olga da yine Doğu-Batı dikotomisini yansıtır nitelikler taşımaktadırlar. Agafya tıpkı Oblomov gibi gelenekselin ve eskinin temsilcisidir. İki çocuğuyla birlikte kardeşinin evinde yaşar. Oblomov'a itaat ve hizmet eden Agafya'nın zıttı olarak okunabilecek Olga ise tıpkı Ştolts gibi sosyal hayatla iç içe, dışa dönük yapıdadır. Karakterler arasındaki bu benzerlik romanın işleyişine de yansıyacaktır ve Agafya Oblomov'la; Olga ise Ştolts'la evlenir.

Oblomov ve ailesinin "Ruslara" özgü kayıtsızlığı/tembelliği, Ştolts ve ailesinin de "Almanlara" özgü çalışkanlığı metinde söz konusu edilmiştir. Oblomov'un babası Oblomovka'yı yönetmekle yetinir, tıpkı oğlu Oblomov gibi hareketten ve günün akışını bozan durumlardan hoşlanmazken, Ştolts'un babası hem yakınlardaki bir çiftliği hem de bölgenin yatılı okulunu idare etmektedir. Aileden gelen bu özelliklerle başlayan Doğu – Batı zıtlığı yaşam şekli ve kıyafetlerde de devam eder. Okurlar roman boyunca Oblomov'un nadiren yatağından çıktığını, uzandığı divandan nadiren doğrulduğunu görürler. Öyle ki günlük yaşamında giydiği kıyafet de bir nevi onun hareketlerine uyum sağlaması için rahat ve bol tasarlanmıştır. Oblomov'un metinde geçen ifadeyle "her bakımdan Doğulu" olan, "hiçbir bakımdan Avrupalı izi taşımayan" hırkası eser boyunca Oblomov'un ya daima üzerindedir ya da ondan ayrı kaldığı zamanlarda özlemini çektiği konforudur.

Kabuk değişimi, kimlik değişimidir ve bu, hiç de kolay göze alınacak bir acı değildir.

Oblomov'un kıyafet açısından Doğululuğun dışına çıktığı tek dönemse arkadaşı Ştolts'un tanıştırdığı Olga'yla geçirdiği zamanlardır. Olga'yla aralarında filizlenen aşk ve bu aşkı kapsayan bir aylık dönem Oblomov'un hayatındaki en hareketli süreçtir. Fakat Oblomov için hareket manasızdır, kıyafet değişimi ve aşk onun erişemeyeceği hedeflerdir. O, bir kıyafetle bir kimliğe bürünmüştür. Yaratılışından farklı olamayacaktır Oblomov, onun mizacı Avrupai tavırları olan Olga'yla çay ve davetlere katılmaya uygun değildir. O bir Doğuludur ve onun için aşktan çok, rahat etmek, kaygısız bir yaşam sürmek önemlidir. Bu nedenle de romanın ilerleyen bölümlerinde Olga yerine kendisi gibi bir Doğulu olan Agafya'yla evlenecektir. Çünkü Agafya onu alıştığı hayat tarzından koparmayacak, eskimiş meşhur bol hırkasını tamir edecektir. Oblomov'un Olga'dan vazgeçmesi tabii ki kolay olmayacaktır ama bu hareketli yaşamın kıyafet değişimi de Oblomov'a göre değildir. Tam da bu noktada İsmet Özel'in enfes dizesi "ve elbette acıyor yürek esvap değiştirirken" gelir aklıma. Oblomov, hem Olga için Doğululuğunu bir yana bırakma sürecinde hem de Agafya için Olga'dan ayrılma sürecinde acı çeker. Kabuk değişimi, kimlik değişimidir ve bu, hiç de kolay göze alınacak bir acı değildir.

Roman çeşitli yönleriyle Türk romanından bilindik bir temaya sahiptir görüldüğü üzere. Örneğin pek çok açıdan Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun 'Kiralık Konak'ına benzer. Fakat bence bizim edebiyatımızda aynı temaya işleyen romanlardan ayrıldığı temel bir nokta vardır Oblomov'un; bariz bir şekilde Batı'nın ve Batılılığın safındadır.

Cemil Meriç Tanzimat'la başlayan Türk romanını okurken, bu dönem romanlarının "virilite" olgusu üzerinden okunabileceğini söyler. Bu olguyla kastedilen, Osmanlı'dan bu yana Doğu'nun

İllüstrasyon: Başak Buse Özer

"Mayıs ayında çıkması planlanan Kişisel Edebiyat Atlası adlı yeni deneme kitabından bir bölüm"

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

üstünlüğünün artık Batı'ya geçişi ve buna mukabil olarak da romanlardaki Türk erkeklerinin Batılı erkekler karşısında nüfuz kaybetmesidir. Doğulu artık bir nevi gölgede kalan ve ikinci konuma düşen, "kadınsılaşan"dır. Artık arzu edilen, peşinden koşulan, sözüne güvenilip eğlence dünyasına girilmeye çalışılan taraf Batı'dır, Batılı erkeklerdir. Doğu güç kaybeder Meriç'in bu tanımlamasına göre. Oblomov romanını Meriç'in "virilite" olgusunu düşünerek okuduğumuzda ise kanımca gönüllü bir erillik yitiminden bahsedebiliriz. Gonçarov Rus toplumunun Batılılaşması gerektiğini, sosyal ve iktisadi hayatta Batı değerlerine göre yaşanması gerektiğini düşünür ve bu doğrultuda gönüllü olarak erilliği kendisi gibi Rus olan bir beyzadeden alarak, Alman kökenli bir Batılıya bırakır.

Yukarıda da bahsedildiği üzere Oblomov nadiren yatağından kalkar, uzandığı divandan doğrulur. Romanın ilk halini oluşturan "Oblomov'un Rüyası" bölümünde okurların da hatırlayacağı üzere, Oblomov çocukluk günlerine, annesi ve dadısı tarafından el üstünde tutulduğu zamanlara döner. Hayatı kaygısızdır, Oblomovka'nın günbegün düşen gelirlerini, kendisini dolandıranlara düşünmek durumunda olmadığı günlerin özlemini yaşar. Freudyen fikirlerle Oblomov romanını anlamlandırmak mümkündür. Oblomov'un uyuma isteği ve öidipal öncesi sürece geçme arzusu "ana rahmine dönüş" olarak yorumlanabilir. Oblomov'un yatmasından önce uşağı Zahar'ın yaptığı hazırlıklar ve yarattığı ortam (perdelerin örtülmesi, kapının hafifçe kapanması, uşağın sessizce odasına çekilmesi) Oblomov'a sınırlı ve özel bir alan yaratılmasının işaretidir. Yani Oblomov, yattığı yatakta aslında anne rahmine, anne rahminin hareket gerektirmeyen yaşamına dönmek ister. Bu açıdan bakıldığında da neden Agafya'yla evlendiği de daha anlaşılır olacaktır. Agafya ikame bir anne figürüdür onun için, çocukluğunu ve kaygısız günlerini özleyen Oblomov kendisi için her şeyi düşünüp ona koşulsuz şartsız hizmet eden Agafya'yla evlenir.

Oblomov'un temsil ettiği şey tembellik değil, apatidir. Genel manada çevreye karşı had safhadaki ilgisizlik, kayıtsızlık ve duygusuzluk anlamına gelen apati; Oblomov'un sürekli kararlar alıp uygulayamaması, gelirleri düşen Oblomovka'yı eski günlerine döndürme konusundaki pasifliği, kendisini dolandıranlara karşı umursamaz tavrını tembellikten daha doğru açıklar. Yani değişime, bildiği alıştığı değerlerin farklılaşmasına hareketsiz kalarak karşı durmaktadır. Oblomov'un "hareket etmemeyi tercih etmesi", Katip Bartleby'nin "yapmamayı tercih etmesi"ne bu açıdan benzemektedir.

Roman yukarıda belirtilen izleklere uygun bir sonla biter; Batı, Doğu'yu kurtaracaktır. Yani gönüllü bir erillik yitimine uğrayan Rus toplumunu ancak Batılılar ya da metinde özellikle belirlenen Almanlar kurtarırlar. Bizdeki örneklerinin sürekli "yanlış Batılılaşma" olarak okunduğu benzerlerinden farklı bir yapıya sahiptir bu anlamda.

Edebiyatın en önemli meselelerinden biri olan "biz ve öteki"yle başlayıp çoğaltılabilecek dikotomilerin pek çoğunda yazarın söz hakkını "biz"den yana kullandığını görmemiz mümkündür. Fakat Oblomov romanında Gonçarov, Rus toplumunun modernleşmesini, Gogol'ün romanındaki gibi "ölü canlar" peşinde koşmayarak Batılılaşmasını ve etimolojik manada kültürün (yani kırsalın, tarımın) yerini medeniyetin (yani şehirin, sanayinin) alması gerektiğini düşündüğü için "öteki"nin saflarına katılmıştır.

Son kertede Oblomov, değişen zamana direnen, kendi zamanının ve değerlerinin yitimine karşı koyan bir karakterdir. Dünya edebiyatında bu açıdan Oblomov'a benzeyen pek çok karakter vardır şüphesiz. Kimisi Don Kişot gibi çelimsiz atı ve yarım akıllı silahtarıyla yalın kılıç değişen zamanın üzerine yürür, kimisi Mümtaz gibi değişen insan çehre ve karakterini umutsuzca arar kimisi de Oblomov gibi hareket etmeyerek değişime karşı durur.

FERİDE ÇETİN

Sorulan sorulara hiç düşünmeden "evet" ya da "hayır" diyorum. İkisinin de aynı kapıya çıktığını biliyorum.

KARA KOVAN KOŞUSU

Her gün daha erken kalkıp daha çok çalışıyorum. Ödediğim vergi, evimin kirası, marketteki etiketler yükseliyor. Her gün metroda eve dönerken kendime kim olduğumu soruyorum. Ne gibi hayallerim vardı? Hayatım sona ererken yüzde kaç iyi hissedeceğim? Bazen gözümün önünde sadece rakamlar uçuşuyor. Aklıma mukayyet olmak için okuyor, izliyor, geziyorum. Bunlara para yetiştirmek için iki, bazen üç iş birden yapıyorum. Sonunda hepsi birbirinden vasat oluyor. Sorulan sorulara hiç düşünmeden "evet" ya da "hayır" diyorum. İkisinin de aynı kapıya çıktığını biliyorum.

Giderek bir arıya dönüşüyorum. Kara bir kovanın içine tıkılmış diğer arılarla kraliçemin emirlerine uyuyorum. Her gün paramparça edilen kovanın duvarlarına sıva çekiyorum. Sınırsız bir öfke girdabına sarılmış yüzlere bakıyorum. Kimse gülmüyor. Onların da gözlerinin önünde uçuşan rakamlar olmalı... Onlar da komşularına, patronlarına duydukları nefretle günü bitiriyor olmalılar. Kara kovandaki bu hain koşu bitse de gitsek, diye düşünüyorum. Bir çiçeğin polenine yapışmayı ve sonsuza dek orada kalmayı diliyorum.

Eğer hiç umut olmadığını farz edersen, hiç umut olamayacağını garantilemiş olursun.

PASİF İTAATKAR ve CAHİL YARATMA YOLLARI

Geçtiğimiz yılın en sürprizli filmlerinden biri aktör-yönetmen Matt Ross'un elinden çıkan 'Kaptan Fantastik'ti. Filmde çocuklarını hayata kendi bildiği yoldan hazırlayan bir babanın hikâyesi anlatılır. Viggo Mortensen tarafından canlandırılan ana karakteri, yeni bir yılın gelişini değil de Noam Chomsky'nin doğum gününü kutlayan bir aile yaratmıştır. Aile fertleri, beden ve zihinlerini geliştirerek doğada ayakta kalma yollarını araştırırlar. Gece gündüz demeden bilim ve edebiyat üzerine çalışmayı ihmal etmezler. Amaçları birer entelektüel olmak değil, yaşamı kendi cümleleriyle tarif edebilen bireyler olmaktır. Zira pek sevdikleri kılavuzları Chomsky de, entelektüellerin iktidar sahibi olmak için anlaşılmaz bir dil yarattıklarını iddia eder. "Bir şeyi basitçe anlat ki marangoz komşun da seni anlayabilsin" der.

Ak ile karanın belirgin olduğu eski mahalle kültüründe iletişim yüz yüze olduğundan yumruğun nereden geldiğini görme şansımız daha yüksekti. Şimdi arı kovanlarına sıkışmış hayatlarımızda nasıl yönlendirildiğimiz meçhul. Kraliçemize bal yapmak için vızıldamaktan başka düşüncemiz yok. Sadece ay sonunu getirebilmek ve geri kalan her şeyi unutmak istiyorum. Henüz gençken dünyayı dolaşma düşümü, insanların akıllarını uçuracak hikâyeler yazma hayalimi, seyirciyi iki seksen yere serecek yönetmenlerle çalışma isteğimi... Hepsini unutmak istiyorum, hatırladıkça kısa devre yapıyorum.

DAHA İYİ DENEYİP DAHA İYİ YANILABİLİRİM

Kaç ekonomik krize hangi hayalimi gömdüm belli değil. Dünyanın adil bir yer olduğunu düşünmek şapa oturmanın birinci şartı. Ne kadar çalışsam da yeterli olmadığımı iddia eden bir sisteme karşı hep 1-0 mağlubum, biliyorum.

Türbelere adak adayıp 20 günde sihirle tanışacağına inanan ahmak arılara acıyorum. Hayatın bir sırrı, şimdinin bir gücü yok! Tahta, oy, sandık, düzen, kaos, seçim, meclis, tek adam, çok seslilik... Kafamdaki sinsi saldırı bitmiyor. Hepsinin aynı çöplüğü boylayacağını biliyorum. Ama yine de saati kuruyor, sabah erken kalkıyor ve denemeye devam ediyorum. Kaptan Fantastik'in çocuklarına ezberlettiği Chomsky cümlesini içimden tekrarlıyorum.

"Eğer hiç umut olmadığını farz edersen, hiç umut olamayacağını garantilemiş olursun. Eğer özgürlük için bir içgüdün olduğunu farz edersen, bir şeyleri değiştirme şansın olur, daha sonra da dünyayı iyi hale getirmek için katkıda bulunma olasılığın olur."

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

ERTUĞRUL MAVİOĞLU

Başarsalar da başarmasalar da, kapıyı özgürlüğe doğru açıp ülkenin artık rahat bir nefes alabilmesi adına...

BİLDİRİ HAZIRLADILAR: Anayasa'ya hayır kampanyası açan yasa dışı aşırı sol ve sağ örgüt militanları, binlerce kartpostal broşür ve bildiri ile yakalandı. Yasa dışı "Devrimci Halkın Birliği", "Proletaryanın Kurtuluşu" "TKP" ve "Akıncılar" örgütleri militanlarının evlerinde yapılan aramada, çok sayıda silâh ele geçirildi.

50 "Hayır"cı gözaltında

● Anayasa'ya "Hayır" oyu verilmesi için ev ve işyerlerine kartpostal, broşür, bildiri dağıtan aşırı sol ve aşırı sağ örgütlere bağlı 50 militan kıskıvrak yakalandı

KAPI

Bu hikâye sonraları, bırak kapısından içeri girmeyi, önünden geçenlerin dahi kendisine bir mağduriyet devşirdiği Metris Askeri Cezaevi'ne ait... Ve dahi, karşı koyma hobisinin zirve yaptığı, kapılarda biteviye tekmelerin patlayıp mazgalların yumruklarla ezildiği zamanlara...

O dönem, dışarıdaki hayat en az içerideki kadar çekilmez ve şeditti... Ölüm haberleri geliyordu her yerden. Darağaçları kuruluyordu ardı sıra... İşkence ve zulüm haberleri hiç eksik olmuyordu. Bir yandan yaşadığımız cehennem ile baş etmeye çabalarken, aldığımız her kötü haber, havayı 'kurşun gibi' ağırlaştırıyordu.

Şimdi hayal meyal anımsıyorum ama mukim olduğum D-14 koğuşunun kapısı, o gün her zamankinden bir kez fazla açılmıştı. Anahtarlar ilkin sabah kahvaltısı, ikincide de sayım için ters dönmüştü. Kapı üçüncü kez ise, ziyaretçisi gelenlerin görüş yerine gidebilmeleri, sıkça örülmüş tellerin ardından yakınlarıyla biraz olsun hasret giderebilmeleri için açılacaktı.

Kahvaltı her zaman kötüydü. İmamın abdest suyuna benzeyen ve buna rağmen ancak kişi başı birer avuç düşecek kadar koyulmuş olan karavananın dibindeki mercimek çorbası ile çeyrek tayın ekmekten hayır mı gelirdi? Sayımlar, saldırı için özel bir emir yoksa genellikle sakin geçerdi. O gün öyle bir emir yoktu ve gelip ayakları sayıp ikiye bölerek kimsenin firar etmediğine kanaat getirmişlerdi.

'İT İTİ ISIRMAZ'

Ziyaret esnasında da enteresan bir durum olmadı işin doğrusu. Ziyaretçilerimiz her zaman olduğu gibi getirdikleri kitapların bazılarının içeri alınmadığından yakınıyorlardı. Bu nedenle askerlerle kısa bir tartışma yaşandı, ama hepsi o kadar. "Emir böyle" diyordu askerler: İsterseniz Adli Müşavir'e şikâyet dilekçesi yazabilirsiniz...

Düğüm noktası buydu işte: Halletmek istemedikleri konuları komutana havale etmek, sorunları savuşturmanın en kestirme yoluydu. Oysa kimi kime şikâyet edecektik ki? "İt, iti ısırmaz" dememiş miydi büyüklerimiz? En doğal haklarımıza bile el koyan zulümkârlardan medet uman, onlardan beter olsundu...

Yıllar boyu bizleri asla aç, açık ve yalnız bırakmayan annelerimiz, babalarımız, kardeşlerimiz kapıda itilip kakılmaktan, horlanmaktan hatta taciz boyutuna varan üst aramalarından dertliydiler. Kısacık süren görüşlerden ve bir de açlık grevinden yeni çıkmış evlatlarına getirdikleri yiyeceklere el konulmasından...

MEMLEKET MESELESİ

Her zaman olduğu gibi o gün de, dertlerimizi aktarıp karşılıklı olarak birbirimizin içini kararttıktan sonra sıra 'memleket meseleleri'ne gelmişti. En önemli mevzu elbette ki faşist Kenan Evren cuntasının hazırladığı anayasa için yapılacak oylamaydı. Faşist diktatörlüğü meşru hale getirecek olan anayasa taslağını insanların nasıl bu kadar sessizce kabullenebildiğine ilişkin şaşkınlığımı bir türlü üzerimden atamıyordum. Annem ise "Dışarısı sizin bildiğiniz gibi değil, çok değişti. İnsanlar korkuyorlar" diyordu. Korkunun ecele faydasının olmadığını anımsatıyordum ben de. Öyle ya, herkesin sırtı duvara dayanmıştı ve kaçacak yer yoktu. Tek çıkış yolu cesur bir mücadele hattını izlemek olmalıydı. Babam söze girdi hemen. Ses tonu hafif azarlar gibi olsa da yüzü güleçti: "Hep söylerim, herkes akıl bölüşürken siz çakıl bölüşmüşsünüz. Osmanlı'da oyun çok, çirkefle baş etmek imkânsız. Bunları düşünemiyor musunuz?"

Sonra düdük çaldı, ziyaret sona erdi. Ziyaretçisi gelen diğer arkadaşlarla birlikte koridorlardan geçip hepimizi çürütmeye ant içtiğinden emin olduğumuz koğuşlara dönerken, ziyaretçilerimiz de çocuklarını görmekten mutlu ancak "hep aynı kafada" olmamızdan muzdarip, evlerinin yolunu tutmuştu. Talih miydi, kader miydi bu yaşadıkları bilinmez ama kederli oldukları kadar gururluydular da. Dünya hızla değişse bile bu çocuklar, heykel kaidesi gibi yerlerinde sabit kalabiliyorlar, esen rüzgâra göre yön değiştirmiyorlar hatta yeri geldiğinde akıntıya karşı kürek çekmesini biliyorlardı.

YIL 1982

1982'nin Ağustos ya da Eylül'üydü... Gençliğimizin limanına demir atmış bir gemi misali, bir daha asla uzaklaşmayacakmış gibi kımıltısız duran hapishanede, siyam ikizleri kadar yekdiğerine benzeyen günlerden biriydi o gün. Kapı dördüncü kez açıldı ve öğle yemeği geldi. Taşları ayıklanmadığı için geçen gün bir arkadaşın dişini kıran nohut ile kardeşi mazot kokulu bulgur pilavı... Sonra, akşama doğru henüz havanın kararmamış olduğu bir anda nöbetçi askerler, hırsızlara yakışacak kadar seri bir biçimde kapıyı beşinci kez açtılar.

Kapıdaki sürgüler o kadar hızlı çekilmişti ki, o an ziyaret sonrası şekerleme halindeki biz koğuş sakinleri neye uğradığımıza şaşırmıştık. Önce koridorda silah patladığını sanmış, ardından "operasyon olabilir" diyerek ranzalardan atladığımız gibi alttaki gazinoya inmek üzere merdivenlere yönelmiştik.

AHMET HOCA

Henüz aşağı inemeden kapının 'güüüm' diye kapanma sesini duymamızla koğuş nüfusumuzun arttığını anlamamız bir olmuştu. Hepimiz elinde küçücük poşeti, yüzüne yapışmış şaşkın bir ifadeyle kapının önünde duran esmer tenli, ucuz takım elbiseli abiyi, söz birliği etmiş gibi baştan ayağa süzdük.

"Hayırdır" dedi bir arkadaş: "Epeydir kimse gelmiyordu." Ardından birkaç adım attık yeni gelene doğru ve davranışlarımız bir uzaylıya yaklaşır gibi temkinliydi...

"Hoş geldin!" faslından sonra sorular yağmur gibi aktı. Yanıtlardan öğrendik ki, Ahmet'ti adı. "Tanıyanlar bana Ahmet Hoca diye hitap ederler" dedi. 12 Eylül sonrasında kapatılan TÖB-DER'in üyesi bir öğretmendi. Öğrendik ki, gözaltında çok insan vardı. "Anayasaya hayır" diyen, bu sebeple bildiri dağıtan, pankart asan, kahvede konuşan, arkadaşının kulağına fısıldayan, "hayır" oyunun simgesi mavi renge dair küçük bir imada bulunan; mesela Atatürk'ün gözlerinden, uçsuz bucaksız denizlerden ya da gökyüzünün güzelliğinden söz eden, derhal merkeze çekiliyor, ifadesi alınıyordu.

Ahmet Hoca'nın elmacık kemikleri şişmiş, dudaklarında yarıklar oluşmuştu. Bütün kibarlığıyla, "Evet, fena ezdiler şubede ama en çok ayaklarım ağrıyor, oturacak bir yer gösterirseniz memnum olurum" dedi.

Onca yıldır ne yapsak kâr etmedi, ölüm yine çok oldu, zulüm ondan da fazla...

Falakaya yatırmışlardı günlerce. "Hayır" propagandası yapan 'teröristlerin' kimliklerini öğrenmek istemişlerdi. Ahmet Hoca direnmiş, hiçbir şey söylememişti. Hemen sandalye verdik. Sonra çamaşır çıkardık, çorap, tişört, eşofman altı... Banyoyu hazırlamaya gitti bir arkadaş. Yatağına temiz çarşaflar serdik. Ziyaretçisi gelirmiş mutlaka ama "hayır" dedikleri için onları da içeri almazlarsa... Şaka yapmıyordu. Gayet ciddi ve kaygılıydı bunları söylerken.

Ahmet Hoca birkaç ay bizimle birlikte yattı. Küçük çocukları vardı. Bir de öğrencilerinin dersleri ne olacaktı, onu bilmiyordu. 6 Kasım 1982'deki referandum sonrasında kapı bir kez daha fazladan açıldı ve geldiği gibi sessizce gitti.

Ahmet Hoca'yı bir daha ne gördük ne de kendisinden bir haber alabildik. Ama bu topraklarda başka Ahmet hocalar, günü geldiğinde, saat vurduğunda, ihtiyaç hasıl olduğunda ortaya çıkmayı bildiler. "Onca yıldır ne yapsak kâr etmedi, ölüm yine çok oldu, zulüm ondan da fazla" demediler. Zor zamanlarda Hızır gibi yetişip zorbaya itiraz ettiler. Başarsalar da başarmasalar da, kapıyı özgürlüğe doğru açıp ülkenin artık rahat bir nefes alabilmesi adına; diktatöre "hayır" demekten çekinmediler.

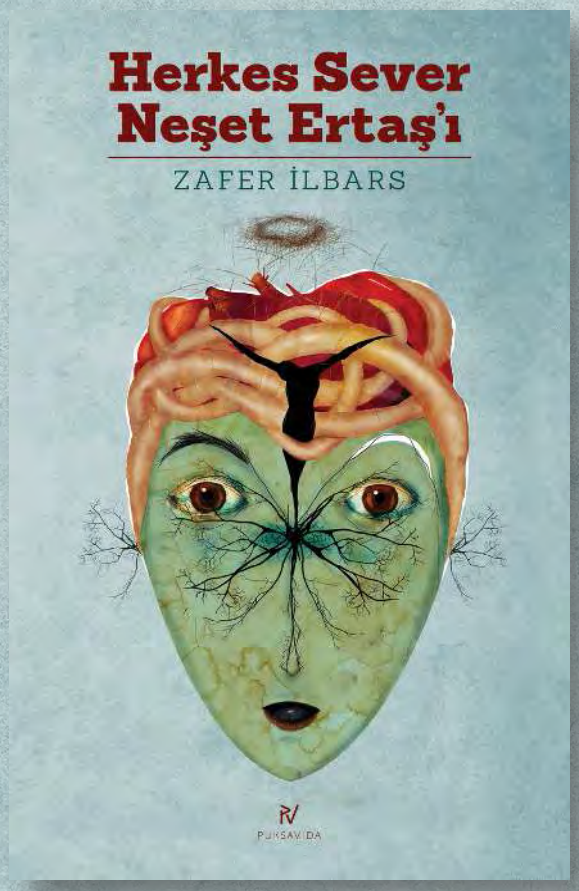
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Herkes Sever Neşet Ertaş'ı

ZAFER İLBARS

"Zavallının iki böbreğini de almışlar. Küvette buz torbalarıyla bırakmışlar. Tehdit olarak algılama ama seni öyle bir severim ki, bir gün beni seversen bu adamın durumuna düşmek beni hiç rahatsız etmez."

Hilkat, bir yaradılış mucizesi olarak doğdu. Bütün hayatını bu mucizeyi heder etmeye adadı. Yüzlerce lüzumsuz bilgi ile doldurduğu kafası, Pelin'in hayatına girmesi ile iyice karıştı. Peki bütün bunların Neşet Ertaş ile ne alakası var?

Nisan 2017 tarihinde satışa sunulacak olan
"Herkes Sever Neşet Ertaş'ı"
PUKSAVİDA Yayınları'nın ikinci kitabı.

PUKSAVIDA

Işıklar içinde bir bebek. Kafasında güneş var sanki. Sarı saçlı, mavi gözlü, kıvrık kıvrık sakalları var...

SAKALLI BEBEK

İki gün önce sakallı bebek doğdu. Leyla kıpkırmızı, gelip söyledi. Böyle kötü haberleri hep o söyler zaten. İnanmadım. Koşa koşa gitti, gazeteyi getirdi.

Işıklar içinde bir bebek. Kafasında güneş var sanki. Sarı saçlı, mavi gözlü, kıvrık kıvrık sakalları var. İstanbul'da doğmuş. Doğar doğmaz konuşmaya başlamış. "Bayramın ikinci günü kıyamet kopacak!" demiş.

Ciddi ciddi korktuk. Ağlamaya başladık Leyla'yla. Annem geldi. "Kim okuyor bu pis gazeteyi" dedi. TAN gazetesinin bizim eve girmesi yasak. Her sayfası çıplak kadın dolu. Abdullah Abi sürekli alır, biz de bakar bakar güleriz.

Haberi gösterdik. O da heyecanlandı. Gazeteyi alıp babaanneme koştu.

Kıyamet koparsa, denizler taşıp evleri yutacakmış. Bütün peygamberler kabirden çıkıp kendi ümmetini toplayacakmış. Gavurlar ortada kalacakmış. Çok sevabı olanlar koşa koşa gidecekmiş peygambere, az sevabı olanlar burnunun üstünde sürüne sürüne.

İki gündür bütün mahalle bunu konuşuyor. Sakallı bebek doğarken annesi ölmüş. O da demiş ki, "Annemi öldürmek ne demekmiş görürsünüz siz? Hepiniz öleceksiniz!" Sonra kalkmış çırılçıplak, yürüye yürüye çıkıp gitmiş!

Tüm hastane bakakalmış. Şimdi nerede olduğu bilinmiyormuş. Bayrama tam bir hafta var. Hepimiz öleceğiz, öyle görünüyor. Babaannemle annem sürekli namaz kılıyorlar. Babam, "İnanmam ben böyle haberlere" diyor, ama akşam oldu mu bir sessiz, bir sevimli.

Annemden bir şey isterken kibarca istiyor.

"Su getir lan!.. Hani yemek, nerde?!.. Gidin başımdan eşoğlueşekler" diyen adam, "Hanım çok açım, yemekte ne var?.. Kızım bugün neler yaptın?.. Anacığım halin hatırın nasıl?.." diyor.

Televizyonu bile açmıyoruz, haberler dışında. Hatice rahat bir tek. Hayri Amca, "Olmaz öyle şey," demiş. Demiş ama Meryem Teyze de sürekli namazda. Bütün mahalle birbiriyle helalleşiyor.

Çok korkuyorum. İki gecedir bir bahane bulup annemle ya da babaannemle yatıyorum. "Hep o İstanbul aşüfteleri yüzünden," diyor babaannem. Bütün günahkarlar, artistler, dansözler falan hep orada yaşarmış.

"Nazan Şoray da aşüfte mi babaanne?" dedim, "Hepsi, hepsi kancık soyu onların" dedi.

"Ama geçen sene fuarda Nazan Şoray'ı görmek için Kültür Park'a gitmiştik, hatta öne geçebilmek için sen bir kadınla saç saça kavga ettiydin, biz de mi aşüfte olduk?" dedim.

"Bir anlık gaflet kızanım, bir anlık gaflet. Çekil başımdan da abdestimi tazeleyim."

"Kömürlüğe saklansak, kıyamet koparken?"

Cevap bile vermedi. Tövbe estağfu... diye diye gitti.

Aşüfteler yüzünden, olan bize oluyor. İnşallah sadece İstanbul'da kopar kıyamet. Ben daha bayramda şeker toplayacaktım, onları biriktirip yumuşaklarını Müslüm için ayıracak, geri kalanını okullar açılınca azar azar yiyecektim. Hem daha bisikletim bile yok, köpeğim yok, doktor olmadım, Şeker Kız'daki Antony'le evlenmedim.

En kötüsü de abdest almayı, namaz kılmayı bile bilmiyorum.

"Senin günahların daha başlamadı," diyor annem ama... Daha geçen hafta vişne çaldık Hatice'yle. Göz hakkı dedik, daldık. Anneme de yalan söyledik, "Kadın kendi verdi" dedik. Abdullah Abi'nin bisikletine üç tur binip, "İki tur bindim" diye yalan söyledim. Babama da "Paramı Abdullah Abi'ye verdim" diyemedim, "Kaybettim" diye yalan söyledim. Annem "Kardeşini salla" dedi, "Bacaklarım ağrıyor, sallayamam" diye yalan söyledim. Babaannem ilaçlarını istedi, "Ben göremedim" diye yalan söyledim. Okullar açıkken Gökhan'a "Biz çok zenginiz" diye yalan söyledim...

Başımı kapattım iki gündür. Tişörtlerimin üzerine de hırka giyiyorum. Abdest yok, namaz yok. Bari kapanayım da Allah yalanlarımı affetsin. Şimdi de anneme "Karnım ağrıyor" diye yalan söyleyeceğim ki, benimle yatsın. Of, öleyim ben, günahlarım durmadan çoğalıyor! Ay ne saçma oldu, şunun şurasında bir haftaya öleceğiz zaten.

Burnum da küçücük. Üstünde sürünürsem kopar gider. Çok acır ya! Bu gece altıma işemezsem iyidir.

Lütfen Allah'ım, sen beni affet de, en azından emekleyerek gideyim peygamberimize.

Kıyamet koparsa, denizler taşıp evleri yutacakmış. Çok sevabı olanlar koşa koşa gidecekmiş peygambere, az sevabı olanlar burnunun üstünde sürüne sürüne.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

ÖZLEM KUMRULAR

1908'de Çin imparatoru ilan edilen Puyi sadece iki yaşındaydı. Taç giyme törenine onu babası taşımıştı.

SARAYDA ÇOCUK OLMAK

BEŞİKTE EVLENDİRİLEN HANIM SULTANLAR

Beşikte iken düğünleri yapılan hanım sultanlar vardı! Unutmayalım ki bu erken yaşta evlilikler kızlar buluğ çağına gelene kadar sadece kâğıt üzerinde kalıyordu. Bu damatlardan karıları ile birlikte olamadan bu dünyadan çekip gidenler oluyordu. Bunlar bir bakıma Avrupa'daki iç evlilikleri hatırlatıyordu: Yarar gelecek bir devlete kızını vererek karşılığında tombul bir çeyiz alan ya da siyasi gücüne güç katan hükümdarlar gibi padişahlar da bu şekilde hem gücü kontrol altına alıyor, hem de çok zengin olan bu adamların servetlerini kısmen içeri almış oluyorlardı. III. Ahmed'in beş yaşındaki kızı Fatma Sultan'la Silâhdar Ali Paşa'nın 1709 yılının Mayıs ayında gerçekleşen düğünü buna örnektir. Ali Paşa, Fatma Sultan'la evlendikten sonra her çocuk sultanla evlenen erkek gibi gelin buluğ çağına erene kadar beklemişti. Bütün bu geçen zamanda gelin ve damat baş başa bile kalmamışlardı. 1717'de Petervaradin Savaşı'nda şehit düşüp ölünce kavuşamadan ayrı düşmüşlerdi.

KESTANESİ BİTMEDEN ÖLMEK İSTEMEYEN ŞEHZADE

Kardeş katlinin en trajik örneği olarak hatırlanacak sahnede III. Mehmed tahta çıkarken 19 küçük kardeşini ölüme göndermek zorunda kalmıştı. 28 Ocak 1595'te gerçekleşen ve hafızalara kazınan bu toplu kardeş katlinin yankıları sebebiyle bir sonraki padişah I. Ahmed kardeş katline son verecekti. Alışık olunmadık bir sahne olmamasına rağmen çok sayıdaki küçük tabut ve tabutların sayısının çokluğu bunu bir drama çevirmiştir. Cenazeler Matbah-ı Âmire (saray mutfağı) kapısı önünden Helva-hâne kapısına gelince "tahta-bend musallâlar" üzerine dizilmiştir. Devlet erkânının da bulunmasıyla namazları kılınmıştır. Bulunanların "âh u nâleleri dûdı âsumâna" çıkmıştır. Evliya Çelebi de bir sonraki yüzyılda duyduğu bir anlatıyı paylaşarak gerçekten yürekleri dağlayacaktır: "Hatta biri o kadar küçük imiş, kestane yerken cellat öldürmeye gelince o şehzâde 'Katlan, kestanemi yiyeyim, sonra boğ' der. Acımasız cellat hemen şehit eder. Birini de şehit etmeye gelip annesi kucağından alır, bir bucakta boğazdan boğarken annesinin sütü burnunda, ruhu ağzından çıkıp ruhunu teslim eder."

BEBEKKEN TAHTA ÇIKAN HÜKÜMDARLAR

Daha yaşını doldurmadan taç giyen hükümdarlar vardı. IV. Henry henüz sadece sekiz aylıkken İngiltere Kralı olmuştu. 1422'de İngiltere'nin en küçük kralı olarak tahta çıktı. İki ay sonra da Fransa Kralı oldu. İskoçya Kraliçesi Mary'nin hayatı ise iki bebek kral arasında geçmişti. Babası James 17 aylıkken, oğlu James de 13 aylıkken tahta çıkmıştı. 1908'de Çin imparatoru ilan edilen Puyi sadece iki yaşındaydı. Taç giyme törenine onu babası taşımıştı. O kadar korkmuştu ki seremoni boyunca ağlamıştı. Rus Çarı VI. İvan ise sadece iki aylıkken uçsuz bucaksız ülkenin başına geçmişti. Öldüğünde ise 23 yaşındaydı. Kanuni'nin en büyük rakiplerinden Safavi Şahı Tahmasp da tahta 10 yaşında çıkmış ve babası Şah İsmail'i aratmayacağını kısa zamanda göstermişti. Portekiz Kralı I. Sebastião ise babası öldükten iki hafta sonra doğmuş ve üç yaşında deniz aşırı topraklarını durmak bilmeden geliştirmeye devam eden Portekiz tahtına oturmuştu. Hükümdarlığında ülkesine Mozambik, Angola ve Malakka gibi uzak topraklar eklenmişti. 24 yaşında bir kahraman olarak öldüğünde hâlâ evlenmemişti.

ERASMUS'UN "MUCİZE" DEDİĞİ KRAL KIZI KRALİÇE

Katolikliğin zirve yaptığı dönemde bile İspanya sarayında hanedan kızları dikiş-nakış, dans, müzik gibi her saraylı kadına öğretilen sanatlar dışında bilimle yoğrulup görgülünün yanı sıra "bilgili" kız çocukları oldular. Dönemde çok doğal olduğu üzere İncil ve azizlerin hayatlarının yanı sıra Yunanca ve Latince eğitimi görüyor ve Antik Çağ'ın klasiklerini okuyorlardı. Hukuk eğitimi alıp tarih konusunda eğitiliyorlardı. Erasmus, Şarlken'in kız kardeşi Catalina için "kadın eğitiminde bir mucize" diyordu. Portekiz Kraliçesi olduğunda kitapları sevmeye devam etti. O dönemde Harem'deki cariyelerin sadece bazılarının okuma-yazma bildiğini belirterek durumun içler acısı halini görebiliriz.

Unutmayalım ki küçük yaşta tahta çıkan padişahların yaşlarını büyük göstermek bir gelenekti.

SÖZ DİNLEMEYEN PADİŞAH IV. MURAD

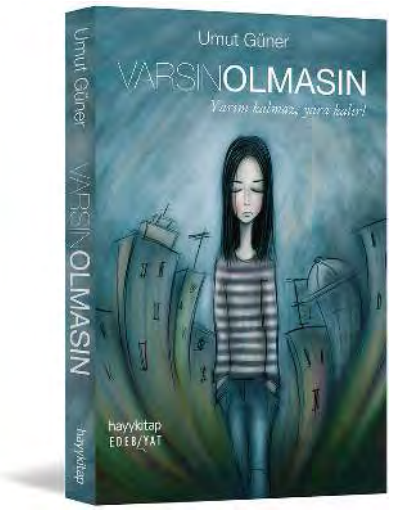
Osmanlı'da Genç Osman'ın katli ve aklı noksan Mustafa'nın iki defa tahta çıkmasından sonra Kösem Sultan'ın oğlu, IV. Murad olarak tahta gencecik çıkmıştı. Şehzâdelerin en büyüğü olarak tahta oturduğunda sadece 12 yaşında idi. Saklandığı kafesten çıkarıp getirildi. Sünnet merasimi ise cülusundan beş gün sonra yapıldı. Bazı kaynaklar Murad'ın tahta çıktığında 14 yaşında olduğunu yazarken, Osmanlı'nın Venedik'e kendi elleriyle gönderdiği cülus bildiren mektubunda Murad'ın "Haliya on beş yaşında" olduğunu bildirir. Unutmayalım ki küçük yaşta tahta çıkan padişahların yaşlarını büyük göstermek bir gelenekti. Murad'ın tahta geçmesiyle artık Kösem saltanatın naibesi olup devlet işlerini aline aldı. 18 yaşına geldiğinde bile annesi için çocuk kalacaktı. İşte Kösem'in feryadı: "Arslanım sabah gider, akşama gelür, ben dahi görmem, sovukdan perhîz etmez, mizâcı girü bozulur, hele oğul olmaya beni helâk edeyor; Allâh emâneti, buldukça kendüye nasîhat idesiz, cansız eşer gider, neyleyüm söz tutmaz, hastelikden kalkmışdır, sovukda gezer, bunlar bende 'akıl komadılar; hemân vücûdları sağ olsun."

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

hayykitap
EDEB/YAT

"Bunu unut, hiç'i unutma..."

"Her duyguyu eskitebilirim, yalnızlığı asla."

"Sen tam bitti derken..."

hayykitap
"herkesin iyiliği için"

www.hayykitap.com facebook.com/hayykitap twitter.com/hayykitap

KEMAL VAROL

Neredeyse bütün çocukluğum onun yalanlarının gölgesinde geçmişti. Kim ne derse desin, kasabanın en iyi palavracısı oydu. Bir vakitler çevresine topladığı gençlere yalan yanlış şeyler anlatırdı sürekli.

BENİM DEVAMIMI YAZ

Roman kahramanım bir gece yarısı telefonla beni aradı. Kaç yıldır görüşmemiştik. Telefonu da kayıtlı değildi bende. Ama sesinden tanımıştım. Oydu. Gece vakti canı sıkılmış ve telefona sarılmıştı. Eskilerden kim varsa, vaktin geç olmasına aldırmadan, bir zamanların hukukuna sığınarak, onları uykularından uyandırmıştı.

"Uyumuyordun umarım" dedi. "Sorun değil" dedim. Yaşlanmıştı. Sağlık sorunlarıyla uğraşıyordu. Sesi iyi geliyordu yine de. Romanımı yeni okumuştu. Herkese, elinde büyüdüğümü söylemişti gururla.

Neredeyse bütün çocukluğum onun yalanlarının gölgesinde geçmişti. Kim ne derse desin, kasabanın en iyi palavracısı oydu. Bir vakitler çevresine topladığı gençlere yalan yanlış şeyler anlatırdı sürekli. Örneğin Habeşistan Sosyalist Partisi'nin bize selam yolladığını, mücadelemizi gıptayla izlediklerini, Tito'nun eskiden pamuk gibi bir adam olduğunu, sonradan böyle raydan çıktığını söyleyip dünyadaki tüm devrimcilerle iletişim halinde olduğunu vurgulardı sık sık. Sosyalist Enternasyonal'in de fahri üyesiydi aynı zamanda.

İnanırdık ona. İnanmak zorundaydık. Kara kavruk bir kasabada insanın inanabileceği şeyler azdır çünkü.

İnanırdık ona. İnanmak zorundaydık. Kara kavruk bir kasabada insanın inanabileceği şeyler azdır çünkü. Dudağının kenarında yarım bir gülüş, çeker giderdi sonra. Herkes onun sıkı bir palavracı olduğunu bilirdi. Yine de, sağlam kanıtlarla konuştuğu için gerçekten yalan söyleyip söylemediğinden emin olamazdık. Canımız çeker, sık sık çay bahçesinde etrafında toplanıp onun yalanlarına kulak dayardık bu yüzden.

Romandaki kahramanın o olmadığını anlatmaya çalıştım. Elbette esinlendiğim yerler olabilirdi. Zaten her roman kahramanı az çok böyle vücuda gelirdi. İnanmadı. Tastamam kendisiymiş anlattığım adam. Onun da bir kolu iyi tutmuyormuş örneğin. Vücudunun bir tarafına felç inmiş bir iki yıl önce. Haberim olmamış mı? Olmamıştı. Romanı okuyunca haberim olduğunu sanmış. Neyse, önemli değilmiş. Daha iyiymiş ama şimdi. Elini biraz olsun kullanabiliyormuş. Eski günleri çok özlüyormuş. Kasabada kimse kalmadığı için bir başınaymış artık. Bir zamanlar çevresinde dönüp dolaşan gençlerin bir kısmı ölmüş, bir kısmı da hayat derdine düşmüş. Herkes bir yerdeymiş. Kimse eskisi gibi ona kulak vermiyormuş artık.

"Kimse beni dinlemeyince son zamanlarda kendi kendime konuşmaya başladım" dedi, "deliriyorum galiba!"

Bir şey diyemedim. Yalnızdı. Çıkıp gelmemi istiyordu sanırım. Tıpkı eski günlerdeki gibi kasabadaki çay bahçesine kürsüyü çekip saatlerce onu dinlememi bekliyordu. Gidemezdim. Gözümü kapadığımda bir çay bahçesinde toplanan ve onun ağzının içine bakan o gençleri düşündüm.

"Beni iyi yazmışsın" dedi.

Onu yazmamıştım aslında. Günün birinde bir kahraman bulmuş, o kahramana zaman içinde hayat vermiştim. Fakat o, telefonun öbür ucunda romanın kahramanından söz ettikçe belki de onu yazdığımı düşündüm. Roman kahramanım tıpkı onun gibi sıkı yalan söylüyordu. Çok içiyor, çok konuşuyor, çok nasihat ediyordu. Bir zamanlar başına musallat olan bir aşk hikâyesi yüzünden intihara kalkışmıştı. Bağlamanın tellerine çıplak elektrik döşeyip kalkıştığı intihar eyleminden sağ çıkmıştı. Ama sağ eli iyi tutmuyordu. Bir de intihara kalkışırken sadece sağ eline değil, galiba diline de tesir etmişti elektrik. Derdi diline vurmuştu. O varken kimsenin konuşmasına imkân yoktu.

"Kasabadaki herkese senden söz ediyorum" dedi, "beni yazmış diyorum."

Sonraki günler, durumunun iyiye gittiğini söylediler. Bir roman kahramanı olmak sahiden de iyi gelmişti ona. Orada burada, romanımı çıkarıp "Bu kitapta benim hikâyem anlatılıyor" diyormuş. Hatta "Bana artık Elektro Cemil diyeceksiniz" diye ısrar ediyormuş. Elli küsur yaşında kendisine yeni bir sıfat, ömrüne bir bahane bulduğu için mutluymuş.

"O intihar meselesini kim söyledi sana?" dedi.

Cevap veremedim. Onun da bir vakitler aşk acısı çekmiş olabileceğini hiç düşünemezdim. Hep devrim yalanları anlatan bu adamın, ceketinin sol iç cebinde aşktan yadigâr kalan bir intihar mektubuyla gezdiğini kimse bilemezdi. Belki de yeniden yalan söylüyordu. Romanın kahramanının kendisi olduğunu o kadar benimsemişti ki, kahramanın başından geçen her şeyin kendi hayatından alındığını düşünüyordu. Ya da düpedüz eğleniyordu benimle. Emin olamadım.

Birkaç ay sonra, bir imza günümde sırasını beklerken gördüm onu. Sırada bekleyenlere rica edip öne davet ettim onu. Gururlansın diye, "roman kahramanım" dedim ikimizi izleyenlere. Sahiden de mutlu oldu. Bıyıklarının altından bir çocuk gülüşü gördüm yıllar sonra. Durmadan terliyordu. Kitabı felç inen sağ eliyle uzatmaya kalkıştı. İyileşmeye başladığını göstermek istiyordu sanki. Kitabı kızına imzalamamı istedi. "Hayatımı buradan okusun" dedi.

Bir romanımın kahramanının sahiden de kendisi olduğuna inanmış çocukluğumun bu ağabeyine uzun uzun sarıldım o gün. Yavaşça kulağıma eğilip "Yaz" dedi bana, "daha çok yaz!"

"Yazarım tabii abi" dedim, "yazmaz mıyım?"

"Köpeklerden falan söz ediyorsun boyuna, ne gerek var böyle şeylere..."

"Ne yazayım peki?" dedim.

"Benim devamımı yaz" dedi. "Başıma sonra neler gelmiş, neler çekmişim dünyadan, çok merak ediyorum."

Aylar sonra, bir gece yarısı, onun öldüğünü haber verdiler. Sabah kalkacakmış cenazesi. Gelecek miydim? Tereddütte kaldım. İnanamadım öldüğüne. Yalan da olabilirdi haber. Daha önce kasaba camiinde salasını yalandan okutmuşluğu, mezarlıkta herkesi bekletmişliği vardı. Sabah o kar boranda çok bocaladım. Niyetlendiysem de gidemedim. Roman kahramanlarının sahiden ölüp ölmediğini hiçbir zaman bilmek istemedim galiba.

İllüstrasyon: Hüseyin Sönmezay

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

EMRAH KAMAN ve MURAT KAMAN, OT dergisi için sohbet etti...

Bir Kaman Kardeşler Dramı
KARDEŞİ KARDEŞE KIRDIRDILAR

EMRAH- Okuyucular beni tanır. Sen kendini bir tanıtsana, seni tanımazlar sonuçta. Benim abim olman dışında kimsin sen?

MURAT- Nerede seni tanırlar lan? Tanıyorlar da sanki bana Coni Dep. Kardeş Payı'nda Sivaslıydın. Kaçma Birader'de Yozgatlısın. Şimdi de Deli Aşk'ta Adanalı oldun. İl il dolaşan yemek programcılarına döndün.

EMRAH- Valla doğru. Her sabah uyandığımda aynada gördüğüm yüzün nereli olduğunu artık bilemiyorum abi. Şivem karman çorman oldu. Normal hayatta "la bebe" diye başlayıp "haçan" diye bitiriyorum konuşmayı.

MURAT- Bozma lan moralini. Sonuçta binyıllardır dünya üzerinde hüküm süreememekte olan sülalemizin medarı iftiharısın. En çok neye bozuluyorum biliyor musun?

EMRAH- Bilmiyorum ve ilgilenmiyorum da... Beni arıyor da sanki beni sevdiğinden arıyor. Ne kadar tezgâhtar, esnaf, zanaatkâr varsa bilen bilmeyen hepsiyle konuştum. Amaç ne? İndirim kovalama. Hayır, geçen gün BİM'den aradı. BİM'de ben nasıl bir indirim sağlayabilirim?

MURAT- Tanımadılar değil mi? Ona bozuldun sen itiraf et.

EMRAH- Maalesef... Elin adamına telefonda yarım saat YouTube'da link açtırtmaya çalıştım. "Kuşlu sahne abiiieee evlilik teklifi" diye yırtındım. Beni tanımamaları hoşuna gidiyor değil mi? O dövdüğün, parasını çaldığın, bisikletine bindirmediğin çocuk, genç kızların hayallerini süslüyor.

MURAT- 1) Sen bir masayı bile süsleyemezsin. 2) Hemen ajitasyon üzerinden böyle güzide dergilerimizin ekmeğini yeme çabası seziyorum. 3) Bisiklet benimdi zaten (karne hediyesi; hepsi 5) Niye seni bindireyim?

EMRAH- Tamam, bindirme bisikletine. Peki, niye yanında koşturuyordun? Bütün mahalledeki çocuklar siz bisikletle tur atıyordunuz. Ben yanınızda koşuyordum. Ama. Ama bu sebeple futbolum çok gelişti.

MURAT- Merhaba Messi. Nasılsın kardeşim, lejyonerimiz Arda'yla aran nasıl? Yeni reklam filan var mı?

EMRAH- Sende bu servet düşmanlığı hep vardı. Benim KYK bursumu da böyle yedin sen senelerce. Temizliğe giden kadın gibi beni dövüp paralarımı alıp içki içtin. Gebermeyesice!

MURAT- Bulduk bir keriz, çöreklendik. Ama hakikaten çok paranı yedim. Helal ediyor musun?

EMRAH- Ediyorum. Neticede abimsin. Böyle giderse zaten ben seni seneye huzurevine yatırırım. Arada bir uğrar, belge imzalatırım. Kafan basmayacağı için babamın bütün mirasına çökerim.

MURAT- Komediden para kazanamadığın dönem mecburiyetten o kadar çok dram yazdın ki. Artık entrikalar, dramlar, kötü karton karakterler... Hepsinin nasıl puştluklar yaptığını çok iyi biliyorsun.

EMRAH- Eray banyoda şarkı söylüyor farkında mısın? (Okuyucu için not: Eray bizim küçük kardeşimiz. Bir buçuk senedir bizimle. Ankara'dan İstanbul'a göçtü.)

MURAT- Dur dur çaktırma. Gelince sesin çok güzel deyip gaza getirelim de olur olmadık bir yerde kendini rezil etsin.

EMRAH- İyi ki geldi ama. Eskiden birbirimize sarıyorduk artık buna sarıyoruz. Hem de ekmeğe gönderecek adam çıktı.

Hepsi aynı cümleyi kuruyor. "Asıl hikâye bende, bir bilsen bende ne hikâyeler var..."

MURAT- Bu çocuk da senden çok çekti ama.

EMRAH- Benden mi çekti? Ben mi babaannemin hacdan getirdiği saç kesme makinesiyle çocuğu deney tahtasına çevirdim? Garibanı yoluk yoluk saçıyla 12 yaşına kadar herkes mahallenin delisi sandı.

MURAT- Sence bu çocuk bizimle övünüyor mudur?

EMRAH- Biz bile övünülecek bir iş yaptığımızı düşünmüyoruz. O niye övünsün?

MURAT- Ne bileyim. İnsan istiyor ama. Kardeşinin, ananın, babanın seninle övünmesini istiyorsun. Ama mesele yaptığımız işle ilgili değil. Ne iş yaparsan yap, ailen seninle övünsün istiyorsun işte.

EMRAH- İşimizi iyi yaptığımızı düşünüyorsun yani?

MURAT- Çok iyi yakaladın. Kendimi kapana kısılmış hissediyorum buna bir cevabım yok. Kardeş kardeşe bunu yapar mı be?

EMRAH- Tarihteki ilk hikâyenin Habil'le Kabil olması... Kabil'in Habil'i öldürmesi... Kardeşin kardeşi vurmasını hiç düşündü mü?

MURAT- Yani birbirimizi onların yerine koyarak mı?

EMRAH- Evet, aynen öyle... Sence sen hangisi olurdun?

MURAT- Ebabil olmak isterdim ben.

EMRAH- Aşırı ciddileştik diyorsun. Fark ediyor musun? Kendimizi o kadar kaptırıyoruz ki komik şeyler yazmak için. Kendimiz hakkında bile doğru dürüst cümleler kuramıyoruz.

MURAT- Millet onun ağababasını yazıyor zaten. Sen tutup birinden bir şey öğrenecek olsan benden mi öğrenirsin yoksa Dostoyevski'den mi?

EMRAH- Bence o taraflarda kendimizi o kadar eksik hissediyoruz ki komediye kaçıyoruz. Espri yapmak, güldürmek daha kolay geliyor.

MURAT- Sence mizah kaçmak mıdır?

EMRAH- Mizah kaçarken düşmektir bence.

MURAT- Düşen adama herkes güler ama.

EMRAH- Bazen çok boş işlerle uğraşıyoruz gibi geliyor. Başka mevzular anlatmak geliyor içimden. Ama ne doğru ne yanlış ben bilmiyorum ki kime ne anlatacağım?

MURAT- İşte onu diyorum oğlum zaten. En büyük sıkıntı o. Kimse kimseden bir şey öğrenmek istemiyor artık. Herkes her mevzuyu çok iyi biliyor. Memlekette 80 milyon adam var. 80 milyonun da hepsi ayrı ayrı filozof. Dinleyen yok ki, kime ne anlatacaksın?

EMRAH- O da doğru. Ben de kimseyi dinlemiyorum. Zaten karşılaştığımız herkes; taksicisi, akrabası, kahvecisi, iş adamı, alakasız tanıştığın bir adam... Hepsi aynı cümleyi kuruyor. "Asıl hikâye bende, bir bilsen bende ne hikâyeler var..."

MURAT- Senin hikâyen var mı?

EMRAH- Herkes kadar... Yani klişe. Biraz yokluk, biraz varlık, biraz hastalık, biraz sevgi. Herkes gibi işte...

E ailemiz de öyle. Çocukluğumuz da. Hakikaten normal insanlardık biz.

MURAT- Öyle. Hep denir ya; bu sanat sepet işleriyle uğraşman için anormal olman lazım. Benim sende gördüğüm tek anormallik; uyurken ayaklarını sallaman.

EMRAH- Öyleymiş, doğru. Konuşuyormuşum da?

MURAT- Bir kere eski evdeyiz, sen çekyatta yatıyorsun; "Otobüse bin, dolmuşa bin, neye binersen bin" diye birilerini azarlıyorsun. Böyle çok oldu ama bu. Sürekli rüyalarında karşındaki insana emir yağdırıyorsun. Patron oluyorsun.

EMRAH- Ama ola ola KOBİ oluyormuşum baksana. "Uçağıma bin, makam aracıma bin, tekneme bin" değil yine otobüs, dolmuş diye sayıklıyorum. Rüyalarımda bile çapsızım.

MURAT- Vatandaş rüyasında Adriana Lima'yla takılıyor, sen çırağı eve yolluyorsun.

EMRAH- Eee bunca yıldır takılıyoruz birlikte. Aynı işi yapıyoruz, bütün hayatımız göt göte geçti. Kardeşin olmamla ilgili ne diyeceksin?

MURAT- Valla kardeşliğin en kötü tarafı; ne kadar çirkinleşirsen çirkinleş birbirinin anasına sövemiyorsun.

EMRAH- Yeterince çirkinleştin zaten. Kimsenin anasına sövme abi. Ya bizim gibi çirkin insanlarla niye muhatap oldular da, bize OT'ta yazar mısınız dediler o zaman?

MURAT- Cem Yılmaz'ın yapımcılığında yeni film yaptık. Adı Deli Aşk, Cem Yılmaz bile konuk oyuncu olarak var. Ondandır herhalde.

MURAT- İyi düşündün kardeşim.

EMRAH- Eyvallah abi de aşırı reklam kokan hareketler de bulundun, n'olur bitirelim. Son bir lafın var mı?

MURAT- Yok.

EMRAH- Benim de yok.

Kaman Kardeşler 23 yıl önce. Mobilyalardaki orta direk vurgusuna dikkat! Emrah, Murat, Eray

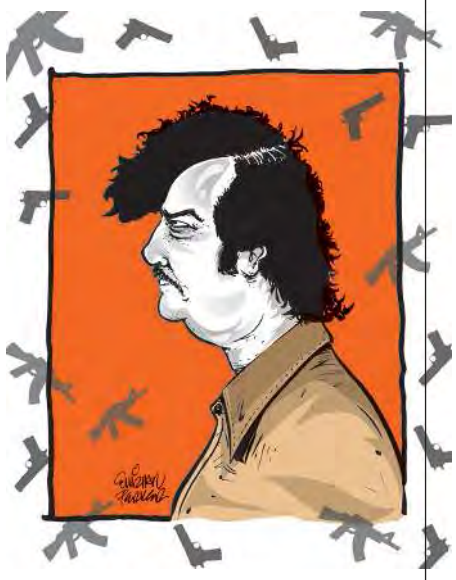
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

EMİRHAN PERKER

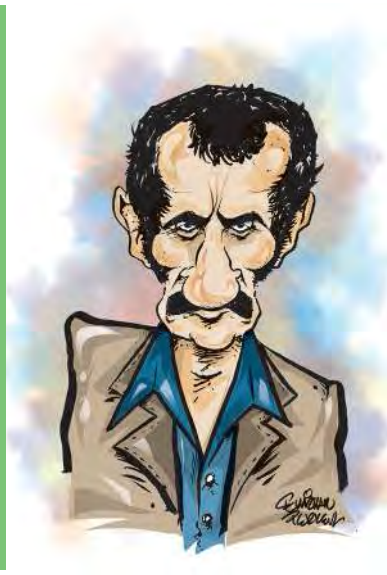
"Eğer istersen hiçbir şey hayal değildir"

Dude
The Big Lebowski

"Yalanlar gereklidir, gerçekler inanılamayacak kadar acıyken."

Pablo Escobar
Narcos

"Haberin var mı taş duvar?
Demir kapı, kör pencere,
Yastığım, ranzam, zincirim,
Uğruna ölümlere gidip geldiğim,
Zulamdaki mahzun resim,
Haberin var mı?
Görüşmecim,
yeşil soğan göndermiş,
Karanfil kokuyor cıgaram
Dağlarına bahar gelmiş
memleketimin..."

Âzem
Arkadaş
(Ahmed Arif, İçerde şiirinden)

"Dibe vurmadan özgür olamazsın."

Tyler Durden
Fight Club

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

NERMİN YILDIRIM

İnsan bazen her şey bitti sansa da, dünya fırıl fırıl dönmeye talimlidir. Ateş sönünceye, kül savrulup gidinceye, sonra korlar usulca kızarıp yeni ateşlere meyledinceye dek dönmeye yeminlidir. Yeni baştan, yeni baştan, hep yeni baştan...

BAHAR, SEN NELERE KADİRSİN!

Kış fenaydı. Karanlık, balçıklı ve bulanık. Soğuktu ama havada soğuktan başka bir şey daha vardı. Tozlu, çamurlu, yangınlı, küllü, ağrılı, ağılı, muğlak bir bulantı. Yesen yutamazsın, yutsan kusamazsın bir şey; yapışkan, inatçı. Adını sormayın, ben bilmiyorum.

Kış belaydı, belalı. Karanlık bir köşe başında pusuda bekler gibi, sinsi, iğneli ve çürük dişli tellalların bangır bangır çağırdığı bir felaketler batağıydı.

Nasıl oldu bilemedik ama galiba kara kıştan sağ çıkmayı becerdik. Yahut nefes alıyoruz diye kendimizi diriden saydık. Bilmem, belki bu aptallık. Ama diriydik sanki be. Diri olmasak, ağır yaralı olduğumuzu hissedemezdik.

Topraktan başını çıkaran köstebekler gibi kamaştı gözlerimiz. Ağır ağır kendimize geldik. Günaydın, uyandık.

-Merhaba Dünya. Şaşılacak şey, hâlâ dönüyor musun? Utanmaz mısın yoksa şerbetli mi? Bizim gördüklerimizi sen görmedin mi?-

Kalbin ve gezegenin mevsimleri böyledir. Her biri kendini usulca kendinden sonra gelecek olana devşirir. Kışlar bahara, geceler sabaha, yaralar kabuğa, hastalar şifaya erişir.

Böyledir.

İnsan bazen her şey bitti sansa da, dünya fırıl fırıl dönmeye talimlidir. Ateş sönünceye, kül savrulup gidinceye, sonra korlar usulca kızarıp yeni ateşlere meyledinceye dek dönmeye yeminlidir. Yeni baştan, yeni baştan, hep yeni baştan...

Bu hep böyledir. / Neyse ki. / İyi ki.

Bitmez sanmıştık. Ama dışımızdaki kış bitti.

Şimdi bahar.

Gelişinden umut kesilen, takvimlerden esirgenen, hatırlardan silinen, tatlı, latif, incelikli bahar.

Ey bahar,

baygın kokulu çiçeklerin mevsimi, aşkın ve inancın şahidi, sahiden geldin mi? Geldiysen ısıt gönlümüzü ve kalbimizin kapısını üç kere usulca çal. Bütün cemreleri delil bırak ardında. Kış vurdu, kırdı, parçaladı; sen merhametle topla bizi, yasla bereketli memene, şefkatli kucağına al.

Ah bahar,

de ki kış geçti. De ki hep geçmişti. De ki dünyanın kara kışı bile biliyorsa uf olmuş bir yara gibi sızlayarak geçmeyi, sizin minik kalplerinize çöreklenen yas ne ki? Geçer. Geçecek. Hep geçmedi mi?

Canım bahar,

de ki nedir inanmadığınız? Nedir üstünüzdeki ölü toprağı?

Görmüyor musunuz bir umuda bekçi gibi kök salmış çınarları, kıyılara vuran serin dalgaları, esen rüzgârı, sazlıklardan yükselen incecik ıslıkları? Nedir bu inadınız, kibriniz, koca dünyanın bile kabuğu çatladı.

Ve bahar,

merhametli bir ana gibi, kaygısını gizleyen bir baba gibi, sar, sarmala bizi. Yatıştır korkularımızı. Tut elimizden, ek toprağına. Solucanları sevmeyi öğret. Ve deniz analarını ve rakunları ve devetabanlarını. Birbirimizi sevmeyi öğret bize. Her hesapta ikiye, üçe, beşe, ona bölünmemeyi. Biraz matematik öğret hatta. Çıkarma yerine toplamayı, bölme yerine çarpmayı. Ve bizi ne olur birbirimizle çarpıştırma.

Yorgunuz.

Kanatsız kuş, taç yapraksız çiçek, yağmursuz bulut gibi nafile, arzusuz.

Toyluğumuza ver, kabahatlerimizi bağışla.

De ki dünya birdir. De ki yurt kaderdir. De ki kederdir de bazen. Ama her şeye rağmen, kalpteki ince sızı gibi sevilir. İnsan sevdiği için ölmez, yaşar de bize. Ve hatırlat gözünü seveyim, yaşamak dedikleri acemi oyun, ancak hep beraber oynanırsa güzeldir.

Hayat oyunsa biz...

oynayacağız.

Kalbin ve gezegenin mevsimleri böyledir. Her biri kendini usulca kendinden sonra gelecek olana devşirir. Kışlar bahara, geceler sabaha, yaralar kabuğa, hastalar şifaya erişir.

ŞAPKADAN ÇIKAN EDEBİ BAHAR TESTİ

Sevgili okur, cemreler düştü, cümleler de düşüyor. Kıştan çektik, bahardan umutluyuz.

-Öyle miyiz? Öyle olsak ya!-

Dostlara, umuda ve elbet kitaplara sığındığımız bir kıştı. İşler yolunda gitse de gitmese de, muhtemelen baharda da aynını yaparız.

Dört yapraklı yoncalar ararız, papatyalardan fal bakarız. Biz dünyayı sevdik mi bir kere, o da acıyıp sever bizi en nihayet herhalde. Yeterince talihliysek, belki üstüne bir de hayattan kâm alırız.

Malum, insan hayata inanmaz da romanlara güvenir bazen. Hayat çünkü akar geçer, romanlar bozulmamış yeminler gibi öylece durur. Her kim ki bir romanın kapağını kaldırır, orada kendinde gizli sorulara cevaplar bulur. Yani belki de, romanlar hakikat, hayat oyundur.

O vakit...

Buyurun, buradan yakalım. Bahardan fal tutup kaderimizi romanlarda arayalım. Bakalım bu baharı hangi kitapta, hangi roman kahramanının ruhunda yaşayacağız? Edebi bahar testimizle avunalım.

-Her şeyi okuyalım okumasına da... Hiçbir şeye inanmayalım-

1) Ben bahar diyorum, sen ne anlıyorsun?
a) Sever mi ki birileri beni?
b) Bu kez şeytanın bacağını kırarız di mi?
c) Ben her bahar aşık olurum.
d) Anla-ya-mıyorum.

2) **1 Nisan deyince... Şakalar komiklikler**
a) Ama ben hep yutarım.
b) Yiyen olmaz pek, ama ben hep yaparım.
c) Sonu başından belliyse bile yüreğimin götürdüğü yere koşarım.
d) Ve bütün bunlar çok manasız, değil mi sizce?

3) **Güzel bir gün dediğin...**
a) Dostlarla çevrili bir sofra.
b) Hedefine ulaşmanın doyumu.
c) Sevdiğimin başına dayamaktır omzumu.
d) Sahi, güzel bir gün olabilir mi?

4) **Memleketin hali?**
a) Bu memleket uğruna ölebilirim.
b) Bu memleket için yaşıyor gibiyim.
c) Seviyorum işte, var mı diyeceğin?
d) Son çıkan, ışığı kapasın dostlar!

5) **Her şey biter, bu bitmez dediğin?**
a) Dayanışma
b) Arayış
c) Aşk
d) Bizim dava

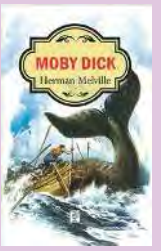
6) **Bahara bir peri çubuğuyla dokundun say...**
a) Önce sokakları renklendirir, sonra perileri azat ederim.
b) İşimiz fala, büyüye mi kaldı? Olsun, icap ederse onu da denerim.
c) Beni sevsin, beni sevsin isterim. Periler, sizce sahiden mutlu olabilir miyim?
d) Perilere inanmak için geç kaldık. Bahara belki.

SEN KİMSİN? BU BAHAR SANA NE ETSİN?

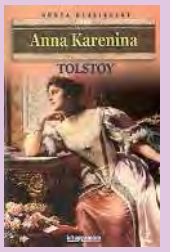
a'lar çoksa Er Nemeçsek

Pal Sokağı'nın en güzel çocuğusun. Bedenin cılızsa bile, yüreğin kocaman. Bazen korkak gibi görünsen de aslında gözü peksin, yiğitsin. Çünkü her şeyden çok sevmeyi bilirsin. Ve bilirsin, kendinden büyük bir şeyin parçası olmayı. Bir oyun arsan var. Uğruna dövüşmeyi ödev saydığın. Ama ya ölürsen? Sen ölürsen arsa kalır mı? Ölme sen. Yaşa. Arsa da seninle yaşasın, büyüsün, yeşersin, çiçeklensin. Olmaz mı?

b'ler çoksa Kaptan Ahab

Çok istedin, biliyorum. Bazen çok istersin, gene de olmaz. Bilmem ki baksa mıydın etrafına, acaba yanlış bir şeyi mi arıyorum diye mutluluk hesabına? Yoo, kalbindeki tutku öyle büyük ki, sana tavsiyeler vermeye gücüm yetmez. İnsan bazen kendinden büyük bir şeyin peşine düşer. Sonu genelde iyi bitmez. Ama iyi yaşadık be. Olsa da... Olmasa da... Çünkü istemek güzeldir. Beklemek güzeldir. Aramak güzeldir. ...de işte bulmak bazen böyle, kaybetmektir.

c'ler çoksa Anna Karenina

Neyi göze alırsın kalpten havalanan kırlangıçlar uğruna? Yıkar mısın yaptığın ne varsa mesela? Sen böyle bir garip âşık... Kazandığın kadar kaybedeceksin. Kaybettiğin kadar kazanacaksın yeri gelince. Cesaretin mesnetsiz. Olsun. Varsın bu da böyle kalsın. Ömür dediğin ne ki... Bir nefes, bir dokunuş. Hatalardan, korkulardan, ayıplardan bize ne? Zaten bahar da geliyor, bak. Yanacaksa insan severek yansın.

...mı acaba? Onu ben bilmem. Sen yine kendini dinle.

d'ler çoksa Joseph K.

Şimdi sorun şu ki, sen bilmiyorsun neden burada olduğunu. Tam olarak ne yaptığını bile bilmiyorsun. Sonunu zaten hiç bilmiyorsun. Bahardan umut duyacaksın, tam duyacaksın, kapılar açılıyor, kapılar kapanıyor, bilmediğin mevsimlerin koridorlarında kayboluyorsun. Bir ışık... görsen yürüyeceksin. Hakkını da yemeyelim, yeri geldi mi sakince yürümeyi biliyorsun. Ama yetmiyor. Sen iyi olsan bile çevren fena, anneciğin olsa belki böyle derdi. E öyleyse? Bir şey yapmalı. Bir şey yapmalı!

Sonumuz hayrolsun anacım, hayrolur elbet.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

GÖZ HAKKI

LEVENT GÖNENÇ

Behçet Aysan'ın "Güneş Çaldı Kapımı" şiirinden

Behçet Aysan'ın "Geceyle Gel" şiirinden

Düşünüyorum, bu Cerrolar bize niye hep uzak oluyor? Şikâyet ettiğimi sanmayın, gitmesek de görmesek de Cerro diye bir yer olduğunu bilmek güzel.

YA HERRO YA CERRO

Bizim çocuklarla sofradayız. "Gitmek" üzerine konuşuyoruz. Üstümüzde hiçbir yere gitmeyeceğimizi bilmenin rahatlığı. İlk kim ortaya attı hatırlamıyorum, bir sürü ihtimal arasında güneş gibi doğdu Cerro. İsmini sevdik herhalde? Türkçesi 'tepe' demek. Cerro, Uruguay'da, Uruguay uzakta. Arjantin'in karşı kıyısı. Hatırlarsınız, cumhurbaşkanı Vosvos kullandığı, buruşuk pantolon, boyasız pabuç giydiği, sakal tıraşı olmadığı ve aklı başında her devlet adamının söylemesi gerekenleri görmüş geçirmişlere özgü bir netlikte dile getirdiği için meşhur oldu bir ara. Cerro işte bu güzel ülkenin tatlı başkenti Montevideo'da bir mahalle. Şehir merkezine inin, deniz kenarına varın, alın karşınıza Rio de la Plata'yı, hemen sağda. Buradan bakınca pek mütevazı, sakin bir yere benziyor.

ATLETİCO CERRO, AŞKLARIN EN GÜZELİ

Cerro'yu kendimize yakın hissetmek için sebep ararken, en güzeli karşımıza çıktı: Futbol takımı. Tam ismi Atletico Cerro. Forması mavi beyaz. Birinci ligin başaltı takımlarından. İtiraf etmek lazım, başın bir hayli altında. 113 sezonu geride bırakmış lig, hâlâ hiç şampiyonluğu yok. Daha iyi, biz zaten skor peşinde değiliz, işin muhabbetine meftunuz. Kâh sevinip kâh üzüleceğiz, yensek de yenilsek de Cerromuzu hep seveceğiz.

Cumhurbaşkanı Vosvos kullandığı, buruşuk pantolon, boyasız pabuç giydiği, sakal tıraşı olmadığı için meşhur oldu bir ara.

CERRONİMOLAR BURAYA!

Taraftar grubumuza isim bulduk: Cerronimolar! İlk akla gelen sloganı kenara not ettik: "Ya herro ya Cerro." Daha iyisini de buluruz. Yalnız, "yenilsen de yensen de" felsefemizi uygulamada dert var. Lig başlamış, Cerro yenilmiyor. Beş maçın dördünü kazanmış, birinde berabere! Bildiğin lider. Böyle sıkıntıya can kurban da, kaybedenlerin romantizmini nasıl yaşayacağız?

CERRO'NUN SESİ

Kendi kendimize hayali bir televizyon istasyonu kuruyoruz. Bu pazar maç günü, yayındayız. Akış belli: Öğlen maç stresini azaltmak için 'Keşanlı Tahir'den şarkılar ve oyun havaları' ile başlıyoruz. Sonra 'Mahallemizi Tanıyalım' bölümü: Misal, ünlü deniz fenerimizin yüksekliği 134 metre, bilmiyorsanız... 'Rakamlarla Cerro' programından öğreniyoruz ki, bizim takımdan başka dört adet daha Cerro Spor Kulübü var. İkisi bizim memlekette, ikisi Paraguay'da. Bu hafta Juventud deplasmanında, Las Piedras'tayız, öyleyse hemen 'Hava Durumu'nu alıyoruz: Güneşli ve açık, 20 derece. Mis gibi. 'İspanyolca Öğreniyorum' programımızı futbol terimlerine ayırdık. Haftanın kelimesi, 'rabona'. Duymuşsunuzdur belki, Quaresma'nın yapmalara doyamadığı vuruş. Pozisyona göre sağ ya da sol ayak, destek ayağın arkasından dolaşmak suretiyle topa temas edince, rabona oluyor. 'Günümüz Uruguay Sineması' programını son anda yayından kaldırıyoruz, çünkü senede üç-beş film anca yapılıyor, pek konuşacak bir şey bulamıyoruz. Hemen 'Uruguay'dan Portreler' programına geçiyor, yazar Eduardo Galeano'yu selamlıyoruz. 'Gölgede ve Güneşte Futbol' kitabının yazarı muhterem, romantik futbolseverlerin kullanmayı pek sevdiği "futbol dilencisi" lafının mucidi. Çok futbola boğulduk yine, birazdan maç da başlayacak, yayını müzikle bitiriyoruz: UNESCO'nun 'somut olmayan kültürel miraslar' listesine aldığı Candombe müziği ve dansından türeyen Candombe Beat akımından şarkılarla kulaklarımızın pasını siliyoruz.

VE MAÇ BAŞLIYOR

Sabahtan beri internet üzerinden maçı verecek link peşindeyiz. İnanır mısınız, buluyoruz. Herkeste bir heyecan. İçten içe biliyoruz, tarih tekerrürden ibaret, nasılsa bir ara yenilmeye başlayacağız. Zaten Nacional taş gibi takım, şampiyonların şampiyonu, bir ara yanımızdan geçer, yürür gider. Olsun, biz yine de Cerro bayraklarımızı sallarız. İspanyolca bilmiyoruz, mani değil, bildiğimiz dilde bağırırız: "Yensen de yenilsen de..." Kendimi tribünde hayal ediyorum. Gündüz maçı, hiç kalabalık değil, güneş hafif yatmış, hiç rahatsız etmiyor. Arada tatlı tatlı rüzgâr bile esiyor.

Düşünüyorum, bu Cerrolar bize niye hep uzak oluyor? Şikâyet ettiğimi sanmayın, gitmesek de görmesek de Cerro diye bir yer olduğunu bilmek güzel. Kafamızda kendi Cerromuzu yaratmak, üstüne konuşup durmak, gitmiş kadar olmak da.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

ÇİZGİLERLE ŞULE GÜRBÜZ KİTAPLARINDAN PARÇALAR

Derdi söze hapsedilebilir olan, daha dertle tanışmış mıdır?

Dünya kendi hakikatleri hakkında tamamen yalancı ve ikiyüzlüdür.

Bir söz, bir hakikat bütün dünyayı, milyarları dolaşıyor da ne bir sahip, ne bir göğüs kafesi buluyor sığınıp saklanacak.

Mesafe almak diye bir şey yokmuş, mesafeyi anlamak varmış.

Aldatılmada insandan umudu kesmenin eşsiz huzuru vardı. İnsandan kesilen umut, Tanrı'ya yaklaştırıyordu.

İnsan zaten dertli değildir, derdin kendisidir. İnsan öyle büyük bir derttir ki, bu büyüklükte bir şeyin kendine sığacağını aklına getirmez de bunu dünyanın, hayatın derdi sayar.

Bazı şeyler düşünerek değil, üzülerek öğreniliyor.

İllüstrasyon: Ali Çetinkaya

Yukarıdaki parçalar, Şule Gürbüz'ün izniyle; *Kambur, Coşkuyla Ölmek, Zamanın Farkında* ve *Öyle miymiş?* kitaplarından ve de katkıda bulunduğu *Bir Dersim Hikâyesi* adlı derlemeden alınmıştır. Cümlelerini bizimle paylaşan Şule Gürbüz'e gönülden teşekkür ediyoruz.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Kolay geçen bir hayatta
kolay sorular mı
sorulmuştur?

Ve ben, beğendiği şeylere
el atmayan, hemen o yığınlardan
birine katmaya çalışmayan
insanları erdemli bulurum.
Başka çarem de yoktur.

Birinin taş duvardan öğrendiğini
başkası derste öğrenebilir,
köpeğin gözlerinden öğrenip
ezber ettiğini öbürü bir mısradan
duyabilir. Sesler ve görüntüler
hep anlatır çünkü, yeter ki
tanıklıktan kaçma, duymadım
görmedim deme.

İnsanın ömrü herhalde
bu yüzden uzun, bir halt
ettiğinden değil, ne halt
olduğunu on-on beş
senede bir anlamasından.

Kendini bir kez çıplak gözle
görebilse insan, bir bakabilse
yapamadıklarına değil
bu hali ile yapabildiklerine
şaşar.

Herkesin kendi yerine
yaşadığı ve kendi yerine
öldüğü söylenir hep, ama
herkes kendi de değil,
kendi yerinde de.

Kendinizi yok etmeyi, en azından
yok saymayı düşündüğünüz bir
anda, birisi bir kahve ısmarlayıverir;
ve bir kahveye fit olup yaşama
devam etmeye karar verirsiniz.
Değişen bir şey yoktur tabii - ve
bu kimse yeni biri de değildir.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

AHMET MURAT

Seyyar çaycıdan çay, simitçiden simit alıyorlar. Simidin yarısını oradaki kuşlarla paylaşıyorlar. Her şey eski günlerdeki gibi olsun istiyorlar.

SIRADAN ŞEYLERDEN BAHSETMENİN SIRADIŞILIĞI

YALNIZLAR MARKETİ

Bir hafta içinde ikidir oluyor.

İlkinde, marketteydim. Demode ama göz alıcı mantosuyla, el işi örgü beresiyle, alakasız renkte ama sempatik atkısıyla, deterjan raflarının önündeydi.

"Evladım, bakabilir misin" dediğinde, alerjik bünyemi oradan kaçırmaya çalışıyordum.

Baktım. Eprimiş, sarı saçlarına baktım. Kırış kırış yuvasında huzurlu, ela gözlerine baktım. Karşımda, bir zamanlar mutluluğu tatmış, umur görmüş, sevmiş, sevilmiş, muhtemelen liseyi muvaffakiyetle bitirmiş, yazları Adalar'a tenezzühe çıkmış bir yaşlı kadın.

Kelimeler, gevrek birer kurabiye gibi ağzında çıtırdayarak kırılıyor: "Bunlardan, hangisinin kokusu iyidir evladım?" Elindeki iki ayrı yumuşatıcıya, ümitsizce bakıyorum. "Şunun fiyatı iyice ama emin olamadım kokusundan." Lavanta. "Lavanta, iyidir teyzecim." Tasdik etmesini bekliyorum. Lavantayı duymak, birden bakışlarını bulandırıyor. Gözlerinden eski, güzel günlere dair bir ihtimal geçiveriyor. Suadiye'deki o evin bahçesinde, çocukluğunun ıhlamur ağacına kurulu salıncak hafifçe salınmaya başlıyor. Lavantayı duyunca kendisi de o salıncağa konmuş, saçlarını rüzgarda dağıtmış, tekrar uçup şu biçimsiz markete gelmiş oluyor. "Lavanta, değil mi, iyidir elbet. Peki, şu kireç sökücünün daha küçüğü yok mu acaba?", "Geçen fındık yağı aldım ilk kez, yiyemedim evladım", "Hep bu makarnayı alırım. Annem de bunu alırdı", "Kızım pek değil de, oğlum Cemil tam makarnacı. Ama işte hatırlarına gelecek de, bana gelecekler de, neyse..."

Gözlerinden eski, güzel günlere dair bir ihtimal geçiveriyor.

Birlikte markette geziyoruz. Saatime bakmayı bıraktım. Sabun, baharat, peçete reyonları hakkında acelesiz, tadını çıkararak konuşuyor. O suları, peynirleri daha iyi tanıyor, ben çayları, cipsleri. Çok iyi anlaştığımızı düşünüyoruz. Burçlarımız da uyuşuyor. Tekrar bu markette buluşabilmeyi ümit ediyoruz. Birbirimize telefon numaralarımızı versek mi?

DOLMUŞTA BİR KONTES

İkincisinde, Üsküdar-Rasathane dolmuşundayız. Figüranmış. Hemen, bir çırpıda hatırlayamadığım bir sürü film ismi sayıyor. Türkan Şoray'lı, Şener Şen'li filmler. "Hani o filmde, Hülya Koçyiğit bir konakta şarkı söyler. Onun yanında def çalan kız vardır. O benim.", "Bir keresinde, çekim sırasında havuza düşmüştüm, Tarık Akan atlayıp kurtarmıştı. Canım ya.", "Telefonu ilk kez bir çekimde kullandım. Telefon yoktu ki kimsede." Telefonunu çıkarıp bakıyor. Çalmayı unutmuş bir telefon, soğuk, hafızası boş. "Çocuklar arayınca bakmıyorum. Küsüm. Gerçi onlar da aramıyor zaten." Cüzdanından, küstüğü çocuklarının resimlerini gönülsüz görünmeye çalışarak gösteriyor. Küsmemiş, çok, hem de ölümüne özlemiş, anlıyorum. İçim burkuluyor. Bu kez, yumuşatıcılardan, reçellerden, ekmeklerden değil ama eski şarkılardan, şarkıcılardan, yazlık gazinolardan, Ses dergisine basılan resminden, depremde ölen kocasından, Sultanbeyli'de yaptırmak istediği okuldan bahsediyoruz. İyi ki bu dolmuşta karşılaşmışız, nasipse tekrar görüşürmüşüz, muhabbetim çok iyiymiş. Oysa hep o konuşmuştu.

HER YERDELER

Sonrasında Nezihe ve Sultan Hanım gibiler daha çok dikkatimi çekmeye başladılar. Özellikle semt pazarının kurulduğu Cuma günü, pazarın civarındaki parklarda, banklarda oturuyorlar. Enikonu şık giyinmiş oluyorlar. Kireçlenmiş mafsallarını dinlendirmek için değil, Arap sabununu, ayva reçelini, Esra Erol'u bahane ederek, can çekişen bir geçmişi hayata döndürmek üzere, sıvası dökülmüş bir itibarı tamir etmek üzere konuşmak için oturuyorlar.

Seyyar çaycıdan çay, simitçiden simit alıyorlar. Simidin yarısını oradaki kuşlarla paylaşıyorlar. Her şey eski günlerdeki gibi olsun istiyorlar. O yüzden pazardan evlerine, yiyebileceklerinden fazlasını taşıyorlar. Çocuklarından, ölmüşler gibi değil, küsmüşler gibi bahsediyorlar.

Onlar için dil, sandığımızdan daha şiddetli bir şey. Bizim için dil ve konuşmak, fikir aktarmaya, duygu göstermeye yarıyor. Dil bir araç bizim için.

Onlarsa o kadar yalnızlar ki, dil onlar için sadece var oluşuyla, sadece dil oluşuyla hayati. Ne konuştuğunuzun artık bir önemi yok o kertede. Konuşup konuşmadığınızın, bir dinleyen bulup bulamadığınızın önemi var.

Bu insanların gözlerinde, dile duyulan, ilkel, arkaik, vahşi bir arzu gördüm. Ve inanın bu çok yaralayıcı.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

BEŞ DÖRTLÜK GÜZELİMİ

Pınar Odabaş Aktuğ'un anısına

bir parkı savunur gibi seviyorum
seni bir bankta uyur gibi ancak
şehir ısınır gibi güneşle bu yüzden
hayır seni o tankta sanmıyorum

ceviz bir sandığa zarfla sığıyorum
beni bir çukurda ali gibi ancak
kum ısıtır gibi ziyadesiyle bu yüzden
hayır ben sandıkta üşümüyorum

o tankla bombalanmış gibi seviyorum
seni bir sur yıkılır gibi ancak
sesi çınlar gibi merminin bu yüzden
hayır seni hâlâ şarkta sanıyorum

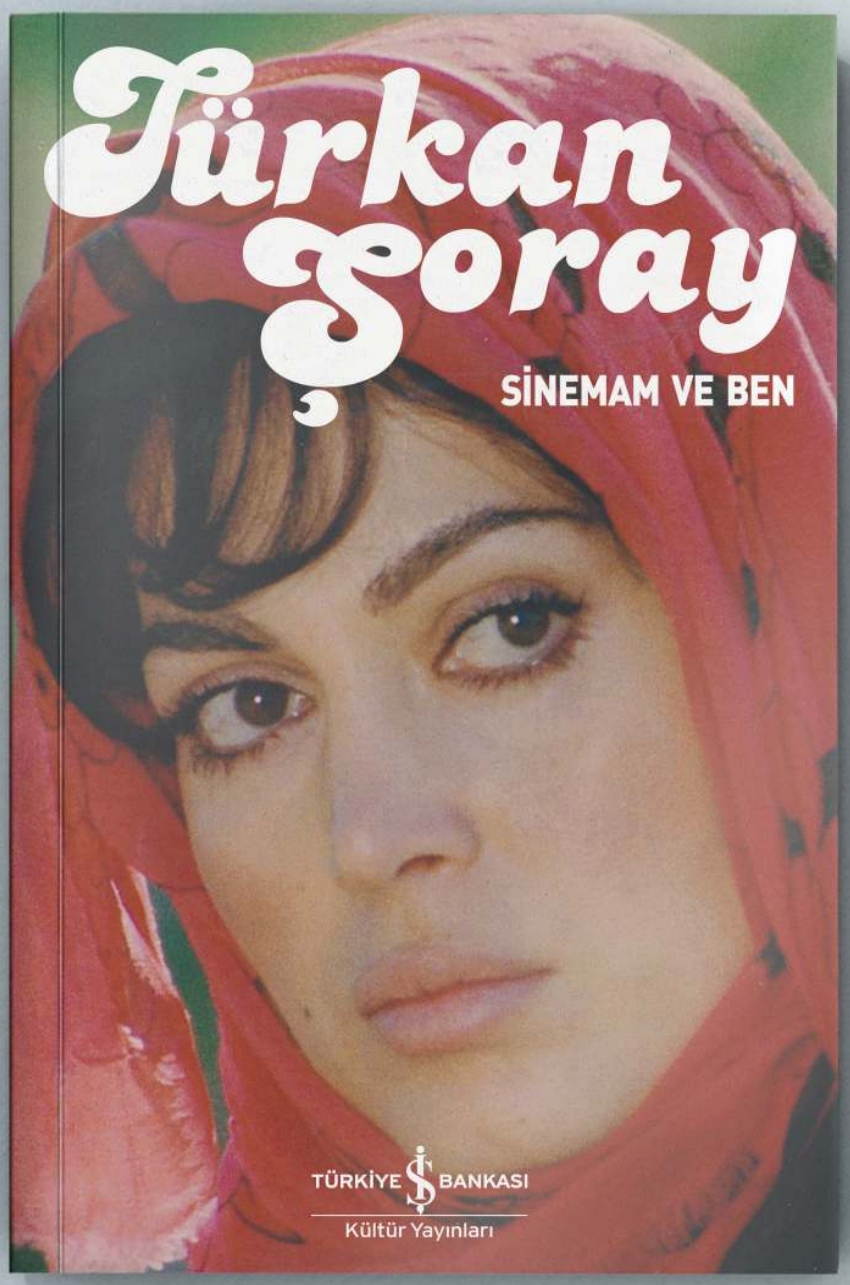
bir garda barışa duruyorum
beni patlamalarla yüzler gibi ancak
havaya uçuyorum bu yüzden
hayır ben garda suç işlemiyorum

paramparça olur gibi çok seviyorum
seni meydanlarda hep ölür gibi ancak
ağlar gibi hıçkırarak bu yüzden
hayır seni gömmek istemiyorum

A. TANER ELHAN

KENDİ KALEMİNDEN TÜRKAN ŞORAY...

Sinemanın, oyunculuğun ötesinde de bir konum kazanmıştır Türkan Şoray. Halk özlemiyle oluşmuş bir mitostur ve ulaşılmaz bir yalnızlık içindedir.
Cemal Süreya

Sultan filan değil...
Türk sinemasının yaşarken efsaneleşen oyuncusu o...
Burçak Evren

Geriye dönüp baktığında sinemanın ona ihanet ettiği bir anı bile anımsamıyor. Çünkü o sinemaya hiç ihanet etmedi ki sinema ondan intikam alsın...
Berat Günçıkan

Çekim öncesinde gördüğüm Türkan Hanım, sanki tecrübe filminin çekimini bekleyen bir amatördü. Yeniden hayran olmuştum, profesyonelliğin nasırlaşmış alışkanlığı yoktu onda.
Doğan Hızlan

Türkan Şoray "halkın bağrından" doğdu. Mesleği ve mesleği dışında sosyal dayanışmanın hep içinde olmasının; ayrıca insanlarımızın "daha güzel, daha aydın bir Türkiye" adına yaptıkları kavgada, sanatçımızı da yanı başlarında bulmalarının anlattığı bir şey var.
Server Tanilli

Film çekimi sırasında yüzünü bir kez olsun görmek, ona kutsal bir şeye dokunur gibi dokunmak için çırpınan insanları gördüğünüzde Türkan Şoray'ın bir oyuncudan, güzel bir kadından fazla bir şey olduğunu anlıyorsunuz.
Yıldırım Türker

Her ülkenin bir yüzü vardır. Fransızlar'ın Marianne'i, İtalyanlar'ın Sofia Loren'i... Türkiye'nin yüzünü hiç kimse Türkan Şoray kadar simgeleyemedi.
Zülfü Livaneli

Yazmıştım: Sinemamızın Dostoyevski'si Türkan Şoray'dır.
Selim İleri

Sinemam ve Ben
Türkan Şoray
496 sayfa, 20 TL

/iskultur /iskultur iskultur.com.tr

Kitabevlerimiz: İstanbul - Kadıköy, Tel: (0216) 348 97 84 Eminönü - Müze, Tel: (0212) 511 13 37
Caddebostan, Tel: (0216) 386 65 62 Beşiktaş, Tel: (0212) 258 77 43 Bakırköy, Tel: (0212) 571 20 32
Nişantaşı, Tel: (0212) 234 80 71 Taksim, Tel: (0212) 238 08 37 • **Ankara** - Yenişehir, Tel: (0312) 430 33 66
Tunalı Hilmi, Tel: (0312) 324 10 73 • **İzmir** - Karşıyaka, Tel: (0232) 364 71 42 • **Diyarbakır** - Ofis, Tel: (0412) 228 42 16
Eskişehir - Tepebaşı, Tel: (0222) 220 49 13 • **Konya** - Selçuklu, Tel: (0332) 351 16 07 • **Manisa**, Tel: (0236) 231 69 24
Mersin, Tel: (0324) 238 18 14 • **Samsun** - Çiftlik, Tel: (0362) 233 38 30 • **Trabzon** Merkez, Tel: (0462) 326 98 39

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

ERDEM AKSAKAL

Çalışmak dışında bir yol bilmeyiz. Aklımız çamurlu kestirme yollara ermediğinden değil, bunu kendimize yakıştıramadığımızdan.

YEMEYİZ

Hepimiz sınıf birincisiydik, öğretmenlerimiz "Bu çocuk çok başka, çok, zehir gibi" derdi gibisinden bir abartıya girmeyeceğim. Aramızda sınıf birincileri de var tabii. Ortalaması 5.0 olanlar, takdire hiç hesap yapmak zorunda kalmadan erişenler genelde bizim tarafta. Tek tük zayıf getiren arkadaşlarımız da var, sıkıntı çekmeden teşekkürü garantilemenin kurnazlığını keşfedenler de. Kopya çekmeyi bilenlerimiz de var, kâğıdını zinhar başkasına göstermeyenlerimiz de… Ama istisnasız hepimiz, çalışmayı biliriz. Bir masa başı iş bulmuşuz, çalışıyoruz. Baba parası olanlar da var, maaşı eve gönderip kardeş okutanımız da. Kimimiz az kazanırız, kimimiz çok. Çalışmak dışında bir yol bilmeyiz. Aklımız çamurlu kestirme yollara ermediğinden değil, bunu kendimize yakıştıramadığımızdan.

Çalmak, kolay yolun peşine düşmek bize bir seçenek değildir mesela. Çalışamayacak kadar yıpranıp yoksunluğu göze alan arkadaşlarımız olur. Bazen gıpta ederiz, bazen bakıp hayıflanırız. Ama ne kolay yola ne de kirli paraya yanaşırız. Kırk yılın başı çalanı, arada sırada yalanı görünce çok hayret eder; onlar adına utanırız. Çalana değil örtü olmak, semtine yaklaşmak istemeyiz. Yüzüne söyleyemez içten söyleniriz çoğu zaman ama neyin ne olduğunu da biliriz. Arkadaşını satanı, karşı saftakine pusu kuranı, kim güçlendiyse ona yanlayanı, yalandan ağlayanı, ah alanı, can yakanı, kananı, kandıranı, çeşit çeşit halleri görür duyarız o telaş dolu iş günlerinde. Şaşar kalırız.

Aklımıza yatmayan bir anlaşmaya "Hayır" der çıkarız. Uzlaşmacıyız da enayi değiliz.

Dokuz-altı yollarının, ilave şeritlerle sekiz-yedi yollarına genişletildiği çalışma hayatının içinde, ortasında, köşesinde bir yere tutunmuş; hafta sonu ile aybaşından hangisi yakınsa onu bekleyen insancıklarız. Dünyayı var eden nasırlı ellerimiz yoksa da dünyayı döndüren yazışmaları genelde biz yaparız. Kaba saba bir dik durmanın nasıl da ayıp olduğunu bilen, karşıdakini anlamak, empati kurmak için uğraşıp didinen insanlarız. Facebook'a suskunluğumuz asaletten yazarız, ama suskunluğumuz meşguliyettendir genelde. İşler çoktur, yetişmeye çalışırız. Geç saate kadar uğraşır, işi tamamlarız. Söz verdik mi yaparız.

Uzlaşmayı, takım oyununu, ekip çalışmasını, sebep sonuç ilişkisini biliriz. Dinlemeye açığız, anlatmaya da çabalarız. Güven ilişkisi kurar, el sıkışmayı severiz. Karşımızdakilerin de havsalamıza sığmayacak kadar alçalmayacağına inanırız. Alçalandan, zavallılaşandan tiksiniriz. Toplantı odalarında ömür çürütür, herkesle hemfikir olmak adına uğraşırız. Aptal yerine konmaya gelemeyiz. Gülen yüzümüze bakmayın meslek icabıdır gülmemiz.

Yemek tek eğlencemiz gibi görünür ama diyeti kafaya koyunca, onu da yemeyiz. Şeker yemeyiz, un yemeyiz. İnatlaşırsak direniriz. Hayattan zevk almayı seviyoruz diye her önümüze koyulanı yiyecek değiliz, yemeyiz.

Akla ve kalbe değer veren, okumayı ve müzik dinlemeyi seven, çok yorulan, günün nasıl geçtiğini anlamayan çocuklarız. Kredi kartı ve işe giriş kontratının her maddesini okumadığımız için biraz pişmanız. O gün bu gündür imza atacağımız metinleri dikkatle okumaya özen gösterir, aklımıza yatmayan bir anlaşmaya "Hayır" der çıkarız. Uzlaşmacıyız da enayi değiliz. Zekâmız ve insanlığımızla dalga geçenlere, üzgünüz ama yetmeyebilir iş ahlakımız. Masadan da kalkar, kapıyı da çarparız.

Dağlarca teklifi kabul etmişti. Yalnız bazı şartları vardı: Saat 10'u 10 geçe kapıda olunacak ve tam o dakika zile basılacaktı. Zile iki kez basılmayacaktı. Açarsa kabul edilmiş olacaktık. 10'u 10 geçe değil de 11 geçe veya 9 geçe zile basacak olursak kapı açılmayacaktı!

DAĞLARCA'NIN KRAVATI

Fazıl Hüsnü Dağlarca kimseye yüz vermezliğiyle de bilinirdi edebiyat çevrelerinde. Hele televizyona çıkması, zinhar mevzubahis değildi.

TRT2'nin henüz yıkılmadığı günlerde, kültür-sanat programlarının başında bulunuyordum ve Dağlarca gibi kendi zaman dizgesini yaratmış bir şairi ekrana taşımayı çok arzuluyordum. Lakin kimse korkusundan Dağlarca adını ağzına almak istemiyordu. O vakitlerin heyecanlı, verimli ve yaratıcı program ekiplerinden biriyle bu konuyu tartışmaya açtım. Onlar haklı olarak Dağlarca'nın olumlu yanıt vermeyeceğini söylediler. Ben de onlara "Sizi Şair Ömer Erdem TRT'ye davet ediyor deyin, başka söz söylemeyin" dedim. Bendeki cürete bakın!

TAM 10'U 10 GEÇE

Arkadaşlarım sevinçle geldiler. Dağlarca teklifi kabul etmişti. Yalnız bazı şartları vardı: Falan gün, saat 10'u 10 geçe kapıda olunacak ve tam o dakika zile basılacaktı. Zile iki kez basılmayacaktı. Açarsa kabul edilmiş olacaktık. 10'u 10 geçe değil de 11 geçe veya 9 geçe zile basacak olursak kapı açılmayacaktı!

2008'in bir sonbahar günü, Dağlarca'nın cenazesindeki Genelkurmay Başkanı'nın boynunda da aynı kravatı görecektim.

Bütün ekip hazırlandı. Hepimiz heyecanlıydık. Ben, Dağlarca külliyatını yeniden hatmettim. Kendimce sorular hazırladım. Soruları bizzat ben soracak ama ekranda görünmeyecektim. Fakat bizi bir sürpriz bekliyordu: O gün İstanbul'da NATO Zirvesi vardı ve ABD başkanı dâhil bütün dünya liderleri şehrimizdeydi. Birçok cadde trafiğe kapatılmıştı. Dağlarca'ya, başka zaman çekim yapılmasını teklif dahi edemezdik.

KUTSAL ZİL

Sabahın erken saatinde buluşup yola çıktık. Kadıköy'de, Dağlarca Sokağı'na yerleştik ve zamanın gelmesini beklemeye başladık. Herkesten saatlerini tek tek kontrol etmelerini rica ettim. Olur ya birimizinki şaşarsa diğeri şaşmasın. Dakikalar, saniyeler önemli. Bir yandan da içimden "Ya Dağlarca soruları beğenmez, böyle soru mu olur, toplanın gidin derse?" diye geçiriyordum. Der mi der. Ama ben sorularıma güveniyordum. Neden mi, insan böyle şeyleri sezer.

Nihayet tam 10'u 10 geçe büyük bir korku ve heyecanla Dağlarca'nın kutsal ziline bastık. Anında, tık, kapı açıldı. Hepimiz rahat bir nefes aldık. Sevindik. Daire kapısını bir kadın açtı. Yardımcısı. Bizi içeri aldı. Fazıl Hüsnü Bey tertemiz giyinmiş bekliyordu. Nasıl bir çekim yapacağımızı ve kendisine ne kadar süre ayıracağımızı anlattım. Sanki bana ismimi biliyormuş gibi davrandı. Benim bütün derdim kazasız belasız çekimi tamamlamaktı.

"İLHAN BERK NE DEDİ?"

Her şey hazırdı. Dağlarca hazırdı. Birden döndü. "Ömeğ Bey bana ne tüğ soğulağ soğacaksınız?" dedi. Ben soruları, muhatabımın zihni koşullanmasın diye çekim başlamadan söylemediğimi, bu yöntemin daha işlek ve yaratıcı olduğunu belirttim. Bir tanesini söylememi istedi. Ya beğenmezse, ya "Böyle soru olmaz" derse? Tuttum söyledim. "Ötekileğe lüzum yok" dedi. Arkasından, "Programda benimle ilgili kimler konuşacak?" diye sordu. İlhan Berk'in ismini de sayınca, merakla öne eğildi: "Ne dedi, benim hakkımda ne dedi?" Birden çocuklaşıvermişti. İlhan Berk'in "Çağımızda Dağlarca gibi bir büyük şair yaşıyor ve onunla aynı çağı paylaşmak benim için onurdur" dediğini söyledim. Güldü, "Cumhuriyet Halk Partisi bürokratı gibi konuşmuş" dedi. Bu sözün arkasına "kerata" kelimesini ekledi mi, tam hatırlamıyorum...

KRAVAT KARDEŞLİĞİ

Evet, Dağlarca mutluydu ve çekime başlayabilirdik. Birden durdu, "Kğavat takayım mı?" dedi. "Hayır, takmayın, siz şairsiniz ve şiir sivil bir eylem" dedim. Bunu söylerken baktım, benim boynumda kravat var! Yöneticiyim ya TRT2'de!.. "Olsun olsun, ben yine takayım, bu devlet kanalı ve biz devleti seveğiz. Sen şu kğavatı bağla bakalım." Tuttum, Dağlarca'nın askerlerin taktığı siyah kravatını bağladım...

2008'in bir sonbahar günü, Dağlarca'nın cenazesindeki Genelkurmay Başkanı'nın boynunda da aynı kravatı görecektim.

"Bu bağladığın kğavat seninle benim ağamda akit olacak, sen beni ziyağete tekğağ gelinceye kadağ bu kğavat çözülmeyecek" dedi...

Hayatımın en güzel çekimlerinden biri oldu. Dağlarca coşku, ilham, vecd, aşk, inat, inanç karışımı bir Şamanist eda ile konuştu. Anlattı durdu. Arkadaşlarım bu çekimden iki bölümlük muhteşem bir Dağlarca özel bölümü yaptılar. Devletin arşivinde duruyor.

O günden sonra Dağlarca'yı ziyarete gidemedim bir daha. Kısmet. Kravat çözülmedi, aramızdaki akit de bozulmadı hiç.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

TÜYAP
www.tuyap.com.tr
TÜRKİYE YAYINCILAR BİRLİĞİ
TURKISH PUBLISHERS ASSOCIATION
İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
İZFAS
İZMİR FUARI • İZMİR FAIR

22. İZMİR
www.izmirkitapfuari.com

KİTAP

FUARI

kitapfuariizmir
kitapfuari

22 - 30 Nisan 2017

KÜLTÜRPARK
(Uluslararası İzmir Fuar Alanı)
Salon 1A / 1B - Salon 2 - Salon 3

Ziyaret Saatleri:
11.00 - 20.00
*30 Nisan 2017 11.00 - 19.00

KOSGEB Destekleyen Kuruluş
Hilton
ufi Küresel Fuar Endüstrisi Birliği
Üye Kuruluş
Uluslararası Kongreler Birliği
Üye Kuruluş
Uluslararası Ticaret Fuarlarına Ulusal Katılımlardan Sorumlu Organizatörler Birliği
TEFD Üye Kuruluş
TÜRKİYE FUAR YAPIMCILARI DERNEĞİ
TS EN ISO 9001:2008

BU FUAR 5174 SAYILI KANUN GEREĞİNCE TOBB (TÜRKİYE ODALAR BORSALAR BİRLİĞİ) DENETİMİNDE DÜZENLENMEKTEDİR.

Ya başkası olsaydık
Öle dirile ancak
Bir başkası

Ne zor ***'sen'*** olmak!
Misal ben; istemezdim yerinde olmayı
Yerimde acımayı...
Etin kabarır biri dokunsa bileğine
Yün kazaktan ensen kaşınır
Korsenin kopçası belini çizer
Duramazsın acıdan
"İçin kadar dışın da hassas der" tabipler
Kurtaramazlar seni umursamaktan

"Bir cana acımak, vicdan tartmak, ekâbirliktir"
diyor yazmaya sevdalılar
Hiç şahit olmadık kendini sevmelere ya
Ağlayıverdin içine
Başka birilerine
'Kısmet' adındaki kumkuat renkli köpeğe
Çıkmadın evinden; ellerini,
avuçlarını kemire kemire
Tıynetsizin teki, tekme salladı diye,
hayvanın topuk kemiğine
Avuçlarını, ellerini kemire kemire...

Ne çok etraf var senin üzerinde
Ne çok sorusu sorulmuş açık yara
Ki aittir başka isimlere
Sırası uzundur başını sinene saracaklarının
Hısmını alsan, beri ki öte kalır
Korkundur daimi, hançere sayıkladığın

Gözüne ilişse canı atan biri
Kapının, eve uyuşup kapanması kadar
Suretindeki istirhamdan kopamazsın
Nezaketinden de değil ya,
Bu yuvaya uyuşmazlığındandır
Yok sayamazsın

Bir araba camından, dışarısını
seyredemeyecek kadar korkarsın
Gördüğüne bağlanmaktan
Azıcık yol yürür
Dağ aşmış kadar ağrılanırsın

Bir kelime kazınır içine
Sana söylenmiş yahut başka birine
Arlanır doğrulamazsın
Kendini, berikinin yerine koymaktan
Kol bacak dörde yarılırsın
Belki bundan doğrudur
Kaçtıkça, ancak insandan kaçarsın

Ayakları aşınmış masanı can sayar
Kanacakmış gibi sularsın
Kırlentlerini düze çıkarır
Uzanabilsinler diye, gergef gibi açarsın

Göğüs kafesinde okunmamış bir kütüphane
Rafına uzansa birinin eli
Sakladıklarından utanırsın
Anadan üryan
saklanırsın

"Sevdiği olmuş" der konun komşun
Kim bilir nasıl, ne şekil, ne ensiz sevdin...
Gözleri cam çelişiği
Şimdi o gözüne yaş diye dolan yâr
Neresidir ki?
Niyedir gitmişliği?
Elmacık kemiklerin nasırlanır
Bilirim, anlatamazsın

Ne zor ***'sen'*** olmak!
Yine ben, istemezdim 'sen' olmayı
Bacakların külçe, ellerin tonoz
Göğsün şakayık, göğsün sancı...
Gülümsemen hafif belki
O da tül gibi, tüy belki...

Nedir yaşamaktan anladığın?
Kendine uzaklığın?
Mesafesiz havsalan
Nasıl çalışır ve ulur
Hiç durmadan?
Ulur
Uyumadan...

"Sevdiği olmuş" der, el eşraf
Kim bilir nasıl, ne bozuk, ne boysuz sevdin
Gözleri cam çelişiği, ebegümeci
Şimdi o hatırına yok diye gelen yâr
Olmamış mıdır?
Uzak mıdır?
Ziyan mıdır?

Hiç istemem sen olmayı
Kırılacak yerlerim var benim
Direnirim, deliririm belki
Peki sen?
Ne çabuk inceldin

İyilik dediğin
Bak gör!
Tül gibi
Tüy gibi

Sen olmak
Hiç
İstemedim!
İstemedim...

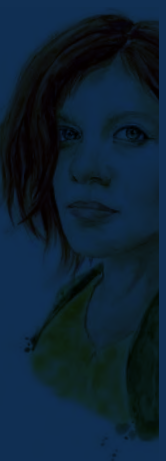
Benim bir tek seninle
Alıp veremediğim var

OT

JEHAN BARBUR

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

“Eğer,” dedim “benimle evlenirsen, tüm dünyadan intikamımızı alabiliriz Rıfat.”

EZİLENLERİN BEHİCE HOOD!

Hayatımı ezilenlerden yana olmaya adadığımda sekiz yaşındaydım. Mahallenin en fiyakalı gençlerinden Yiğit’e gönlümü kaptırmıştım. Ucuzundan sarhoş olurdu. Bir bira içtikten sonra tüm mahalleyi ayağa kaldırırdı. Benden on yaş büyüktü. Yedi yaş büyük olsaydı birlikte yasal sıkıntı yaşardık. Ama hayat acımasızdı. Annemler çiçekli etekleriyle kapının önünde otururdu. En büyük eğlencem annemin bacaklarının arasına oturup eteğinden salıncak yapmaktı. Sıcağın bizi tavuk gibi kızarttığı günlerden bir gün annemin eteğinde sallanıp çekirdek yerken önümden Yiğit geçti. Tüm forsum dağılmıştı, çocukluk başıma yıkılmıştı, gelecek gençlik günlerime yatırdığım umut bir çırpıda kaçıvermişti. İki dudağımın arasındaki çekirdeği, Yiğit’in gözlerine baka baka, sokağa tükürdüm. Küçük bir hanımefendiden azılı bir zorbaya dönüşmüştüm. Hayatımın yönetmen koltuğuna geçen Yavuz Turgul, bir daha asla tahtını kimselere kaptırmadı.

Günlerden o gün, koşarak eve kaçtım. Kapıyı çarptım ve annemin dikiş makinesinin üstüne kafamı gömüp ağladım. Dikiş makinesi dediysem, benim çalışma masam. Üstündeki abaküsü karşımdaki duvara fırlattım, boncukları etrafa saçıldı. Kendime bir söz verdim. Ben bu hayatta ezilenlerden yana olacaktım! Sözümden dönersem, kalbim kurusundu. İşte bu sebeple, kendimi yalnız bırakmamak için, hayatta kazanmakla işim olmadı. Para kazanacağımı anladığımda istifa ettim, evlenme teklifi alacağımı hissettiğimde koşarak kaçtım, oy verdiğim parti meclise girince sevinçten halay çekenlerin müziğini kestim. Mutluluğu kendime haram etmiş olmasam da ezilenlerin helali mutsuzluktu. Bunu en iyi ben bilecektim.

Ambarlı Mezarlığı benim mekânımdır. Bekçisi var bir tane. Rıfat. Düdük Rıfat. İkimiz de yirmi yedi yaşındayız. İntihar etmemiz gerektiğini bilecek kadar rock müzik, yaşlılıktan çürüyecek kadar arabesk müzik dinledik birlikte. Aynı mahallenin kızı ve oğlanıyız. Ondan zerre hazzetmezdim. Düne kadar.

Dün bayramın dördüncü günüydü. Mezarlık şenlik yeri gibiydi. İnsanlar, ölülerin halini hatrını bayramda sormaya bayılır. Yüksek topuklu kadınlar, yarı başları açık şekilde, ağır parfüm kokularıyla, toprağa sivri topuklarını saplaya saplaya mezarların arasında dolanır bayramlarda. Üç Kulhu bir tane Elham okumaya gelirler ölülerine. Ölülerini sular ve mezarlığın girişinde benim sattığım çiçekleri alırlar. Para kazanmak umurumda değildir. Çünkü ben ezilenlerden yana olan Behice’yim. Gece oldu mu zenginlerin benden aldığı çiçekleri mezarlardan toplar, kimsesizlerin mezarlarına bırakırım. Mezarlıklarda iki kural vardır. Bir, bir ölünün sizi görebilmesi için mezarının önünde eğilmelisiniz. İki, mezarlıktan çıkarken asla ve asla arkanıza bakmayın çünkü bilinen odur ki ölüler mezarlarına oturur ve siz giderken arkanızdan bakar. Üç, karnına çiçek saplanmayan ölüler bizdendir.

İntihar etmemiz gerektiğini bilecek kadar rock, yaşlılıktan çürüyecek kadar arabesk dinledik birlikte.

Gelelim düne. Dün, kalbimde havai fişekler patladı ve kalbimdeki kuşu vurmadan etrafa rengârenk saçıldı. Yıllardır mezarına kimsenin uğramadığı Adem Abi’nin toprağına lale saplıyordum ki bir ses duydum. Mezarlıkta gece yarısı bir ses duymak, tenha bir sokakta ses duymaktan daha korkutucudur. Başımı kaldırdığımda onunla göz göze geldim. Aha! Rıfat. Düdük Rıfat! “N’apıyorsun burada?” diye bağırdı bana. Allah’ın üniformalısı. Seni memur parçası, seni düzenin parçası apoletli bekçi... Sana boyun eğer miyim sanıyorsun? Laleyi Adem Abi’ye geçirip gözlerimi kısarak Düdük Rıfat’a baktım. “Ben Behice Hood” dedim “kimsesizlerle bayramlaşıyorum. Ya sen?”

Koltukaltıma sıkıştırdığım feneri suratına doğru tuttum ki rahatsız olsun soysuz. O da ne? Ellerinde çiçekler, üstü başı sırılsıklamdı. Ne yani, Düdük Rıfat da mı ezilenlerdendi? Kalbim güvercin karnı gibi yumuşadı. “Neyin var senin?” dedim. “Boş mezarları çiçeklendirip suluyorum” dedi. Dünya başıma yıkılmıştı. İkimiz de aynı örgütün akılsız üyeleriymişiz meğer. Yıllardır her gece benden evvel bütün sahipsiz mezarlara çiçek bırakırmış Düdük Rıfat. Yani sahipsiz sandığım Adem Abi, demek ki gerçek sevilenmiş. Hemen, az önce toprağına diktiğim laleyi söküp aldım Adem Abi’nin mezarından. Düdük Rıfat’a uzattım. “Eğer” dedim “benimle evlenirsen, dünyadan tüm intikamımızı alabiliriz Rıfat.” Pantolonunun paçalarını çekip Safure Teyze’nin mezar taşına oturdu, bir sigara yaktı ve teklifime şöyle bir cevap verdi: “Nasıl?”

Laleyi Rıfat’ın sol eline bıraktım. “Ben kaybedenlere çiçek vereceğim. Sen de kazananlar yaklaşınca düdük çalacaksın Rıfat.” Sigarasını yere atıp laleyi kulağımın arkasına tutturdu. “Olur” dedi. Bekçi kulübesine doğru yürürken bir uzun hava tutturdu düdüğüyle. “Biz kazandık be!” dedim. Ölü dostlarımız, mezarlarından kalkıp bizi alkışladığı için arkamıza bir daha hiç bakmadık.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

LEKE OYUNLARI

Cemil Cahit Yavuz

“Tek adam”

Şüpheli

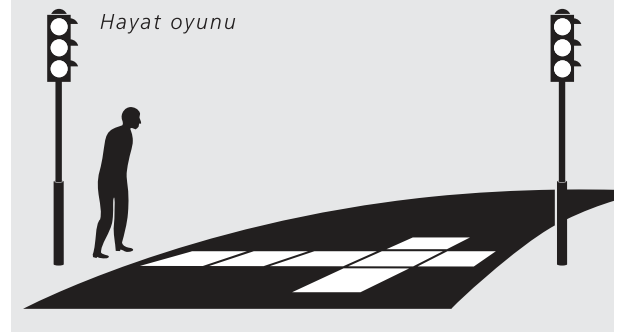

“Hint fakiri”

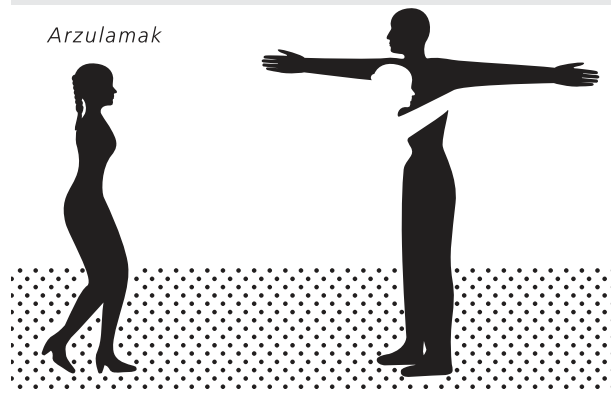

9 789944 564403

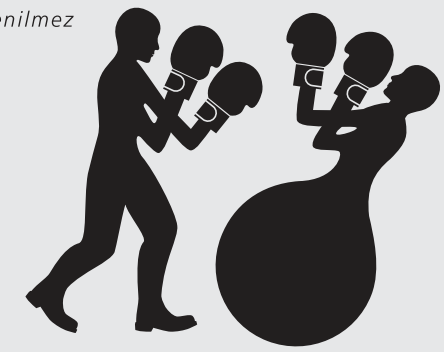
Hayat oyunu

Arzulamak

Yenilmez

Arama yaptılar.
Çantamda Nazım Hikmet'in Memleketimden İnsan Manzaraları.
Jandarma beni arabadan indirdi. Kitabı aldı, gitti.
Yarım saat geçti...

KİTAPSIZ DEVRİM OLMAZ

DÜNYANIN EN BÜYÜK KÜTÜPHANESİ

Washington'da üniversite öğrencisiyim.
Yıl 1968. İş buldum.
ABD'nin milli kütüphanesi Library of Congress'de haftada 20 saat çalışıyorum.
450 dilden 160 milyon yazılı malzeme.
Kitapların üçte ikisi İngilizce olmayan dillerden.
Washington, Amerikan ırkçılığının kartpostalı.
Şehrin dörtte birinde beyazlar, korkudan giremedikleri dörtte üçünde siyahiler oturur.
Kütüphanede çalışanların nerdeyse hepsi, başka yerlerde iş bulamadıklarından, siyahi.
O yıl elimden on binlerce kitap geçmiş olmalı.
Görevim okurların ısmarladıkları kitapları masalarına taşımak.
Bir kez daha kafama çakıldı dinlerin neden bu kadar kalıcı olduğu.
Kütüphaneye en sık gelen en çok kitap ısmarlayanalar Cizvit papazları.
Dünyayı çalkalayan '68 gençliği en az gelen.
Erişilmesi güç, özel izne tabii kitaplar, türümüzün en büyük sırrı yamyamlığımızla, günümüzde anlamını yitirmiş Playboy dergileri.
Kütüphanenin, başkentin kumar merkezi olduğunu anlamam zaman aldı.
Altılı ganyan, basket, futbol maçları, aklınıza gelecek tüm bahsi müştereklerin büyük patronu benle aynı işi yapan, emeklilik yaşını geçtiği halde durumu idare edilen, 'sessiz dudak' lakaplı mesai arkadaşım.
Mafyanın kumar işlerine dünyanın en büyük kütüphanesinden daha iyi kamuflaj olabilir mi?

SOLCULARIN EL KİTAPLARI

ABD'de düzenle çatışmamızı otomatiğe bağlamıştık.
Eylem!
60 binimiz, hiç hazırlık yapmadan kendimizi Pentagon'u kuşatır bulduk.
Türkiye'de durum farklı.
1968 sonu Hacettepe'de doktora öğrencisiyim.
Zafer Pasajı'ndaki kitapçılarda bilinçlenme peşindeyiz. Yarışında da diyebilirim. Teorik bazımız olmadan eyleme kalkışmak yok. Ne yapacaksak, ne düşünüyorsak, solun peygamberlerinin rahlesinden geçmiş olmalıyız. Ayağımız yere sağlam basmalı.
Kitapsız devrim olmaz.
İşin acelesine meyilli olanlar, dağa çıkıp köylüyü uyandırmak isteyenler de kitapsız değil. Kır gerillası mı olacaksın? Regis Debray'in Devrimde Devrim kitabını okumalısın.
Haftada üç gece, okuduklarımızı tartışmak için toplanır, yolda polise yakayı ele vermemek için buluşmaya giderken başka kitapların kapaklarını kesip bizimkilere yapıştırırdık. Grubumuz beş kişi. Temel kitabımız Fransız işçi sınıfını bilinçlendirmek için yazılan George Politzer'in Felsefenin Temel İlkeleri. Basit bir dille yazılı. Evlerimizin olmazsa olmaz kitapları, pek okumadığımız, anlamakta güçlük çektiğimiz, çoğu farklı örgütlerin çarpık yorumlarıyla Türkçeye çevrilmiş Marx ve Engels'in eserleri.
Yıllar sonra Fadıl Kocagöz'ün 'Das Kapital'i Nasıl Okumadım?' kitabı temel eserlerden daha çok okunmuştu.
İç çatışmalarla, provokasyonlarla bölünmeyi besleyen kitap çeşitleri çoktu.
Türkiye 12 Mart ve 12 Eylül darbe ortamlarına böyle kışkırtılıp hazırlandı. Avuca sığan ve kabı gerçekten kırmızı olan Mao'nun Kızıl Kitap'ında bilgiden çok bizi büyüleyen pop Doğu felsefesiyle harmanlanmış, akılda tutulması kolay, "Devrim namlunun ucundadır" gibi sözler vardı.

O yıllarda, olan Türkiye edebiyatına oldu. Yasaklardan değil. Nazım Hikmet, Yaşar Kemal, Sabahattin Ali, bugün de yaşıyor.

Libya'dan Kaddafi'nin, Mao'nun kitabının ebadında, ütopik sol, Arap milliyetçiliği ve üçüncü dünya devrimciliğini bir çırpıda Bedevi şovenliğiyle de omletleştiren Yeşil Kitap'ıyla da tanıştık.
Felsefeciliğe de soyunan Kaddafi'nin kitabında "Kadın kadın, erkek erkektir" deyişleri olsa da, kimilerinin nezdinde devrimci ciddiyetinden bir şey eksiltmemişti. Yılmaz Güney'in etkisi altına olduğu, kapitalizm kadar Sovyetler ve Çin'e de kafa tutan, Arnavutluk'un komünist başkanı Enver Hoca'nın yayınlarını da unutmamalı.
"Allah-ı ekber, Humeyni rehber" sloganıyla, Türkiye'de soldan nefret edenler kadar kimi solcuları da derinden etkileyen İslam devrimiyle de tanıştık.
Marx zordu. Lenin eski, Stalin despot, Sovyetler revizyonist, Mao uzak, Kaddafi yerel kalmıştı.
İran'dan gelen, kapitalist ve komünist dünyayı birlikte sarsan, benzerine rastlanmamış yeni bir hareketti.
Türkiye gibi Müslüman ülkelerinde halkın şiddetle reddettiği solun yerine şimdi dindaş bir ülkede, kurşun sıkılmadan gerçekleşen halk devrimiydi, bizde de benzeri olabilir diye kimilerini heveslendiren.
Kitaplarıyla tanıştık. Devrimin teorisyeni Ali Şeriati sosyalizmle İslam'ı birleştiriyordu. Artık solun Amerika destekli darbelerle gücünün silindiği Türkiye'de, siyasetle İslamlaşmanın yolu açılmıştı.
Sonucunu görüyoruz.
Devrim rüzgarlarının döneminden günümüze kalan tek kitap, yukarda saydıklarımdan hiçbir akıma, harekete ait değil. Samed Bahrengi'nin çocuklar için yazdığı, Küçük Prens gibi en çok yetişkinlerin okuduğu, Küçük Kara Balık.
O yıllarda, olan Türkiye edebiyatına oldu. Yasaklardan değil. Nazım Hikmet, Yaşar Kemal, Sabahattin Ali, bugün de yaşıyor. Evlerinde saz dinleyip yere kilim seren yazarlar, fabrikadan içeri adım atmamış ideologlar, toplumsallık adına edebiyattan bireyi sildiler.
Alparslan Türkeş ve Necmeddin Erbakan'ın etkisinde sağın kitabı olduğunu hatırlamıyorum. İktidar peşinde müminleri bir gün ele geçirecekleri devletin peşindeydi.

BOĞAZ KÖPRÜSÜ'NDE MİLLİ AVCI

12 Eylül günleri.
Türkiye cuntanın işgali altında.
Taksim-Bostancı dolmuşundayım.
Boğaz Köprüsü'nde kontrol var.
Durdurdular. Arama yaptılar.
Çantamda Nazım Hikmet'in Memleketimden İnsan Manzaraları.
Jandarma beni arabadan indirdi. Kitabı aldı, gitti.
Yarım saat geçti.
Karşımda köprü komutanıyım diyen bir yüzbaşı.
Bir şey söyleyemeden jandarma bir kutu, peşinde sahibini getirdi.
Kutuyu açtılar. Fişek dolu.
Sahibi, "Milli avcıyım" dedi. Yüzbaşı sırtını sıvazladı gitti.
Nazım Hikmet'in azat edilmesi uzun sürdü.
Dolmuşa tekrar bindiğimde bana vatan haini olarak baktıklarını hissettim.

BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ KÜTÜPHANESİ'NDE

Aynı günlerde, hiçbir yerden yasak gelmediği halde Boğaziçi Üniversitesi kütüphane müdürünün iktidarın hoşuna gitmeyecek kitapları ortadan kaldırdığını hatırlıyorum. Aralarında Şerif Mardin'in Din ve İdeoloji kitabı.
İdeoloji kelimesi geçiyor ya, ne olur ne olmaz.

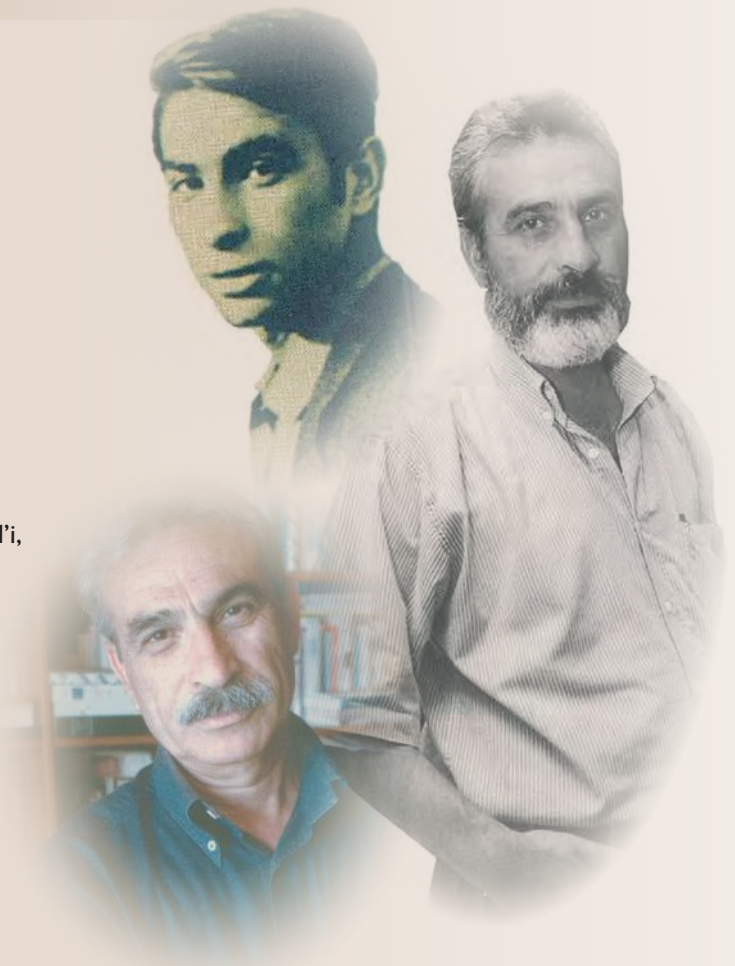
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

SIDDIK AKBAYIR

Amentü'de yer alan "Ne Godiva geçer yoldan / Ne bir kimse kör olur" dizelerindeki Godiva'yı kaç kişi merak eder?

İSMET ÖZEL: PİYASA SAHİLLERİNDEN UZAK

BİR EFSANE

BİR: İsmet Özel; insanların meyhane masalarında ya da mescit yakını çay ocaklarında buluştuğu bir zamanda, şair sûretinde bir 'mehdi' ya da bu coğrafyaya yolu yanlışlıkla düşen bir şiir şeyhi midir?

İKİ: Solcuların, düşünsel tercihlerine ne kadar çok kızsalar da şiirinden vazgeçemediği; sağcıların -Milli Gazete'deki yazıları hariç- tam olarak sahiplenemediği İsmet Özel'in adı anılınca akla neden hep tutkulu reddedişler ve tedirgin kabullenişler gelir?

ÜÇ: Bu coğrafyada, 20. asrın son şiir miladını İsmet Özel'in yarattığını söylemek, bir şehir efsanesinden öte bir şiir efsanesi midir?

DÖRT: Neden, şiir yazmaya İsmet Özel'den sonra başlayanların önemli bir bölümü için, onun etkisinden sıyrılmak başlıca sorundur? Ve ondan uzak bir şiir kurabilmek, başarı ölçüsü sayılır?

ANTOLOJİ ONSUZ OLUR MU?

BEŞ: Neden "Adını defterden sileli yıllar oluyor!" diyenlerde bile gizli bir İsmet Özel kompleksi sezilir?

ALTI: Neden; yazdıklarını gizli gizli okuyanlar kadar, şiirdeki sesini açık açık taklit edenler de, kitaplarını rafların en gerisine itenler de, adını antolojilerden silmeye yeltenenler de İsmet Özel isminin anılmadığı bir edebiyat dünyasının birdenbire ne kadar yoksullaştığının farkındadır?

YEDİ: "Ömrümün bir kısmını sosyalist ideallere bağlı, daha büyük bir kısmını İslami ideallere bağlı geçirdim. Ama bu süreçte yoluma çıkan herkes ileride işgal edecekleri yerlerin planlarını yapıyorlardı. Dolayısıyla kimseyle sahici bir bağ kuramadım. Beni bir kampta tutacak bir güç doğmadı Türkiye'de" diyen İsmet Özel, neden, 'İslamcı şair' etiketiyle işaretlenir?

SEKİZ: Aleyhinde, çarşaf çarşaf yazılar yayımlanırken, hiç aldırmadan kendi köşesinde kozasını örmeyi sürdüren; 'piyasa' sahillerine uğramadan yoluna devam eden İsmet Özel'in suskunluğunu anlaşılır kılan şey nedir?

"CUMHURİYET BENİM AĞABEYİM SAYILIR"

DOKUZ: İsmet Özel, neden, mütedeyyin cami cemaatinin anlama, algılama kapasitesiyle her zaman uğraşmak zorunda kalır?

ON: Ant'tan, Halkın Dostları'ndan Yeni Devir'e, Millî Gazete'ye hangi 'yara'yı taşıdığını her seferinde dile getirmeye çalışsa da, İsmet Özel'i, neden, içerideki cemaatten çok dışarıdaki bir Ece Ayhan anlar?

ON BİR: Yakışıklı yaşlanan şair İsmet Özel, Cumhuriyet'le yaralı olsa da, neden "Cumhuriyet 1923'te doğdu, ben 1944'te doğdum. Dolayısıyla Cumhuriyet benim ağabeyim sayılır" der?

MÜSLÜMANLARDAN UZAKLAŞMAK

ON İKİ: Taşları Yemek Yasak, Surat Asmak Hakkımız, Tavşan'ın Randevusu gibi ilginç kitap isimleriyle, dillerde dolaşan seçkin dizeleriyle, konuşma biçimiyle, yüzükleriyle, Sivas katliamındaki tavrı gibi beklenmedik çıkışlarıyla hep gündemde kalan İsmet Özel'in hayatı mı, şiiri mi öndedir?

ON ÜÇ: Neden; Sivas katliamı hakkındaki, kötü ünlü 'Sırp Uçakları' yazısının doğru anlaşılmadığını dile getirir, ancak bu yazısının doğru anlaşılmasını sağlayacak bir yazıyı da hiçbir zaman kaleme almaz?

Yakışıklı yaşlanan şair, neden "Cumhuriyet 1923'te doğdu, ben 1944'te doğdum. Dolayısıyla Cumhuriyet benim ağabeyim sayılır" der?

ON DÖRT: 'Zor Zamanda Konuşmak' ustası İsmet Özel'in son 10-15 yılda, İslami kesimde hangi değerlerin parayla yer değiştirdiğini, bir hüzün masalı gibi anlatması en çok kimleri tedirgin eder?

ON BEŞ: Kanla Kirlenmiş Evrak'ta, "Küfre yaklaştıkça inancım artıyor" diyen İsmet Özel'in "Müslümanlığı tanıdıkça Müslümanlardan uzaklaştım" cümlesi arasında nasıl bir simetri kurulabilir?

KADİRŞİNAS İTAATSİZLİK

ON ALTI: İsmet Özel'in, "Ben hangi sebeple sosyalist oldumsa, aynı sebeple Müslüman oldum" ve "Ben pozitivist kültür içinde yetişmiş bir insan olarak, o gün komünist olmadığım takdirde, bir gün Müslüman olamayacaktım" sözlerindeki tefsir inceliği azabını kaç kişi kendi içinde yaşar?

ON YEDİ: 4 Ağustos 2003'te, Bir Zamanlar Bir İsmet Özel Vardı başlıklı yazısıyla "Ben sizin durduğunuz yerden tedirgin oldum, başka yere gidiyorum" diyen ve Millî Gazete'deki yazılarına, Gerçek Hayat dergisindeki mektuplarına son veren İsmet Özel'in bu tarihi seçmesi bir tesadüf müdür?

ON SEKİZ: Toplantılarını tıklım tıklım dolu salonlarda, rockstar havasında gerçekleşiren, dizelerinden ve davudi sesinden etkilenen birçok gencin, kendine İslami mücadele içinde bir anlatı oluşturma kararı aldığı İsmet Özel, neden en çok da 'kadirşinas itaatsizlik' ve 'tevarüs edilmemiş asalet' tamlamalarıyla anlatır kendini?

ON DOKUZ: Çıkan her kitabını, bir ay içerisinde beş bin gibi bir tiraja ulaştıran sadık İsmet Özel okurları, daha çok hangi kesimdendir?

"WALDO, SEN NEDEN BURADA DEĞİLSİN?"

YİRMİ: "Şiirler, bir dünya görüşünün kaynak metinleri değildir. Hangi metnin bir dünya görüşünün kaynağı olduğunu söylerseniz, o metnin artık şiir olmadığını da söylemiş olursunuz" diyen İsmet Özel'in en büyük yol göstercilerinden birinin Edip Cansever olduğu neden pek bilinmez?

İsmet Özel, 1965'te 'Partizan' şiirini yazdığında, Edip Cansever'den önemli bir eleştiri alır. Cansever, "ölünce bir partizan gibi ölmeliyim" dizesindeki 'partizan' sözcüğünün yerine 'haziran' denilse de bir şey fark etmeyeceğini söyler. İsmet Özel'e göre, Edip Cansever, 'partizan' sözcüğüne karşı olduğu için değil, okurla iletişimi şiirin öz yapısından gelen araçlar dışında aramamak gerektiğine inandığı için bu sözcüğü 'haziran'dan ayırmamıştır.

YİRMİ BİR: Amentü'de yer alan "Ne Godiva geçer yoldan / Ne bir kimse kör olur" dizelerindeki Godiva'yı kaç kişi merak eder?

YİRMİ İKİ: Bir kitabının ismi olan 'Waldo, sen neden burada değilsin?' sorusundaki Waldo kimdir? 'Henry Sen Neden Buradasın?' kitabı, 'Waldo Sen Neden Burada Değilsin?'e yıllar sonra verilen zorunlu bir yanıt mıdır? İsmet Özel'in "Kitabımı inkâr edecek biri çıkmalıydı. Zekâsı, bilgisi ve içtenliğiyle biri çıkıp kitabımı ekarte etmeliydi" sözleri, İsmet Özel'i 'döneklik'le suçlayanları ne kadar ilgilendirmiştir?

"Thoreau, ABD'nin Meksika'ya karşı yürüttüğü

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

emperyalist savaş sırasında konan nüfus başına vergiyi 'ödediği dolar bir adam öldürmek üzere, başka bir adam veya tüfek satın almaya yaramasın' gerekçesiyle vermeyi reddedince bir gece hapiste yattı. Kendisinden on dört yaş büyük olan ve birçok özgürlükçü düşünceyi kendisiyle paylaşan Ralph Waldo Emerson telâşla arkadaşını görmek üzere onun hücresine girdiğinde aralarında şöyle bir konuşmanın cereyan ettiği anlatılır:
-Henry, neden buradasın?
-Waldo, sen neden burada değilsin?"

DERRIDA, BAUDRILLARD VE SARTRE
YİRMİ ÜÇ: "Şair olmadığım için edebiyat eleştirmeni oldum" diyen Nurullah Ataç'ı, ortanın altında şeyler yazmış olmasına rağmen kendisini şair sayan Ahmet Hamdi Tanpınar'a göre neden daha tutarlı görür; neden Cemal Süreya'yı oynak, Turgut Uyar'ı tutarlı bulur?

YİRMİ DÖRT: Derrida ve Baudrillard gibi postmodernleri neden şarlatan olarak değerlendirir; Nobel Edebiyat Ödülü'nü reddedip İsrail tarafından verilen bir ödülü alan, İsveç Bilimler Akademisi'ne "Ödülü reddettik ama acaba parayı vermez misiniz?" diye haber gönderen Jean Paul Sartre'ı neden samimi bulmaz?

SİNAN ÇETİN VE ORHAN PAMUK
YİRMİ BEŞ: Şiirlerinden kesitlerin kullanıldığı Sinan Çetin'in Prenses filmine neden "Saçmasapan bir çalışma!" der; 'Devrimciliği bırak, yaşamaya bak' felsefesini işleyen filmi, neden bir zavallılık olarak değerlendirir?

YİRMİ ALTI: Orhan Pamuk'u, Halit Ziya Uşaklıgil ile karşılaştırmayı bile neden gereksiz bulur; Kerime Nadir'le Orhan Pamuk arasındaki ortak noktayı, neden her ikisinin de Türk edebiyatına olan uzaklıklarında görür?

BAŞKA KİTAPLARA SIZAN DİZELER
YİRMİ YEDİ: İsmet Özel'in aşağıdaki dizeleri, genç kuşaktan kaç şairin kitaplarında gezinir; genç kuşakları İsmet Özel kadar etkileyen kaç şair vardır?

- Kapanmaz yağmurun açtığı yaralar / çocuklarda

- Yargı kesin: Acı duymak ruhun fiyakasıdır

- İnsanlar / hangi dünyaya kulak kesilmişse öbürüne sağır

- Dilce susup / bedence konuşulan bir çağda / biliyorum kolay anlaşılmayacak

- kar yağarken kirlenen bir şeydi benim yüzüm

- marşlara ayarlanmak hevesindeki sesim /
gider şehre ve şaraba yaltaklanarak
biraz ağlayabilmek için / fotoğraflar çektirir

- senin kuşların olurdu mevsimleri yolculuklara çağıran

- neden büyük ırmaklardan bile heyecanlıydı
karlı bir gece vakti bir dostu uyandırmak

- bir çocuğun ağrıyan gülüşü vardı mermilerden önce

- Başkalarının aşkıyla başlıyor hayatımız
ve devam ediyor başkalarının hınçlarıyla...

- gözlerim nemli değil / gözlerim namlu

- Ben İsmet Özel, şair, kırk yaşında.
her şey ben yaşarken oldu, bunu bilsin insanlar
ben yaşarken koptu tufan
ben yaşarken yeni baştan yaratıldı kâinat
her şeyi gördüm içim rahat

- üzerime yüreğimden başka muska takmadan
konuşmak istiyorum

- Kadın şairler aşkatan bahsettikleri zaman
Mangalın küle mahcubiyeti artar

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Çalgı Çengi, Düğün Dernek filmleri
ve Kardeş Payı, İşler Güçler gibi
dizileriyle tanıdığımız

Selçuk Aydemir, Liseden Arkadaşlar'da okuyucuyu lise sıralarına götürüyor!

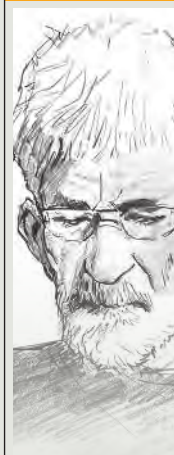

küsurat yayınları

www.kusuratyayinlari.com

küsurat

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

İLHAMİ ALGÖR

GEÇMEKTE OLAN BİR ÖZGEÇMİŞ DENEMESİ VE PATATES-SOĞAN

20. yüzyıl ortaları. Atıf Yılmaz, 'Aah Güzel İstanbul'u henüz çekmemiş. Belki de Safa Önal, henüz senaryoyu yazmamış. O esnada ben ilkokul talebesiyim. Yaz tatillerinde pederime yardım ediyorum. Pederim, İstanbul meyve-sebze halinde köfteci. Kısa pantolonlu çırpı bacaklı bir velet, köfteci çırağı olarak boş su şişelerini, tabak çatalı toplar, matematiği hızlı, yemek paralarını da toplar.

Semt/muhit; Süleymaniye etekleri, Haliç kıyısı. Az ötesi Unkapanı, berisi Yağkapanı. Osmanlı iaşe sisteminin İstanbul ayağı. Biraz kazırsan Bizans. Mallar yüklü kamyonlar ve denizden mavnalar ile gelir gün doğumu öncesi. Önce kabzımallara dağılır.

Tuzu kuru kabzımallar, yazıhane kâtipleri, mal almaya gelmiş İstanbul esnafı, üst üste meyve-sebze sandıkları, sırtlıkları ile hamallar, sandıkları gideceği semte göre teslim alan kâhyalar. Semtlere dolu giden sandıklar, dönüp gelen boş sandıklar. Arıkovanı, karınca yuvası bir teşkilat. Tıkır tıkır işliyor şehrin gıda dağıtım sistemi.

Tepeleme yığılı patates-soğan çuvalları, esnafı, dükkânları, telefon kulübesinden küçük kâtip yazıhaneleri, hamalları. Biri Pötürgeli. Kaçakçılık da yaptığını söylüyorlar.

Dükkânlardan birinin patronu Adalet Partisi İstanbul il bi şeysi, kardeşi narkotikte amir.

Az ötede iki rakip kabadayının yazıhaneleri. Adamları, çakalları, silahşörleri. Adamlardan biri asteğmen üniformalı. Saf sirke içiyor göbeğini eritmek için. Kim vermiş ise o aklı.

Diğer kabadayıya sivil polisler geliyor öğle yemeğine misafir olarak. Arabalarının bagajında coni wolkır şişeleri. Bizden bir tepsi köfte piyaz vs. gidiyor. Muhtemelen ödemesi yapılmayacak. Veya belki bir gün, birikmiş borcun bir kısmını öderler. Niye ödüyorlarsa?

Zabıta. Gelir, yer, gider. Zabıtadan para istenmez. Yanlış hareket olur. Onlar da beleşçi ama ezikler. Selam sabahları var vicdanlarını hafifleten.

Pötürgeli hamal, yazıhane kâtibi, AP İstanbul il şeysi soğan-patates tüccarı, sirke içen asteğmen, sivil polisleri ağırlayan kabadayılar, zabıta, kahyalar, babam... Herkes aile babası... Aileler biliyor erkeklerinin nasıl boktan bir hayatın taşıyıcı direkleri olduğunu. Zabıta ve polis teşkilatı da biliyor. Siyasi Parti il teşkilatları da.

Bir tek çocuklar bilmiyor. Henüz bilmiyor. Bu nasıl boktan bir organizasyon? Nasıl bir hayat yapmışsınız siz kendinize? Acaba şöyle bir şey yazabilir miyiz bir gün özgeçmişimize: "Güçlülerin güçsüzleri ezemediği, kamu hizmeti görevlerinin güce tahvil edilemediği, adil bir toplumsal yapının içinde sosyalleşti. Buna rağmen inançsız ve fevri bir kişilik geliştirdi."

Daha önce de diyememiştik, daha sonra da diyemedik.

Bu esnada, şehrin asırlık çınarlarına resmi bir evrak tebliğ ettiler: "Zararlı faaliyetlerinizden dolayı 72 saat içinde sınır dışı edileceksiniz. Beraberinizde bir bavul şahsî eşyanızla 200 lira götürebilirsiniz. Rumcanızı da yanınıza alın."

Kimse ağzını açıp diyemedi ki, "Bu adamlar buraların yerlisi. Niye sürüyorsunuz komşumu, dostumu, arkadaşımı?" Daha önce de diyememiştik, daha sonra da diyemedik.

Ertesi sene Atıf Yılmaz 'Aaah güzel İstanbul'u çekti. Film başladı, Sadri Alışık kameraya şunları dedi: "Bendeniz Haşmet İbriktaroğlu. Dedemin dedesi Saray'da İbrikçibaşı. Dedem paşa. Babam hovarda ve tüccar..."

Erkekleri saydı yine. Boktan hayatın taşıyıcı direklerini. Herkes bok kokusunu tanıyordu. Bile bile geldik bu güne.

Bu şarkı sözü de bir kenarda dursun: "karotseri trava, na pame sta tatavla / posa ta lira yirevis gia na pas kai na mas feris?" (çek arabacı, tatavla'ya gidelim / bizi oraya götürmek için kaç beşlik istersin?)

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

GURUR

Dücane Cündioğlu

Kaçınılmaz yasadır, asla değişmez: mağdur olan mağrur olur.

Gurur'un en açık anlamı 'aldanış'; keza **garur** 'aldatıcı', **mağrur** ise 'aldanan' demek. Fakat **gurur** Türkçe'de daha çok **kibir** (büyüklenmek, şişinmek) sözcüğünün eşanlamlısı olarak kullanılıyor, örneğin **mağrur** deyince "kibirli olan/şişinen" anlaşılıyor. Böylelikle de neden sonucun yerine geçmiş oluyor, çünkü **kibir** nedendir, **gurur** ise o kibrin sonucu, yani "büyüklenirsen aldanırsın" veya "aldanmak istemiyorsan büyüklenmemelisin" gibi.

Her aldanış, her mağruriyet bir büyüklenişin sonucu. Aldanış varsa kaçınılmaz olarak bir **aldanan** ve bir **aldatıcı** da vardır. Örneğin Kur'an'da, doğrudan Şeytan'ın yanı sıra içinde bulunduğumuz aşağılık yaşamın (el-hayat'ud-dünya) kendisi de birer **aldatıcı** olarak tanımlanırlar. Peki, bu aldatıcılar kurbanlarını neyle aldatırlar? Elbette şeytan şeytanlığıyla aldatır, yani muhataplarını inadına kibrin âlâsıyla, yani en kutsal, en ortak, en yüksek değerlerle ayartır, Kur'an'ın ifadesiyle: "**Allah**"la.

Aldanış insanın en büyük ihtiyacı.

İnsanın aldanmaya ve aldatmaya ihtiyacı var, çünkü ne pahasına olursa olsun yaşamda kalmaya ihtiyacı var.

Aldanmaya ve aldatmaya ihtiyacı var, çünkü inanmaya ve ne yapıp edip çıplak hakikatin (nude veritas) üzerini örtmeye ihtiyacı var. Gururun en temelinde aldanan ve aldatan birleşir; çünkü insan nefsi kendisini aldatmaya başlarsa hem aldanan hem aldatan olup çıkar.

İşte bu halden kurtulabilmesi için nefse iman ve İslam ilaçları yetmez, acı da olsa talibin biraz ihsan şurubundan içmesi gerekir. ✹

Resim: Velázquez, Portrait of Pope Innocent X (1650)

Nilgün Toker

Benliğin kendisine kapalı bir öz-sevginin ya da kendisine dair yüksek bir beğeninin ifadesi olan kibirden farklı olarak gurur, sevgi ya da beğeni gibi bir öznellik üzerinden değil, öz-saygının dışa vurumu olarak aslında saygıyı hak ettiği iddiasının dışavurumudur. Gurur, saygı görmeyi talep eden bir "kişi" olduğunu, kendi değeri, kendi ilgisi, kendi onuru olan ve tüm bu nitelikleriyle kabul edilmeyi talep eden, kısaca bağımsız bir özne, "ben" olduğunu göstermedir. Saygı, kişinin kendisine kapalı bir tanımda değil, diğerlerine açılan eylemleri aracılığıyla diğerlerinin tanımında temellenir. Saygı, kişinin değerine dair diğerinin kabulüdür ve gurur, diğerlerinin kabulü aracılığıyla yüklenilen bir duygudur. Bu türden bir saygı ilişkisi için, diğerlerine kendi ilgisi, değeri, onurunu göstermesi ve bu onurun kabulünü talep etmesi gerekir. O halde gurur, kişinin ne ise o olarak kendisini gösterme ve bu değerin kabul edilmesi talebinin de kendisidir. Çocuğun, o çocuk olarak taşıdığı ilgi, değerin tanınması talebidir çocuğun gururu ya da gençliğin genç olma niteliğinin tanınma talebidir gençliğin gururu. Her bir varoluş tarzının, o ne ise o olarak tanınmaması, aslında o varoluş tarzına sahip olanın gururunu incitmektir. Mademki gurur öz-saygıdır; o halde, her bir varoluş halinin, tarzının kendi değerinin kabulünü talep eder. Öz-saygı yokluğu ya da bu değerin inkârı kişiliği zedeler hatta ortadan kaldırır. Bu nedenle diğerlerini kendisine saygıya davet eden her çığlık, aslında gururun ifadesidir; kendi öz-saygısına sahip olanın kendisine saygı duyulması talebidir. ✹

Gündüz Vassaf

Yasak,
Çime basmak,
Sigara içmek...
Yasak.
Saymakla bitmez
Birlikte yaşam yasakları.
Ben de kervana katıldım
Gurur kelimesini yasakladım.
Bayrağından, dininden,
Aşiretinden, ailenden,
Kendinden,
Gurur duymak yasaktır.
Erkek gururludur sevgilisini bıçaklar
Bayrak gururlusu süngü takar.
Diktatör, her yerde aynı,
'Seninle gurur duyuyoruz!'
Uğuldamasında kabarıp kükrer,
Gün gelir gururu kırılınca
Seni yakar.
Bize gurur yakışmaz,
Desem de,
Yasaklarla adam olunmaz.
Gururlu olalım!
Deniz analarından,
Yakamozlarla yıldızlardan
Sevmekten, sevilmekten
Ve evet
Eşeklerden de gurur duyalım. ✹

Procida, Mart 2017

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

KENT REHBERİ

TURGUT YÜKSEL

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

NİHAT GENÇ

Hiç şüpheniz olmasın sabah usul usul aydınlanır, hiç şüpheniz olmasın bizi insanlıktan çıkaran krallar, siyasiler kahrolup, yok olup gider bir gün, hiç şüpheniz olmasın bizi insan yapan, bize hayat veren bahar, arılar, kelebekler çiçek tozlarıyla gelir bir gün. Hiç şüpheniz olmasın. Bu ilahi takvim hiç şaşmadı.

BAHAR

Şeker gibi havası. Pıt pıt kalbi. Hepimizi hafif meşrep yapıveren baharı tanımayan var mı?

Hiçbirimizi aldatmayan, yalan söylemeyen. Boş korkuları öpücükler, mis kokularla savuşturup dağıtan. Korkunun hiçliğin çaresizliğin cephanelerini, kıpkırmızı minicik çiçekleriyle durduran. Güzelliğini dalga dalga içimizde yükselten. Hepimizi yatıştırıp dengeleyip yücelten.

Ey insanlar, ey ot böcekler, masmavi ve biricik gezegenimizin neşesi, baharı tanımayan var mı?

Ne zaman önüme çıksa öncekinden daha güzel, Tanrı'nın çiçekler kırlar ağaçlarla bezeli mucizesi, en büyük eseri! Ne zaman baksam lalesine leylağına, unutulmayan sevgilinin hatıra geldikçe bir daha güzelleşen yüzü gibi.

Ah, baş edilemeyen dudağı yaprak renginde, en en en güzeli memleketimin dağlarında öpülesi o çiçekler, kulaklarının memesi renginde. En en güzeli, çiseleyen yağmurlarıyla beni bekliyor, gerilmiş kalbimizin üstünde, kıpır kıpır hoş bir serinlik, patlamayı bekliyor.

Pırıl pırıl görülmemiş doyulmamış dünyalara sığmayan bu güzelliği en şiddetli şekliyle içinde hissetmeyen var mıdır?

Aklımız çelinmek istiyor, ayartılsın istiyor, coşkusuyla ani kararlar versin, bir daha kandırılsın bir daha aldatılsın istiyor, keskin ve bir o kadar korkak zekamız hükmünü rüyalarımızın üstünden kaldırsın istiyor.

İlkokul birinci sınıfta öğrendiğim ilk şiir:

"En güzel kuş benim yurdumda öter.

En güzel gül benim yurdumda açar.

Mavi deniz toprağını kucaklar.

Söyleyin bana böyle vatan nerde?"

Söyleyin siyasiler, söyleyin İslamcılar, söyleyin yağmacılar, söyleyin gözü dolarla makamla dönmüşler.

Böyle vatan nerde?

Böyle bahar nerde?

NASA yanlış bilgilendiriyor sizi.

Evrende sonsuz sayıda bitmeyen kış bulundu.

Evrende sonsuz sayıda bitmeyen yaz bulundu.

Evrende bulunamayan tek şey 'bahar'...

Ve bu mavi gezegende baharların en güzeli 36-42 kuzey enlemlerinde, memleketimin dağlarında.

Gözlerinizi yumun çıplak kollarınızı çiseleyen yağmurlara hazırlayın.

Hiç şüpheniz olmasın sabah usul usul aydınlanır, hiç şüpheniz olmasın bizi insanlıktan çıkaran krallar siyasiler kahrolup yok olup gider bir gün, hiç şüpheniz olmasın bizi insan yapan bize hayat veren bahar arılar kelebekler çiçek tozlarıyla gelir bir gün.

Hiç şüpheniz olmasın. Bu ilahi takvim hiç şaşmadı.

Soğuktan yorulduk, bu kış çok yordu.

Şunun şurası bir hafta kaldı paltoları çıkarmaya.

Bir hafta kaldı cemrenin toprağa düşmesine.

İncecik hırka havasına az kaldı.

Uzun kış uykusunun utancıyla gözlerini kaçıran bahçe ağaçlarıyla göz göze gelmeye az kaldı.

Kaldırım taşlarının gırtlağı hâlâ kuru.

Kendimizi unuttuğumuz o mevsime az kaldı.

Göğsünüze gökten bir çiçek düşecek.

Boynunuza, "Hiçbir şeyi dert etmeyin" diyen, ay ışığı renginde bir inci kolye sarılacak.

Haber verin kendinize, geliyor bahar!

Korunacak savunulacak insanı yoran o ağır kimliklerden kurtulacağız.

Kimlik, bahar ayında düşsel bir şeye dönüşüp uçuverir.

Ele geçirilemeyen bir şeyin peşine düşer ayakların. Sokak sokak kayboluşlar, başıboş yürüyüşler.

Üstümüzden ağır paltoların her türlü egemenliği kalkar.

Ota, böceğe zariflikle yaklaşır gözler, etrafı hülyalı süzer, bahar her insanı mavi atlas giyinmiş incecik bir kadın yapar.

Yanından geçen gür, kıvırcık saçlı hiç tanımadığın bir kadın, baharı tanımayan var mı, içine işler.

İnsanlar insan gibi görünür, sokağa ilk adımınızda ateş parçası alevden büyüleyici bir kadın önünüzden geçer.

Sahi, şu UFO'cular şu bilim kurgu uzay filmi çekenler, uzayda hiç insan aradı mı?

İri kafalı, çarpık bacaklı yaratıklar ya da üç başlı canavarlar ya da balgam yüzlü mahluklar. "Uzaylı gördüm" diyenlerin hiçbiri "İnsan gördüm" demiyor. Bakın, hepsi istisnasız başka tür, şekilsiz yaratık tarifi yapıyor. Bugüne kadar uzaylı gördüm diye iddiada bulunanların hiçbiri normal bir insan tarifi yapmadı.

Çünkü bu UFO'cular, bilim kurgu filmi çekenler, uzayda insan değil, ucube arıyor. Yüzbinlerce insan "Uzaylı gördüm" diyor ve onbinlerce uzay filmi çekiliyor ve hiçbirinde "normal" bir dünyalı insan hayali, tarifi, şekli yok.

Varsa yoksa üstün bir güç, tuhaf bir organizma, bambaşka yaratık türleri. Ama henüz bismillah, bu kadar "kurgu" içinde uzayda insan arayana hiç rastlamadık.

Oysa bahar, kaşı, gözü, eti, teni elbisesiyle bizden birini, bir sevgiliyi arar. Baharın hayalleri hep kaşı gözü düzgün, özü sözü doğru ruhumuzun ikizi bir insan arar.

İnsanı ferahlatan bir gerçek, bu kirli dünya için bu kadınlar çok fazla güzel ve bu kadar şahane kadın varken kalkıp taa uzaylara bakmak, orada sümüksü şekillerle uzaylı aramak delilik, olacak şey değil.

Ve sevgilinin uzaylılardan da üstün bir gücü vardır, acılar içinde kıvranan her insanın dertlerini iyileştirecek merhemi vardır. Kainatı hizaya getiren, mevsimleri dönüştüren sevgili o bahar günü çıkagelir.

Ah o bahar günü, ayakların artık komut dinlemez. Bahar günü yargı, hüküm, karar, eleştiri, sızlanma düşer, her şeye artık hayranlıkla bakınırsınız.

Sevgilinin, çiçeklerin, kuşların aynasında kimliğiniz, davanız düşer, içinizde gizlenmiş duygular açığa çıkar, otun, böceğin gözlerine bağlanırsınız.

Yolu değiştirmek, yolu karanlık basıncaya dek uzatmak, ah, bataklıkta debelenir gibi en tehlikeli ayartıcı duyguların içine düşersiniz.

Artık hiçbir kapı kapanmaz, en gizli dehlizlerinde saklanmış savaşçı artık gözünü budaktan saklamaz.

Denir ki...

Her insanın ikizi bir kuş, bir çiçeği varmış. Siz doğarken sizden önce kanatlanıp uçarmış.

Ve hayatın beklenmedik bir anında, ikiziniz kuşla göz göze gelinir, kalbinizin pır pır etmesi bundanmış.

Denir ki, bahar günü, kuşlara çiçeklere, ruh ikizinizi aranır gibi bakınmamız bundanmış, işte bunun adı maceraymış.

Göçmen kuşlar gelecek herkes yine park bahçe kuşunu arayacak, kuşlar size "Her türlü bağnazlıktan donukluktan umutsuzluktan korkmuyorum" demeyi öğretip ruhunuzu kurtaracak.

İçinizdeki sıcaklığa hayranlıkla sığındığınız o gün, kendinizi unuttuğunuz o mevsimde, cesaretiniz yeniden yerine gelecek.

Hayat, bedenden ruha doğru uçacak, ah toplumla kurallarla göbek bağınız o bahar günü kopacak, ah o bahar günü ayaklarınız, sahiden bağımsız bir gün, bağımsız bir hayat yaşayacak, ah o bahar günü bütün hayatınız sil baştan bir daha en canlı renkleriyle boyanacak.

Kışın korkunç soğuğu sanki hiç yaşanmamış gibi bir günde eriyecek.

Seyrettiğimiz kadınlar, yürüdüğümüz sokaklar, misafirliğine gittiğimiz kırlar çiçekler, yaşanmış bütün hayatların bu en güzel manzaraları, hiç unutulmayacak.

Ah, ne siyasi korkular ne mistik hastalıklar ne varlık ne yokluk kalacak, inatçılık yürürlükten kalkacak, tek bir anını kaybetmek istemeyen bir sevinçle dolacak, insanlardan, hayattan, evden, binalardan kaçar gibi ruhunuzun etrafında sarhoş dönüp duracaksınız.

Tedirgin, korkmuş, çok üşümüş ruhumuz doya doya, soluk soluğa en mutlu günlerini yaşayacak

Bir hafta kaldı, pek yakında çiçekler kalbinizde açacak, kışın yorgunluğu ağırlığı bir tül gibi uçup gidecek. Suyun şırıltısı, ağaçların altında patlayan papatyalar, açlığı, çekişmeyi, metafizik bocalamayı her şeyi unutturacak.

Yerçekiminin bedenimizden törenle kaldırılışını, parlak sarı, alev moru minicik saksı çiçekleri, gördüğümüz güzellikleri anlatmaya şiirler yetmeyecek.

Yükselip yükselip havalarda bir yerde kucaklaşacağız. Her birimiz kaderle bağlandığımız sevgilimizi, ikizimiz çiçekleri öpüşürken dudaklarımızda bulacağız.

Bahar, gelecek ve hiç gitmeyecek.

Birkaç gün için de olsa, Trump'ın, Tayyip'in, İslamcılar'ın ağır çirkin siyasi yükünden kurtulacağız. Geniş çayırların parkların yumuşacık ot filizleri üstünde hafif ılık esintiler gibi gezineceğiz. Cumhuriyetin kardeş neşesi yüzümüzde hep kalacak. Duygularımız bir kadın teni gibi en tadında sıcaklığına kavuşacak, ah akşamları kusursuz tan yeri kıvamında kızaracak, ah, şehri bir heyecan basacak.

Bağlanmış insanlar bağını koparacak, ayna diye herkes birbirinin yüzüne bakınacak, gonca çiçekler yine hiç duyulmadık hikâyeler anlatacak, birkaç güne kalmaz, bahar gelecek.

Hepimizin önünden, ön yırtmacı derin, kusursuz tatlı bir mevsim geçecek. Yüz milyar galaksi gezegen gezseniz bulamazsınız onu. Mavi gezegenimiz biriciktir ve bahar sadece buralara mahsustur. Şenlendirir, şımartır hepimizi.

Şımartır, sümbüller dağların kulaklarında küpe gibi asılır, derelerimizin koyunları yapraklarla dolar, yoksul kırık dökük bir gecekondunun kirli tüllü penceresinden bile cennet hayali kurdurur.

O kadar güzeldir ki her başlangıçta o vardır, her canlının hikayesinde, her hatırada. Kokusu. Taşkın ruhu. Rüzgarı.

Her insanın ikizi bir kuş, bir çiçeği varmış. Siz doğarken kanatlanıp uçarmış.

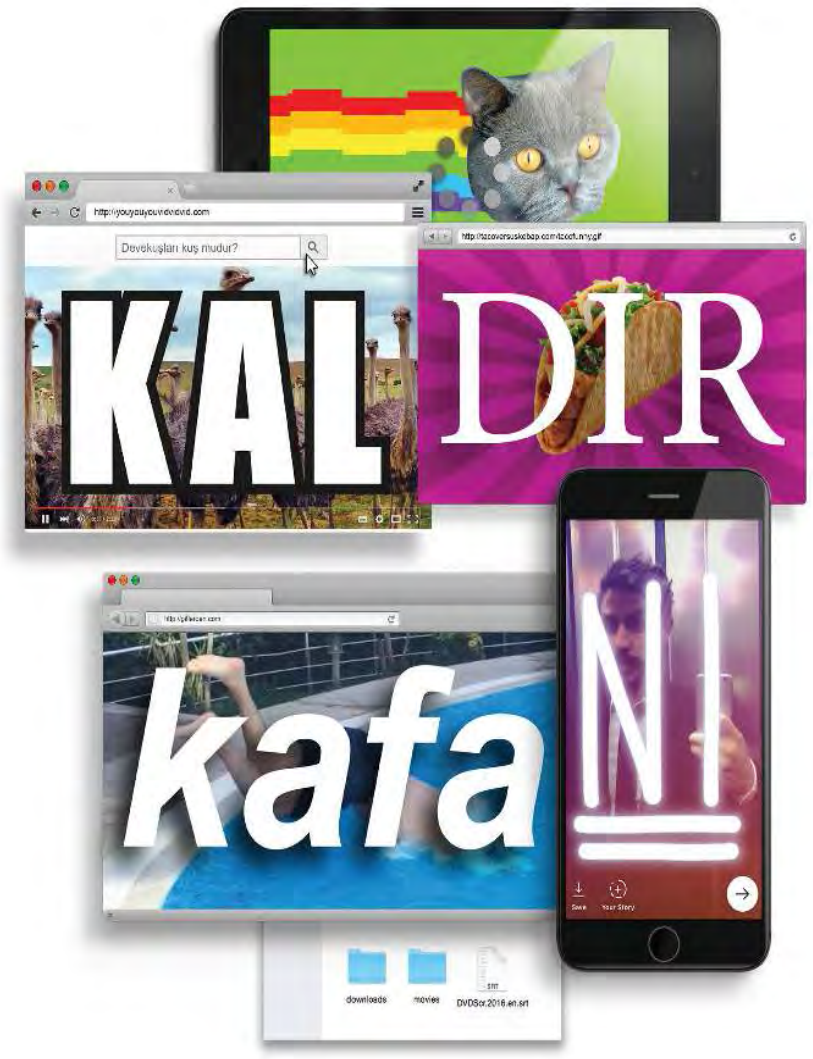
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

İSTANBUL KÜLTÜR SANAT VAKFI İKSV FİLM

36. İSTANBUL FİLM FESTİVALİ
5-15 NİSAN 2017

#istfilmfest17
#kaldirkafani
film.iksv.org

Hafta içi gündüz seansları
8 TL
Öğrencilere
1 TL

186 film, 5-15 Nisan arasında Atlas, Beyoğlu ve Rexx sinemaları, Pera Müzesi, İtalyan Kültür Merkezi, Cinemaximum City's Nişantaşı ve Cinemaximum Kanyon'da!

etiketlerle film.iksv.org'dan film seçmek artık daha kolay

biletix ticketmaster Türkiye

iksv öncü sponsor: Eczacıbaşı
iksv resmi sponsorlar
iletişim: vodafone
taşıyıcı: DHL
konaklama: THE MARMARA COLLECTION

Sinema
İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

ORDU'DA YAŞAMAK

GÖKHAN AKÇİÇEK

Ordu'da yaşamak;

52 Yaramazlık yapan çocuklara "Feşellik yapmayın", adres soran kişilere de elinizle işaret edip gönül rahatlığıyla "Havurda" diyebilmektir.

52 Fındıkla yatıp fındıkla kalkmaktır. Olmadı bazen kivinin bazen de balın peşinde ömür tüketmektir.

52 Sevgilisinden ayrılan delikanlıların, 'Tabya Başında Üç Kız Yan Yana' türküsündeki kızların anısına dikilen heykellerin birini, ayrıldığı kız sanıp tekmeleyebilmesidir.

52 Dolmuşların üç kişilik koltuğunda iki kişi varsa eğer "Azucuk öte var" sözünü işitmenizin mümkün olduğunu dolmuşa binmeden düşünüp gülümsemeye başlamaktır.

52 Hangi şehirden olursa olsun yüksek öğrenim için kente gelen öğrencilerin, mezun olduktan sonra şivelerinin eskisi gibi olamayacağını hissetmesidir.

52 Yalı cami altındaki çayevinin aktif siyaset okulu işlevi gördüğünün; buradan mezun olmayanın politik yorum yapamayacağının ve çay ocağı sahibi İsmail'in elinden siyaset diploması almanın şeref sayıldığının zamanla öğrenilmesidir.

52 Sosyetenin mekânı olan Fidangör Sokağı'nın önemini yitirmesiyle halkın hemen görece daha ucuz bulduğu başka bir sokağa, "Yeni Fidangör" adını vermesini hayranlıkla karşılamaktır.

52 Deli Muharrem'i, her seçimin bağımsız adayı Halil Tekkaya'yı, Horoz Mehmet'i, Fahri Dayı'yı, Turşu Kemal'i, Sivri Dursun'u, Deli Fatma'yı ve Kamil Sönmez'i gün geçtikçe daha çok aramaktır.

52 Kirmit, melocan, pezük, sakarca ve galdirik kavurması ile kahvaltı yapabilmek; ufuk gazozuna Ordu tostu ile eşlik etmek ve pancar çorbasına mısır ekmeği doğrayabilmektir.

52 Türkiye'nin ilk şehir tiyatrolarından olan Ordu Belediyesi Karadeniz Tiyatrosu'nun 52 yıldır perdelerini hiç kapatmadan bugünlere gelmesine şapka çıkarmaktır.

52 Balığı en güzel pişiren Vonalı Celal ve Mıdı Mehmet'in; yemekleri ile Cihan ve Kervansaray lokantalarının ve alternatif lezzet durağı birçok yerin damak tadınıza yaptığı katkıya şükretmektir.

52 "Çambaşı Yaylası'nda bir evim olsa keşke" deyip "Girebinin küpüsü, Çambaşı'nın tapusu" sözünü duyunca da ürküp vazgeçmektir.

52 Erkeklerin topluca yüzünün güldüğü ayın Eylül olduğunu; hatta Eylül'e halk arasında erkek ayı dendiğini -çünkü fındık tüccara satılır, cüzdanlar dolar- öğrenilince de Türk Dil Kurumu'nun afalladığını bilmektir.

52 Halk müziğimizin söz yazarlarından Dursun Ali Akınet ve Avni Kaysal; şiirimizin değerlerinden Azer Yaran, İrfan Yıldız, İlyas Tunç ve Kötü Şair Şerafettin; halk türkülerimizin önemli yorumcuları Ümit Tokcan ve Tuğrul Şan ile aynı havayı solumuş ve halen de solumakta olmaktan gurur duymaktır.

52 Fatsa-Ünye çekişmesinin yeni yapılan çevre yolu ve büyükşehir statüsü ile son bulmasına ve bu tatlı rekabetin türkülerde kalmasına sevinmektir.

52 Sinyale yatmanın, sekiz köşe şapka takmanın, yumurta topuk ayakkabı, körüklü çizme, zıpka pantolon giymenin; pazar sabahı malzemesini erkenden götürüp eski Fidangör'deki taş fırınlarda kıymalı pide yaptırmanın mutluluğuna ermektir.

52 İl dışında 52 plakalı bir otomobil görüldüğünde gülümseyip selektör ya da kornayla selam çakmanın adetten olduğunu bilmenin keyfini sürmektir.

52 Erük Dibin'de semaver keyfinin, Uzun Saçlı'nın Yeri'nde personel çaydanlıkta çay, Buket'te salep içmenin, Saklı Bahçe'de menemen, Fatsalı Hünkâr'da kuru fasulye, Denizciler'de dondurma, Dıgı ve Aktaşlar'da pide yemenin ve Dedeoğlu'nda ve Kayadibi Hazal'da köy kahvaltısı yapmanın ayrıcalık olduğunu bilmektir.

52 Giresunlulardan bol bol "Ordu bizi geçti" sözünü duymaktır.

52 Üşümeye "buydum", eskiye "hışır", nemli havaya "alamuk", geçen yıla "bıldır", kaburgaya "çıtlo", bana lazım değil yerine "andır kalsın", alkışa "çibban", inata "gasbana", boş konuşana "gabcuk ağızlı" demeyi bilmeyenlere acıyarak bakmaktır.

52 Pazar günleri Yalı Hamamı ya da Kardeşler Hamamı'nın göbek taşında iki lafın belini kırmanın erkekler arasında bir ritüel olduğunu hatta bazen orada yoklama alındığını duyunca şaşırmamaktır.

52 Ve aşk tanrıçası Kibele'nin heykeline ev sahipliği yapmanın huzuru duymaktır.

Ot'un katkılarıyla yayımlanmıştır.

AAMIR KHAN, Türkiye'de en çok sevilen yabancı aktör. Dünya çapında bir fenomen. Hindistan'ın en ünlü ve etkili kişisi. İki kez TIME'a kapak oldu. 3 Aptal, PK, Yerdeki Yıldızlar gibi esaslı filmlerin yıldızı, sinemadan sosyal medyaya, siyasetten dine kadar birçok konuda görüşlerini açıkladı.

DÜŞLERİNE İNAN VE KALBİNİN DEDİĞİNİ YAP

BAŞARISIZLIKLARIMI ÖNEMSİYORUM

Nasılsınız?
Mutlu. İnanılmaz derecede muhteşem şeyler deneyimledim. Hayatımın bu evresinde kendi zirveme ulaştığımın farkındayım. Kişisel olarak da ailemi ve beni çevreleyen huzurdan dolayı mutluyum.

Başarılı olduğunuzu nasıl anladınız?
Başarının gerçek göstergesi filmin gerisindeki yaratıcı zihinlerin arkalarına yaslanıp hedefledikleri şeye ulaştıklarını hissetmesidir. Ve o hedef de sadece iyi bir film çekmektir.

Yaptığınız tüm işler size bunu hissettirdi mi?

Hayır, başarısız filmler de çektim, ama o filmlerden de pek çok şey öğrendim. Başarısızlıklarımı da başarılarım kadar önemsiyorum.

"AAMİR BELKİ DE NE YAPTIĞINI BİLİYORDUR?"

Hep böyle vakur muydunuz?

Ne gezer! Eskiden kendi filmlerimi izlemeyi hiç sevmezdim. Ne zaman bir filmimi izlesem "Çok daha iyisini yapabilirdim" diye düşünürdüm. Moralim bozulurdu ve üzülürdüm. Ancak vizyona girmelerinin üstünden üç dört ay geçtikten sonra filmlerimi izlemeye tahammül edecek duruma gelirdim.

Ne değişti?
Sanırım insanların benim için "Belki de ne yaptığını biliyordur" dediği noktaya ulaştım.

Haklılar mı, biliyor musunuz?
Hayır! İnsanların, benden ne beklemesi gerektiğini bilmediğini düşünüyorum. Tüm samimimiyetimle söylüyorum. Çünkü ben önceden açılmış hiç bir yoldan geçmedim. Gerçekten kimsenin izinden yürümedim. Ben bile kendimden beklentim ne, kestiremiyorum.

Neden?
Çünkü ben hissettiğim şeyin peşinden gitmekten hoşlanırım. Risk almaktan korkmam.

DOĞAYA SINIRLAR ÇİZMEK İYİ FİKİR DEĞİL

Bollywood'un sonra, şimdi de dünya sinemasının günümüzdeki en büyük isimlerinden birisiniz. Başarınızın, "hissiyattan" daha kuvvetli bir açıklama olması gerekmez mi?

İnanın insanların beni neden sevdiğini bilmiyorum, hiç bir fikrim yok. Neden ben yıldız oldum da, yoldan geçen bir başkası olmadı? Kim bilir? Yaratıcılık izaha gelmez. Bir film görür ve seversiniz, Çince de olabilir Japonca da. Çeken adamın geldiği ülke yetiştiği toplum, deneyimlediği kültür size tamamiyle yabancı olabilir. Ama gene de seversiniz. Bunu iyi bir film izleyicisi olan herkes deneyimlemiştir.

Size duyulan bu sevgiden başınızın döndüğü olmuyor mu?
Seyircilerin sevgisine mazhar olmak beni hoşnut ediyor. Fakat kendimi kaptırmamaya çabalıyorum.

Kısıtlamaları sevmiyorum. Ben özgürlük istiyorum.

Ülkeniz Hindistan'ın dünyadaki yüzü olarak görülmeniz size ne düşündürüyor?

Sırf insanların etrafına sınır çizip adına "Hindistan" denen bir ülkeden geldiğim için Hintli diyebilirsiniz. Ama bence Yaradan, doğanın üzerinee böyle sınırlar çizilmesi gibi bir planı ve arzu taşımıyordu. Doğa bizden emek vermemizi istedi, biz ona sınırlar çizmeyi tercih ettik. Kim Hintli, kim Japon biz karar verdik. Bu yüzden ben kendimi sadece bir insan olarak görüyorum. Etiketleri pek ciddiye almıyorum.

AKTİVİST DEĞİLİM

Filmleriniz aracılığıyla bir aktivist kimliği de kazandığınızı düşünüyor musunuz?

Hayır, kendimi bir aktivist olarak görmüyorum. Filmlerimi, örneğin Taare Zameen Par'ı (Yerdeki Yıldızlar) izleyenler beni öyle görebilir, ama ben görmüyorum. Bence aktivist, tek bir meseleye kendini adayan kişidir. Benim yaptığım bu değil. Ben eğlenceden bir adım daha ileri gidip insanların zihnine dokunmak, çevresindekileri görme ve algılama biçimini etkilemek derdindeyim.

İnsanların algısını değiştirecek bir hikaye nasıl keşfedilir?
Oturup da "Hımm böyle bir mesaj vermek istiyorum, bakalım buna uygun ne senaryo varmış" diye işe koyulmam. Beni bir senaryoda asıl ilgilendiren şey, o hikayeye duyduğum sevgidir. O hikaye bir mesaj verebilir de, vermeyebilir de, mühim değil. Delhi Belly diye bir film çektim ve bence gerçekten de komikti. Verdiği bir mesajı da yoktu.

Karakterleri nasıl yatarıyorsunuz?
Karakterlerimi gerçek insanlardan devşirir, yazdıktan sonra kurguya bularım. Filmlerimde onlar aracılığıyla sözümü iletmeye çabalarım.

MANTIĞIN SESİNİ DİNLEMEM

Gerçeğe düş gücünüzle müdahale etmek size ne hissettirir?
Çalışırken her zaman içimde bir parça korku vardır. Korku, dikkatimi canlı tutar. Çekimlere bir hafta kala uykularım kaçmaya başlar. O derece.

Size mükemmeliyetçi denmesinin nedeni de bu olabilir mi?
Bunu ne zaman duysam gülüyorum, çünkü içimde ufacık da olsa mükemmeliyetçilik yok. Kimsenin mükemmelliğe ulaşamayacağını düşünüyorum. Ben tutkulu bir aktörüm ve tutkumun benden taşıp yaptığım işe bulaşmasına izin veririm. Hepsi bu.

Bunu yapmak için gereken gücü nereden alıyorsunuz?
İnsanlara hikayeler anlatmaya, onlarla duygu bağı kurmaya ve onları harekete geçirmeye çalışıyorum. Tüm insanlarla iletişim kurabileceğimizi düşünüyorum. Mantığının sesini pek dinleyen biri değilim. İnsanların beni ince düşünen biri olarak gördüğünün farkındayım ama aslında gerçek bunun tam tersi. Duygularıyla harekete geçen bir insanım.

MESELELERİ KONUŞMAKTAN KAÇINMAM

Filmleriniz çok kazandırmazsa üzülmez misiniz?

Seyircinin eğlendiğiden emin olmalıyım, hepsi bu. Para verip filmim için bilet alan kimsenin parasının boşa gittiğini düşünmediğine inanmak istiyorum. Rakamlar, satışlar umurumda değil, izleyenin memnuniyet hatta sevinç duyduğunu bilmeliyim. Gişe geliri bir filmin başarısını tek başına ölçemez. Gişede rekor kıran filmlerin çoğu, iyi değil, bir ihtiyaca cevap veren filmlerdir.

Peki olumsuz eleştiriler sizi yaralar mı?

Eğer sizi incitmek için konuşursam, incinirsiniz. Eğer size kalbimi açar, ne aradığımı anlatırsam bu sizin de benimle birlikte onu aramanızı kolaylaştırır. Bulduğunuz şeyi beğenebilir, ya da beğenmeyebilirsiniz. Filmlerimi eleştirenlere kızmıyorum. İnsanların düşüncelerini dile getirme hakkı var.

Hayatın anlamını mutlu olduğun yerde ara.

Aynı eleştirme özgürlüğü kendinizde de görüyor musunuz?

Hiçbir zaman konuşmak istediğim meseleler hakkında konuşmaktan kaçınmadım, hiçbir zaman da kaçınmayacağım.

Bu tavrınızın duruşunuza siyasal bir yan kattığını düşünüyor musunuz?

Hayır, siyaset bana göre değil. Ben sesimi yükselttiğim zaman ülkemin bir insanı olarak yükseltirim, bir siyasetçi olarak değil.

DÜŞLERİNDEN ÖDÜN VERME

Son filminiz Dangal için 3 ay gibi kısa bir sürede 30 kiloya yakın kilo aldınız, daha kısa sürede de verdiniz. Deli olabilir misiniz?

Mümkün. Yaptığım gerçekten de delice bir şeydi, farkındayım. Aynı zamanda korkutucuydu da. 97 kilo'ya kadar çıktım ve aldığım kiloları geri vermek için daha da az zamanım vardı. Karım Kiran ile annem hızla kilo aldığım için endişeleniyordu. İlk önce kilolu olduğum sahneleri, Mahavir'in yaşlılığını çekmek istedim. Bu sayede filmin geri kalanını çekmek için tekrar zayıflamak zorunda kalaktım. Şimdi geriye dönüp düşününce, aynada şişman halime bakarken korkuyla nasıl ürperdiğimi anımsamak beni gülümsetiyor. Aslında kilo alırken pek de keyfim kaçmamıştı, çünkü her istediğimi yiyebiliyordum. Ne zaman ki aldığım kiloları vermem gerekti, o zaman panikledim. Nihayet kilolardan kurtuldum, Enteresan bir deneyimdi, orası kesin.

Sizin kadar başarılı olmak isteyen gençlere ne tavsiye edersiniz?

İnandığını yap ve düşlerinden ödün verme, derdim herhalde. Eğer başarıya ulaşmak için ödemen gereken bir bedel varsa öde, ama işin kendisini bir bedel haline getirme. Ve kendine inan, düşlerine inan, kalbinin dediğini yap. Ha olur da başarısız olursan kendini küçük düşmüş hissedeceksin, hissetme! Takatin kalmasa, mecalin tükense bile çabalamaya devam et.

Siz yetişirken çevrenizde size bunu öğütleyen biri var mıydı?

Vardı: Tüm dünya! Yaşamdaki yolculuğum boyunca geçtiğim her yerde, tanıdığım her insandan bir şeyler öğrendim. Eğitim eğitimdir, ister sözlü olsun ister yazılı.

Sosyal medyada peşinize düşenlerle ilişkiniz nasıl?

Pek iyi değil maalesef. Eğer ben ortalarda çok görünmüyor, mesajlara, twitlere cevap vermiyorsam, bu, kendi dünyamda kayıp olduğum içindir. Çevresinde olup bitenden çoğu zaman haberdar olmayan biriyim. Gazeteleri pek okumam mesela. Bu, beni sevenleri karşılıksız bırakmaktan hoşlanan biriyim demek değil, bu sadece ben de böyle bir adamım işte demek.

TANRI BİZİ AYIRMAMALI, BİRLEŞTİRMELİ

Hayatınızda film çekmek kadar büyük başka bir deneyim var mı?

Var, hacca gitmek. Hac, muhtemelen hayatımın en büyüleyici deneyimlerinden biriydi. Kelimelerle ifade etmem çok zor. Kabe'yi ilk kez görmek, farklı ırklardan, farklı kültürlerden gelen ve birbirinden farklı diller konuşan insanların aynı yeri tavaf ettiğini görmek baş döndürücüydü. Huşuyu tüm zerrelerimde hissettim. Ömrümde bu kadar barışçıl başka bir şey yaşadığımı hatırlamıyorum.

İslam konusunda sizinle hemfikir olmayan, İslam'ı terörle birlikte anan milyonlar var.

Ben terörün hiçbir din ile ilişkilendirilebileceğine inanmıyorum. İslam'ı benimsediğini söyleyen biri herhangi bir terör eylemine kalkışırsa, o kişi benim gözümde Müslüman değildir. Aynı şekilde Hindu olduğunu söyleyen biri terör gerçekleştirirse o da Hindu değildir. Ya da Hristiyan. Çünkü hiçbir dinin "masumları öldürün" gibi bir buyruğu yoktur. Bu yüzden de teröristlere "İslami terörist, Yahudi terörist, o, bu.." değil, sadece terörist dememiz gerektiğine inanıyorum. Mesele teröristin dini değil, işlediği terör eylemi olmalı.

O halde bu yanılgıya yol açan sizce ne?

Radikal bir azınlığın çığırtkanlığının, ılımlı ve barışçıl sesi bastırması. Bence olup bitenlerden en çok tedirginlik duyan kesim İslam'a inananların çoğunluğunu oluşturan barışçıl Müslümanlar. Hem rahatsızlık ve üzüntü duyuyorlar hem de bunu ifade ettikleri zaman seslerini işiten çıkmıyor.

İki grubu birbirinden farklı kılan nedir?

Birinin inançlı, diğerinin kibirli olması. Hep birlikte inanabiliyorsak inançtır, bir tek ben inanabiliyorsam kibir. Tanrı'yı iki farklı şekilde algılayabiliriz: Ayrım yapmaksızın hepimizi yaratan olarak ya da bizim yarattığımız ve bizi ayıran olarak.

Siz bir anlamda pek çok insanın görmeyi arzu ettiği modern Müslümanı temsil ediyor olabilir misiniz?

Benim modern müslümanı temsil ettiğim söylenince çok huzursuz oluyorum. Çünkü ilk olarak neden birini temsil etmek zorunda olduğumu anlamıyorum. İkinci olarak da eğer birini temsil etmem gerekiyorsa, neden herhangi birini ya da herkesi temsil edemiyorum, neden sadece Müslümanları temsil etmek zorundayım? İlle birini temsil etmem gerekiyorsa tüm ülkem, halkım, herkes için ayağa kalkabilecek ve söz alabilecek kapasiteyi taşıdığıma inanıyorum. Sadece toplumun bir kesimini, benimle aynı inancı paylaşan kesimi değil.

İLK FIRSATTA TÜRKİYE'YE GELECEĞİM

Bu röportaj seveninizin bol olduğu bir ülkede okunacak. Türkiye'ye söyleyeceğiniz bir şey var mı?

Türkiye'de bu kadar sevildiğimi öğrendiğimde çok heyecanlandım ve çok duygulandım. Şaşkınlığım geçer geçmez Türkiye'de filmlerimin gösterime girmesini sağlamayı, oraya sık sık gitmeyi ve beni sevenlerle buluşmayı planlamaya başladım. Bundan sonra aranızda zaman geçirmek istiyorum. Türkiye'nin Hindistan büyükelçisiyle de bu konuyu konuştuk. Söz verdim. İstanbul'a geleceğim. Kim bilir, belki bir gün Türkiye'de film bile çekerim.

SEVİM GÖZAY

Öğrenci, çalışan veya yalnız yaşayanların en iyi arkadaşıdır makarna.

MUTLU SONLU BİR MAKARNA MASALI

Haberi duymuşsunuzdur; ekonomik koşullar yıllık makarna tüketiminde rekor kırdırdı. Türkiye 2016 yılında kişi başı 8,5 kg makarna yiyerek dünyanın en çok makarna tüketen 10'uncu ülkesi oldu.

BİR BİLENE SORALIM MAKARNAYI KİM İCAT ETTİ?

Ateşten ve tekerlekten sonraki en büyük buluş makarna bence. Hayır, alay etmiyorum. Makarna icat edilmeseydi ne olurdu halimiz, düşünmek bile istemem. Fransız sanatçı Théo Mercier'in tamamıyla spagettiden yaptığı 'Le Solitaire' adlı yalnızlık anıtını görünce derinden etkilendim. Öyle dramatik, öyle kederli bir makarna heykel ki... Makarna her ne kadar İtalyan mutfağını ve kalabalık İtalyan aile sofralarını çağrıştırsa da, bu mucizevi derecede şipşak yemeğin vatanı tam olarak belli değil tarihte.

Makarnanın yalnızlıkla bir ilgisi olmalı.

Amerikalı yemek yazarı Betty Crooke'a göre, ünlü İtalyan gezgin Marco Polo tarafından Çin'den getirilmiş İtalya'ya. Öte yandan Koreliler, noodle denen ince makarnanın kendi icatları olduğunu ve 12. yüzyılda Japonlara kendilerinin öğretmiş olduğunu iddia ediyorlar. Buğday Dergisi'nde çıkan bir yazıda okudum. Makarnayı kim bulmuş olursa olsun, saygıyla eğiliyorum önünde, benim için anlamı derin zira. Geçen yılın büyük bölümünü spagetti yiyerek geçirdiğimi söyleyebilirim.

YALNIZLAR SOFRASI

Öğrenci, çalışan veya yalnız yaşayan kesimlerin en iyi arkadaşıdır makarna. Yapımı en kolay, en hızlı yemek ne de olsa. Çok dayanıklı ve çok da ucuz. Onar onar alıyorum ben bittikçe. Sos olarak canım ne isterse ekliyorum ama mayoneze, kremaya uzak duruyorum. Uzmanların dediklerini hatırlayın: Makarna şişmanlatmaz, soslar şişmanlatır!

Gelgelelim, "Kahvaltının mutlulukla bir ilgisi olmalı" diyen Cemal Süreya'nın izinden gidersek, makarnanın yalnızlıkla bir ilgisi olmalı... Théo Mercier'in spagettiden yaptığı "yalnızlık anıtı" bu yüzden çok etkileyici işte.

SPAGETTİ YEME TEKNİĞİ

Hey gidi spagetti, yani çubuk makarna, çocukken öyle derdik ya. Annem hep kırarak yapardı çubuk makarnayı. Muhtemelen o zamanlar uzun haliyle yemesini pek kimse bilmediği için kırarak pişirirdi anneler. Spagetti yemeyi öğrenmek de bir iş neticede. Kaç kişi usulünce yemesini becerebiliyor, o da tartışılır.

Geçtiğimiz yılın Oscar adaylarından olan Brooklyn filminde, göçmen olarak 50'lerin Amerika'sına gelen İrlandalı Eilis, âşık olduğu İtalyan gencin ailesiyle tanışma yemeğine gitmeden önceki gece, spagetti yeme alıştırmaları yapar evde. Epey zorlanır, ama ertesi gece sonuç mükemmeldir: Sosu sıçratıp etrafı batırmadan, çatal ve kaşık kullanarak spagetti yiyebildiğini gören İtalyan aile Eilis'e tam not verir. Ve sevgilisi, Eilis'e bir kez daha hayran olur. Ne güzel filmdir!

ROKFOR AŞKI

Makarna ve aşk deyince peyniri hatırlamadan da olmaz. Makarna ve peynir deyince ise rokforun hikâyesini de anmazsam çatlarım. Ünlü rokfor peynirinin doğuşunda bile aşk hikâyesi var, ne adamlar şu Fransızlar! Bundan birkaç yüzyıl önce adamın biri ormanda yürüyormuş, yanında da yaptığı peynir... Derken bir kadın görmüş adam, kadın âfet. Üf demiş adam, bu kadın bir âfet. Peyniri hemen oradaki en yakın mağaraya saklamış; peyniri kaybetmek istemiyormuş çünkü peynir kolay bulunmuyor o zaman, süpermarket falan yok. Peyniri mağaraya sakladığı gibi koşup kadının peşine düşmüş. Derken kadınla yıldırım aşkına tutulmuşlar, birkaç hafta boyunca aşk yaşamışlar, Fransız usulü aşk... Adam haftalar sonra eve dönerken mağaraya uğrayınca ne görsün: peynir küflenmiş! Ama sağlıklı küf, iyi küf, cici küf... Ve olmuş sana tescilli Roquefort peyniri! O gün bugündür Roquefort kasabasının mağaralarında rokfor yapan yapana... Ben hastası değilimdir bu mavi peynirin ama Jamie Oliver'ın programında dinlediğim bu hikâyeden sonra sempatim inanılmaz arttı, saygı duydum bunca emeğe. Yavaş yavaş sevebilirim bile. Yüzyıllar önceki o aşk dolu kaçamağın anısı bu çabaya değer. Peynir küflendiren aşklara içelim, hey!

BURAYA UZAK

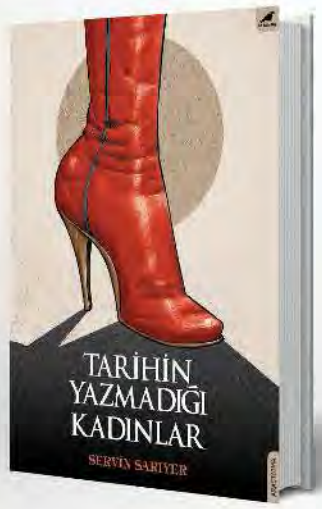
TUNA KİREMİTÇİ

Buraya uzak
bir gelecekten geldim.
Belki fark ettiniz
bendeki tuhaflığı.
Çağınız bana üzgün
ve saldırgan geldi
ama alemi yok şimdi
caka satmanın.

Buraya uzak
bir gelecekten geldim.
Saçlarımda hâlâ
kokusu yüzyılların.
Az önce dediği gibi
inanmış bir şairin:
Geldim, çağı gördüm
ve ürperdim.

Buraya uzak
bir gelecekten geldim
ve çiğneyerek yasayı
söyledim kuşakları
ipten alacak sırrı:
Kurbanlık olmamalı
peygamberler doğuran
diyarın çocukları.

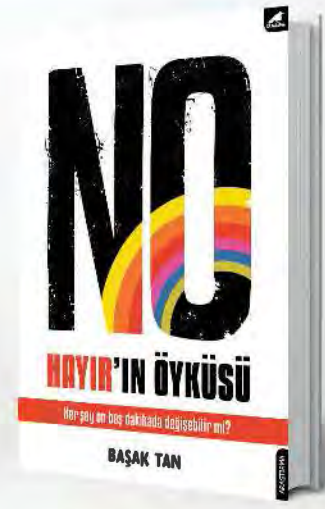
YALNIZ DEĞİLSİNİZ, DESTEK VAR!
yayınları

Toplumsal cinsiyet rollerini bozan 100 kadının hikâyesi; isyancılar, korsanlar, suç imparatorları, maceracılar, seri katiller, savaşçılar, casuslar, devrimciler...

Servin Sarıyer
TARİHİN YAZMADIĞI KADINLAR

KARAKARGA

On beş dakikada her şey değişebilir; sokaklardaki hava, sandıktan gelen koku, rüzgârın yönü, komşuların yüzü, makamlar ve yasalar, özgürlükler ve yasaklar... Şili'deki referandum sürecinin öncesi ve sonrasına, *No* filminde anlatılmayanlara incelikli bir bakış.

Başak Tan
NO - HAYIR'IN ÖYKÜSÜ

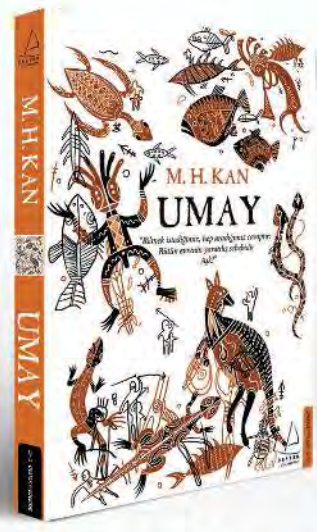
KARAKARGA

DESTEK MEDYA GRUBU

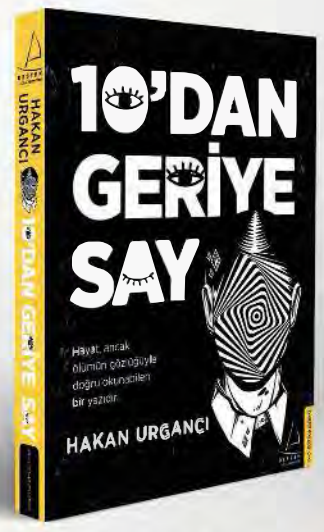
***Taksim Bahçesi* sürrealizm ile kara romanın, büyülü gerçekçilik ile Dede Korkut hikâyelerinin, kurmaca ile düşünsel olanın harman edildiği bir roman.**

Murat Arda
TAKSİM BAHÇESİ

Tanrı'nın yeryüzüne bahşettiği en güzel kadındı ve lanetlenmiş gizemli bir ruhtu Umay... M. H. Kan ile hayatınızın en fantastik yolculuğuna çıkmaya hazır olun.

M. H. Kan
UMAY

Hayat, ancak ölümün gözlüğüyle doğru okunabilen bir yazıdır. Kemerlerinizi bağlayın çünkü baş döndürücü temposuyla 10'dan geriye sayım başladı.

Hakan Urgancı
10'DAN GERİYE SAY

Murat Arda'nın imzalı kitabını isteyen okurlarımız %40 indirimle *destekdukkan.com* adresinden sipariş verebilirler.

www.destekdukkan.com

DESTEK yayınları

www.destekyayinlari.com facebook.com/DestekYayinevi twitter.com/destekyayinlari instagram.com/destekyayinlari

BİROL TEZCAN

Bayramlarda kural olmaz. Eğer ki bir bayramın bir kuralı olacaksa bile tek kuralı olur, o da çocukları üzmemek.

BAYRAM GİBİ BAYRAMIN OLSUN

*Necati Tosuner'e saygıyla...**

Yaz mevsimini mi daha çok severdim, kış mevsimini mi? Kış okuldu benim için, yaz tarla. Ne tarlada çalışmayı severdim o sıcakta, ne de okul için ödev yapmayı. Okulda yapmayı en çok sevdiğim şey teneffüs saatleri ve törenlerde şiir okumaktı.

Mart ayı geldi mi insanın içi kıpır kıpır olur ama bence bahar nisanla gelir. Sabah erkenden kalkıp dağa bayıra gidersen, yapraklardaki çiğ tanelerini görebilirsin mesela. Ya da çimenlerin arasında yürüdüğün zaman, paçanın ıslandığını... Baharın geldiğini bir de bir akşam, babamın lüks lambasının gömleğini değiştirmesinden, anneminse sera muşambasından yağmurlukla bone yapmasından anlardım. İşte bu gece de baharın geldiğinin habercisiydi benim için.

O yıllarda cumartesi akşamlarının en büyük eğlencesi, TRT'de çıkan Yeşilçam filmleriydi. Haftanın bir günü izleyebildiğimiz o filmleri bir hafta boyunca beklemek, Cumartesi günü sabahtan itibaren annelerimizin filmi izlerken yememiz için hazırladığı yiyecekleri görmek ve her hafta komşulardan birinin evinde mahalleli olarak buluşmak müthiş bir keyifti bizim için. Benim için ikinci müthiş şey ise, elde lüks lambasıyla gece dağlara salyangoz toplamaya gidebilme ihtimaliydi. İhtimaliydi diyorum, çünkü babam küçüğüm diye izin vermezdi. Kayaların arasına gizlenmiş salyangozları toplayabilmek için iki kişi olmak en iyisiydi. Bir kişi lüks lambasını ve çuvalı tutar, diğeri de kayaların içine elini sokarak salyangozları toplardı. Toplanan salyangozlar kilo ile satıldığından, babamın neden benimle değil de annemle gitmek istediği anlaşılıyordu aslında. Tarla tapan işlerinin daha tam başlamadığı bu dönemde salyangoz toplamak ailemiz için iyi bir gelir kaynağıydı. Tabii o zamanlar gelir kısmı benim pek de farkında olmadığım bir şeydi.

İşte o cumartesi babaannem çok hastalanmıştı. Ateşler içinde yatmıştı evinde. Annemle babam komşuya film izlemeye bile gelmemişlerdi. Ben kardeşlerimle gitmiş. Hatta annem babaannemin yanında kalınca babam salyangoz toplamaya yalnız gitmişti.

Ertesi gün babam "Tek olmuyor bu meret, çok az salyangoz toplayabildim, bu gece gitmeyeceğim" dedi. Ben hemen yalvardım beni götürmesi için. Annem istemedi ama babam o kadar da karşı görünmüyordu. Annem en son, okulda görevli olduğumu, sabah erken kalkacağımı söyledi ama ben de son kozumu ağlayarak kullandım. Babam, "Sabah okula yetişecek şekilde erken geliriz, hem iyi yağmur yağdı, çıksak iyi olur" diye annemi ikna etmeyi başardı. Ben o zaman, ağlamamın işe yaradığını sanmıştım.

Akşam yemeğinden sonra, babam keyif çayını içip yola koyulma zamanımızın geldiğini söyledi. Ben hemen koşarak kapının önüne çıktım ve kahverengi naylon çizmelerimi giydim. Annem de sera muşambasından yaptığı, ortadan ikiye katladığında ayak bileklerime ulaşan ve tam ortasında kafamı geçirecek bir deliği olan el yapımı yağmurluğu giydirip belimden de sımsıkı bağladı. Sonra da muşamba ve don lastiğinden yaptığı boneyi kafama taktı. Artık yola çıkma zamanı gelmişti. El sallayarak uzaklaştık.

Gece gece, bir de yağmurlu havada, salyangoz toplamaya gitmekten henüz birinci saatte sıkılacağım aklımın ucundan geçmezdi tabii. Babama eve ne zaman döneceğimizi sorduğumda babam sadece baktı. Bir daha da soramadım. Babam ışığı nasıl tutacağımı birkaç kez gösterdi. Sonra da eliyle bana nereyi gösterdiyse oraya ışığı tuttum, babam da salyangozları topladı. Epey salyangoz toplamış, toplarken de köyden uzaklaşmıştık.

Çocukları üzen bayram, bayram değildir.

Her şey yolunda gidiyordu ki birden bir yağmur başladı. Babam, elimden tutarak bizi kayalıklara doğru sürüklemişti. Kayalıklara geldiğimizde güç de olsa bir oyuk bulmuş ve yarım yamalak sığınmayı başarmıştık. Babam, yağmurun hemen dineceğine inanıyordu ama öyle olmadı. Sığındığımız in başlarda korunaklı gelmişti ama sonradan fark ettik ki o minicik in ters meyilliydi ve içeride yavaş yavaş su toplanıyordu... Ve yağmur dinmek nedir bilmiyordu... Ve ben uyukluyordum... Ve babam, "Uyuma oğlum" diyordu. Ve yağmur yağıyor, su birikiyor, ben uyukluyordum. Babam? Hatırlamıyorum, uyumuşum.

Uyandığımda, babam muşambasını çıkarmış, sırtüstü yere yatmış, beni yüzü koyun kendi üzerine yatırmış ve üstüme de kendi üzerinden çıkardığı muşambayı örtmüştü. Ben üşümeyim diye kendisi üşümüş, ben ıslanmayayım diye kendisi sırılsıklam olmuştu. Yağmur dinmiş, gün ağarmaya başlamıştı ve biz sucuk gibi ıslanmıştık. Tir tir titriyorduk. Babam benden daha çok ıslanmış ve benden daha çok titriyordu.

***

Eve geldiğimizde kardeşlerim de annem de evde yoktu. Komşumuz Zekiye Teyze, babaannemin gece fenalaştığını ve annemle dayımın onu ilçeye, doktora götürdüklerini söyledi. Kardeşlerim de dayımlardaydı. Babam üzerini bile değiştirmeden koşarak gitti. Kalakaldım.

Törende şiir okuyacağım için elime ne geçtiyse siyah önlüğümün altına giydim ve okuldaki çelenge koymaları için bahçedeki nergislerden bir avuç koparak koşmaya başladım. Okul yolundayken andımızı duyabiliyordum. Okul kapısından içeri girdiğimde ise müdürü elinde sopayla bekliyorken gördüm. Her sabah aynı şeyi yapardı. Geciken öğrenciler olarak sekiz-dokuz öğrenci vardık şimdi. Neden geciktiğimizi sormadan, ellerimize o nar çubuğuyla vurdu. Sonra da sınıf öğretmenlerimize, bizi sınıflarımıza göndermelerini ve törene sokmamalarını söyledi. Başımdan aşağı kaynar sular döküldü. Sınıf öğretmenim beni göstererek törende şiir okuyacağımı söyledi. Müdür, "Şunun üstüne başına bak, leş gibi, böyle mi okuyacak? Gitsin sınıfta otursun! Cezalı!" dedi. Ben o bayram kutlamalarını sınıftan dinledim. Pencereye çıkmamızı dahi yasaklamıştı müdür.

Babaannem, hastaneye yatmayı bir gün erteleyerek alelacele köye geri dönmüştü o gün. Babaannem bayılırdı okulda yapılan törenlere. Hem torunu da şiir okuyacaktı. Onu dinlemeye gelmişti. Oysa bilmiyordu ki torunu okula geciktiği için, üstelik de üstü başı uygun değil diye, törene alınmamıştı. Babaannem her şeyden habersiz köyün bütün ahalisiyle töreni izlemiş ve beni bir türlü görememişti. Neden göremediğini öğrendiğinde de çok üzülmüştü. Törenden sonra sınıfa geldi, elimden tuttu, "Hadi evimize gidelim" dedi. Okul koridorunda müdürle karşılaştık. Nenem bir an tereddüt etti ama sonra müdürün önünde durdu, "Bugün bayram... Bayramlarda kural olmaz. Eğer ki bir bayramın bir kuralı olacaksa bile tek kuralı olur, o da çocukları üzmemek. Çocukları üzen bayram, bayram değildir" dedi.

Eve gittiğimizde babaannem, "Hadi bana şiir oku" dedi. Okumak istemedim ama çok ısrar etti. Dayanamadım okudum. İyi ki okumuşum. Bir daha ona şiir okuyamadım çünkü. Babaannem bana bayramın ne olduğunu öğretti. Beni üzdükleri bayramda öğretti. O bayram ki çocuk bayramıydı.*

İllüstrasyon: Başak Buse Özer

Şarkılı Sorular

Gülmek için yaratılmış gözlerde yaşlar niye? Sevmek için yaratılmış kalpler hep bomboş niye? (Ferdi Özbeğen)
Böyle bir romantizme gerek yok hayatta. Güleceğiz de, ağlayacağız da, seveceğiz de... Biz güzele teşne olalım tabii, başka türlü hayat geçmez. Mesela gözler sadece gülmek için mi yaratılmış? Önce görmek için yaratılmış, önce baksın o gözler, sonra görsün. Ondan sonra güleriz de, ağlarız da. Kalp sevsin ama heyecanlansın da, meraklansın da...

"Bir şey sevmeye değerse ölmeye de değer mi?" (Teoman)
Değmez. Zaten öleceğiz, doya doya sevmeyelim mi? Sevgi yok olmak değil bence, çoğalmak. Önce çoğalmayı düşünmeli insan. Gerekiyorsa, ölmeye mecbursan, bunu ne için, kim için göze aldığın önemli. Bir dava için mi, çocuğun için mi? Bazen hayatın, bir başkasının hayatına göre daha az önemli olabilir. Kendi hayatından daha kutsal gördüğü şeylerle ulvileşebilir insan, öyle bir yeteneği var. Ama önce ölümü değil, yaşamı emreder doğa.

"Son pişmanlık neye yarar?" (Müslüm Gürses)
Anlamaya yarayabilir. Sonuçtan memnun olmayabilirim mesela, üzüntüden dövünebilirim ama aklımı toparlayacak, hata neredeydi diye düşünmeyi tavsiye edecek arkadaşlar olsun yeter ki. İnsan kendi üzerine çok gitmemeli, pişmanlıklar da iyidir.

"Yoksulun sırtından doyan doyana, bunu gören yürek nasıl dayana?" (Mahzuni Şerif)
Ben de çok soruyorum bunu, nasıl dayanıyoruz hakikaten? Hâlâ yoksulun sırtından doyuluyorsa, bu acı hâlâ varsa dünyada, bir şekilde yüreklerimiz de dayanıyor demek ki. Yoksa tüm dünyanın bir isyan yeri olması gerekirdi. İktidar yürekleri de manipüle edebiliyor; acı ama gerçek.

"Neden sevinir insan zafer kazandığında? Kazanmak neye yarar ki kaybeden olduğunda?" (Candan Erçetin)
Sanki kazanmak için değil, kaybeden olmamak için yarışıyor gibiyiz. Tüm ödüller kazananların. Herkesin kazandığı bir oyun olsa mesela, zafer diyebiliyor muyuz ona? Kaybeden olacak ki, zafer taçlansın.

"Memleket mi, yıldızlar mı, gençliğim mi daha uzak?" (ZülfüLivaneli)
Gençliğim. Geçmişteki kendime varmak imkânsız, diğerleri için umut var.

"Selam almayana yiğit nedir mi?" (Barış Manço)
Şarkıyla bir yere oturuyor bu soru ama tek başına fazla yargılayıcı değil mi? Selamını almayacağım insanlar var hayatta, selamlık hali kalmamış. Selam almamak da yiğitlik olabilir bazen.

Hazırlayan: Sinem Sal

Telefondaki çatallanan ses beni çok etkilemişti, sesin çatallanan kısmına telaş saklanmıştı, yumuşak bir telaş...

MANYAK MIKNATISI

-Bazen seni anlamakta zorlanıyorum.
-Anlaşılmayacak bi şey değil, çünkü çok üzülüyordum. Çilingirlik gerçekten çok güzel bir iş ama her anı trajedi dolu, tıpkı hayat gibi... Çünkü her seferinde hemen eve giremezlerse bir felaket yaşanacakmış gibi telaşla ararlar; ocakta yemek vardır, termosifon açıktır, soba yanıyordur, çocuk uyuyordur... Ama bunların hepsi gerçek sebebi saklayan mazeretlerdir: Çaresizliği... Koca şehirdeki tek sığınaklarına, kendileri olabildikleri tek yere, evlerine, yuvalarına, aslında en dibinde ana karnına, o kutsal mağaraya girememenin çaresizliği ve dört damarı tıkalı bir kalbin ağrısı gibi göğüslerinin ortasına çöreklenen kaygının ağırlığı. İşte bu beni çok yıprattı amir, bir an süren bir iş için ne istersen vermeye hazır insanların çaresizliği... Bu yüzden standart işlere gitmeyi bırakıp sadece özel işlere gitmeye başladım. Fiyatım da netti, her şey dâhil açtığım şeyin içindekinin %11.08'ini aldım.
-KDV dahil sanırım.
-Absolutely, dahil... Ama o gün elimde çaylarla Teoman Usta'nın dükkânına dönerken kırmızı Netaş çalmaya başladı. Açtım tabii. İş iştir. Ama bu son işim oldu. Yanlış bir telefondu yani standart iş sınıfına sokup kabul etmemem gerekirdi ama telefondaki çatallanan ses beni çok etkilemişti, sesin çatallanan kısmına telaş saklanmıştı, yumuşak bir telaş: "Çok acil bir durumum var ve içeriye girmem lazım. Evime giremiyorum, evime girmem lazım. Arayabileceğim kimse yok. Eve girmem, acilen giyinmem ve hızla çıkmam lazım" dedi. "Çok uzak bir noktadasınız. Tamam, yardımcı olayım ama çok masraflı olur sizin için. Benim kaşem ayrı, buradan oraya gelmek ciddi şeyler" dedim. "Ben öyle bir durumdayım ki bunu karşılamak zorundayım" dedi. Gerek kadının ses tonu, gerekse benim aldığım aile terbiyesi, belki de o sesten çıkıp bana saplanan 'punktum', belki geçmişimdeki, çocukluğumdaki bir travmaya dokunmuş olması... Bilinçsiz biçimde, düşünmeden kabul etmeme sebep oldu. Hızla havaalanına hareket ettim. Havaalanına giderken de çok sık olmamakla birlikte kullandığım bir özel hava şirketini arayıp uçağı hazır etmelerini söyledim. Yaklaşık dört-dört buçuk saatlik uçuş sonrası...
-Hangi şirketmiş bu?
-Bizim şirket.
-Hayır yani başkasının uçağına mı biniyorsun diyecektim?

Alışmak o kadar zor ki bazen sevmekten daha zor!

-Uçak konusunda çok hassasımdır. İndim. Çok da bilmediğim bir coğrafya, çok da bilmediğim bir lisan konuşuluyor. Fransızca. Çat pat İngilizcemle münasebet kurmaya çalışıyorum fakat bir direnç var. Sonunda haritayı çıkardım, haritadan işaret ettim. Anlaştık. Takımlarımı çıkardım. Maymuncukları yani. Aslında o kadar kolay ki o kapıyı açmak. Bir an. Bir an kadar hızlı, bir an kadar algı dışı. Bir taraftan da sıradan bir anı kadar uzak aslında, kapıyı açamayan için. O kadar uzak. Kapıyı açan için ise 'ı' harfinin eksikliği kadar hızlı. Elinde hissedersin bazı şeyleri. Mesela bir balık yakalarsın. Canlıdır elinde ve birden bırakır kendini. Ona hiç bakmadan hissedersin aslında artık ölü olduğunu. Ya da bir kedi yavrusu bulursun, annesi ölmüştür. Daha gözleri açılmamıştır. Yaşatmaya çalışırsın. Süt yaparsın, sulandırırsın, biberonla-damlalıkla ağzına verirsin. Gittikçe karnı şişer. Pamuk alırsın, ıslatırsın, poposuna-pipisine sürtersin. Çünkü annesi gözü açılmamış yavrunun dışkılamasını öyle sağlar. Asla senin verdiğin besin yeterli olmaz, yaptığın bakım yeterli olmaz ve bir gün yine garip ve yetersiz sıvıyla beslemeye çalışırken birden soğuduğunu hissedersin. Çok kırılırsın. Çok kırılırsın. Bir çilingirin açtığı kapı da böyledir aslında. Bir anda açılır ve birazdan öyle bir para isteyeceksindir ki bu kadar çabuk açılan bir kapı için para istemek utanç vericidir. Çünkü orada, o büyük telaş içerisinde evine girmeye uğraşan kadının her şeyi, her bedeli karşılayacak acizliği, bir anda sorgulamaya dönüşebilir. Dolayısıyla açmakta zorlanıyormuş gibi davranırsın. Kilit elinin altında boştadır, tıpkı gözleri açılmamış bir kedi yavrusunun ölümü gibi. Yeterince uğraşıyormuş gibi yaptıktan sonra, hafifçe itersin, açılır. Bunu yapamadım. Hızla açtım. Öyle bir bakıyordu ki. Para isteyemedim. İçeri girdi büyük bir telaşla. Kapıda öyle kalakaldım. Bu da garip bir şey... Bir taraftan senin; yani bir yabancının, ama büyük bir iyilik yapmış yabancının orada olduğunun farkında olması, bir taraftan da telaş yüzünden sana ilgi gösterememesi. Aslında o elektriği hissetmen, senin orada biraz naçar kalmış olman ama hiç de öyle olmaman. Telaşlı koşuşturma arasında hep dönüp gelen bakışları hissetmekten dolayı bir şey isteyemedim. Giyindi, inanılmaz güzelleşti.
-Sen içerde misin bu arada?
-İçerideyim. Baya gidip geliyorum yani.
-Utanmıyor musun?
-Zihnen gidip geliyorum yani. Çıkmalı mıyım yoksa seyretmeli miyim?
-Seni içeri mi buyur etti? Ben anlayamadım.
-Kapıyı ben açtım amir. Çilingirim ben. Soktum maymuncuğu affedersin ve açtım kapıyı ve gidip geliyorum yani zihnim gidip geliyor.
-Gözümün önüne geldi.
-Dedim "Nedir bu telaş, ne yapabilirim senin için?" "Alışmak o kadar zor ki" dedi "bazen sevmekten daha zor!"
-Manyak mıknatısı var sende.
-Estağfurullah. Orada, o an sanki denizin ortasında balon balığının kılçığı batmış bir yel değirmeni gibi söndüğümü hissettim. Ya da can simidi. Siz ne diyorsunuz ona?
-Şambrel.
-Hah, şandel.

SİNAN SÜLÜN

Bahar geldi mi tüm yollar ona çıkıyor. Galiba diyor rüzgâr, onun da kalbinde bir aşk tomurcuklanıyor.

BAHARIN POETİKASI

İLKBAHAR

Dünyanın tuhaf bir açıyla döndüğü, geceyle gündüzün iç içe geçtiği, yıldızların patlayan şekerler gibi kıvılcımlar saçtığı, mutluluğun bir kedi gibi önüne çıkan her şeye sürtündüğü mevsim.

İNSAN

Göz alabildiğine düzlük. Göz alabildiğine ova. Hüzünler ve sevinçler açmış benek benek. Hem yüce bir dağ. Hem küçük bir kum tanesi. Şaşırıyor çimenler. Konuşuyorlar rüzgârla. Kışın kendine çıkmaz bir yol oluyor. Bahar geldi mi tüm yollar ona çıkıyor. Galiba diyor rüzgâr, onun da kalbinde bir aşk tomurcuklanıyor.

KIRMIZI BULUT

Kadim ağaçlar, insanın âşık olduğunda geldiği yere döndüğünü, eski hali neyse ona dönüştüğünü söylerler. Kimisi bir gelinciğe, kimisi bir ağaç kovuğuna, kimisi de deniz kabuğundaki fısıltıya... Akdeniz'in kıyısında yaşayan koca bir çınar, yolu gölgesine düşenlere, genç bir denizcinin, nasıl kırmızı bir buluta dönüştüğünün hikâyesini anlatıyor.

Şimdi çok az ışık varsa bu kuytu köşede, inanmalı insan yine de. Çünkü küçük bir kıvılcımdan doğar, kâinatın tüm güneşleri.

ÂŞIK

Yüzlerce tırtıldan oluşan bir bando, ellerinde vurmalı ve üflemeli çalgılarla ayak uçlarından gövdesine doğru tırmanıyor, minik adımlarla bedenini uyuşturarak, ensesinde toplanıyor. Bagetler kasnağa gerilmiş deriye inip kalkıyor. Ziller çakmaktaşları gibi birbirine vuruyor. Trompet ve saksafonlar sadece âşıkların duyabileceği neşeli bir şarkı çalıyor. Birdenbire tırtıllar, bir işaret fişeği atılmış gibi ellerindeki enstrümanları havaya fırlatıp bağıra çağıra, naralar atarak kalbine doğru hızla koşuyorlar. Nefesi kesiliyor. Göğsü sıkışıyor. Dünya istikametini yitiriyor. Sonra aniden duruyor tırtıllar. İpekten ağlarıyla kalbini sarmaya başlıyorlar. Bir kozaya dönüşen kalbinin içindeki binlerce ayak, küçük kıpırtılarla, dokunuşlarla harekete geçiyor. Her bir darbe kozanın daha da büyümesine yol açıyor, şişiyoor, şişiyooor, şişiyooooooor... Koca bir hıçkırıkla patlıyor. Dışarıya fırlayan yüzlerce kelebek, büyük bir kuvvetle kanat çırpıyor, sözcükler anlamını yitiriyor, renkler ufukta kayboluyor, âşık gürül gürül akan bir nehre dönüşüyor.

UMUT

"Her şeye rağmen inanmalı insan" dedi günebakan çiçeği. "Aydınlığın karanlığa, iyiliğin kötülüğe denk olduğuna."

Yuvasından başını uzattı bir kurbağa, "Şimdi çok az ışık varsa bu kuytu köşede, inanmalı insan yine de. Çünkü küçük bir kıvılcımdan doğar, kâinatın tüm güneşleri."

"Bahar geldiğinde nasıl açıyorsa eriğin çiçekleri, yine fışkırıyorsa taşların arasından hindibalar, her zamanki gibi çok uzaklardan geliyorsa kuşlar, öyle inanmalı insan işte" dedi kanatları mavi bir kelebek. Ve ardından ekledi, "Nasıl ki kötüler taşıyacaksa buradan cehenneme ateşini, iyiler de buraya getirecek cennetin çiçeklerini."

SİNAN CANAN

Aslında her şey meşhur bir bilim adamının "Olmaz ama, hadi şöyle varsaysak ne olur?" demesiyle başlamış gibi duruyor.

ATOM-ALTI PERİ MASALI

Bildiğiniz en havalı tabirleri şöyle bir sıralayın desem, kuantum ilk beşe kesin girer. Acayip bir terim. Söylemesi bile dolu dolu. Deterjanı da var, düşünme tekniği de. En az elli yıldır ağzımızda, gittikçe de garipleşiyor, sıradanlaşıyor. Hani cılkı çıktı derler ya, tam olarak öyle. Bilgisayarlarını da yapıyorlar, oralarda bir yerlerde bir "fiziği" de var. Peki nedir bu kuantum teriminin aslı?

BİR AVUÇ KUANTA

Aslında her şey meşhur bir bilim adamının "Olmaz ama, hadi şöyle varsaysak ne olur?" demesiyle başlamış gibi duruyor. Zamanın tüm fizikçilerini deli eden "kara cisim ışıması" denen bir sorunu çözmek, sırf böyle dediği için Max Planck'a nasip olmuştu. Planck, kağıt üzerindeki hesaplara hiç uymayan bir fiziksel gözlemi tabiri caizse "kitabına uydurabilmek" için, o zamana kadar sürekli ve kesiksiz olduğu düşünülen enerjiyi "paketler halinde" aktarılan bir şey olarak düşünmeye kalkmıştı. Bu minik ve bölünemez paketlere de "kuanta" demişti. Latince "miktar" anlamına gelen bu terim, Planck'ın kafasından uydurduğu enerji paketçiklerinin ismiydi. Fakat sonradan bu "kuanta"ları formüllere koyup da hesapları tekrar edince, her şey alt üst oldu. Hesaplar artık gerçek olaylarla aynı sonucu veriyordu. Bu durum o zamana kadar kabul edilen varsayımlara o kadar tersti ki, mevzuyu çözmesine rağmen Planck bile sonuçları uzun zaman kabul edemedi. "Enerjinin paketi mi olurmuş" serzenişleri ortalığı kaplayıverdi. Tüm bunlar olurken, takvimler 1900'lü yılları yeni yeni göstermekteydi.

Anlaşılması zor olan kuantum değil, bizim memleket aslında.

EINSTEIN KUANTUMA KIL

Tabii ki Planck'ın "varsaydığı" bu "paket" fikrinin aslında hakikaten evrenin altında yatan düzenin temeli olduğunun anlaşılması çok uzun sürmedi. Niels Bohr, Erwin Schrödinger, Warner Heisenberg, Wolfgang Pauli ve daha nice bilim efsanesi bu devrimsel fikri hemen "kuantum fiziği" olarak bildiğimiz devasa bir fizik alanına dönüştürdüler. Kuantum fiziği, atom ve atom altı ölçeklerdeki fizik kurallarını anlamamızı sağladı. İlk etapta ortaya çıkan kanunlar insanların kafasını alt üst etti. Bir garipti kuantum alemi. Atomlar ölçeğinde adeta bir peri ülkesinin kuralları geçiyor gibiydi: Işınlanan tanecikler, birbirleri ile gecikmesiz haberleşen parçacıklar, aynı anda birçok yerde bulunabilen garip pıtırcıklar, bakınca başka, bakmayınca başka olan nazlı elektronlar, aynı anda birden fazla noktadan geçebilen protonlar ve daha neler neler... Bizim bildiğimiz fizik alemden farklı olarak kuantum aleminde belirsizlik hakimdi; her şey ihtimallerle bilinebiliyordu ancak. Dehanın ve bilimsel devrimin simge ismi koca Einstein dahi en çok buna bozulmuş, "Tanrı zar atmaz kardeşim!" diye ünlemiş ve ölümüne kadar da kuantum fiziğinin sonuçlarını kabullenememişti. Ne çare ki bugün elinizdeki cep telefonlarından uzay gözlem araçlarına kadar hemen tüm modern teknoloji araçlarımız Einstein'in olmaz dediği prensiplerle işliyor, bu da kaderin garip bir cilvesi.

SCHRÖDİNGER'İN PİSİCİĞİ

Aynı anda birden çok durumda bulunabilme meselesi Schrödinger'in deneyi diye bildiğimiz o meşhur düşünce deneyiyle her ne kadar entelektüeller arasında espri malzemesi olmuşsa da, bugün başta Google olmak üzere herkesin üzerinde çalıştığı "kuantum bilgisayarlar" bu imkansız gibi görünen prensibe göre işleyecek. O hercai deneydeki aynı anda hem ölü hem canlı kedi, atom-altı parçacıkların gerçek ve sıradan günlük hallerini anlatıyor aslında. Bu sayede, klasik bilgisayarlarda bulunan "ya hep ya hiç" yahut "1 ve 0" bazlı ikili işlem birimlerine karşılık, kuantum bilgisayarlarında aynı anda sayısız işlem adeta zamansız olarak işlenebilir olacak. Az kaldı hem de: Google mesela, açıklama üstüne açıklama yapıyor şu aralar.

KUANTUM KAZ YOLMA TEKNİĞİ

Neticede konu ciddi, bilimsel ve ileri düzeyde teknik bir mesele aslında. Ama bizim illerde kuantum ayrı bir alem. Aşkın kuantumundan dem vuranları mı istersiniz, kuantum düşünce tekniğiyle evrene ayar verenler mi dersiniz, kuantum büyüsü mü istersiniz, her çeşitleme mevcut. Bilinmezlere dokunmak için kimsenin temelini anlamadığı terimler kullanmak her zaman çalışır, satar ve kâr getirir. Elin oğlu laboratuvarlarda, radyasyondan kanser olana kadar fiziğini çözmeye uğraşsın, sonra birileri bundan "bilmem ne tekniği" uydurup kendine bolca mürit yapsın. Bilmeye zaman ayıramayanın tüylerini yolacak birileri her zaman bulunur.

Diyorum hep, garip olan kuantum alemi değil, bizim burası aslında.

www.kia.com.tr

YENİ KIA PICANTO.
ONDA HER HAYALİNE YER VAR.

Büyüyen iç hacmi, artan konforu ve
segmentinin en geniş bagaj kapasitesiyle
yeni KIA Picanto şimdi Türkiye'de.

Çelik Motor'un KIA araçlarında tercihi Castrol

ALL-NEW
picanto

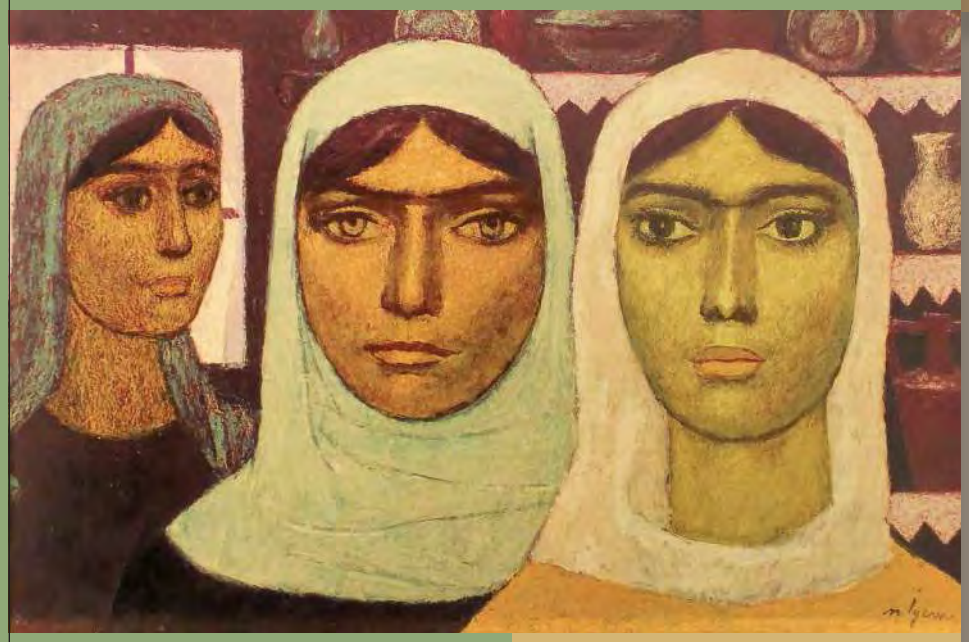
KIA
The Power to Surprise

Anadolu Grubu ÇELİKMOTOR 5 YIL VEYA 150 BİN KM GARANTİ /kiaturkiye blog.kia.com.tr

Birleşik yakıt tüketimi 5,4 L/100 km, CO_2 emisyonu 124 g/km'dir. KIA binek aracınız, 2 yıl ya da 60.000 km yasal garanti altında olup anahtar teslim tarihinden itibaren, toplamda 5 yıl ya da 150.000 km boyunca KIA Özel Garanti Onarım Güvencesi ile güvence altına alınmaktadır. Görseldeki araç ile satışa sunulan araç arasında farklılık bulunabilir. Ayrıntılı bilgi için kia.com.tr

“Halil Ağa, Halil Ağa, bir kuş bir çalıya sığınsa, o çalı, kuşu korur. Sen bir çalı kadar bile olamadın!

ÇUKUROVA KADINLARI

ÖKSÜZ ALİ’NİN NİŞANLISI

Öksüz Ali, nişanlısıyla birlikte, Halil Ağa’ya sığınmıştı. Halil Ağa’nın yeğeni, Öksüz Ali’nin nişanlısıyla evlenmek istiyordu. Halil Ağa da “Alırız” dedi. Bunun üzerine Halil Ağa’nın hanımı çadırın orta direğini söküp aldı, meydana çıktı ve haykırdı: “Halil Ağa, Halil Ağa, bir kuş bir çalıya sığınsa; çalı çalılığıyla kuşu korur. Sen bir çalı kadar bile olamadın! Çabuk bu delikanlının nişanlısını verin gitsin. Yoksa ben onunla giderim!”

DADALOĞLU’NU KURTARAN KADIN

Dadaloğlu hapsedildiği Payas Kalesi’nden Toroslara kaçar. Bir aileye çoban olur. Koyunlar evin hanımına aittir. Pek halden bilmez biri olan evin erkeği, kanun kaçağı Dadaloğlu’nu tanır. Maraş Paşası’na göndermek üzere kollarını bağlatır. Durumu gören evin hanımı müdahale eder:

“O çoban, benim çobanım. Sürü, benim sürüm. Benim çobanımın kolunu kimse bağlayamaz! Çabuk çözün!” der ve Dadaloğlu serbest kalır. Sonra şu şiiri söyler:

Eller gülüşüyor da Dadaloğlum ağladı
Kader beni böyle böyle eyledi
Erkek çakal kollarımı bağladı
Şükür dişi aslan affetti beni

ÇEYİZ MÜDAFAASI

Çukurova’nın son eşkıyası bizim köylü Fettah idi. Elif Teyzenin kızının nişan hediyelerine göz diken Fettah “Altınları hazırlayın bir gece geleceğim” diye haber gönderir. Elif Teyze, gürültüye pabuç bırakacaklardan değildir: “Fettah gelme, vururum!” diye haber gönderir. Fettah bir gece kapıya dayanınca, dolu bir çuvalın arkasına siperlenen Elif Teyze kapıya bütün kurşunları boşaltır. Yaralanan Eşkıya Fettah canını zor kurtarır.

“AÇ GÖĞSÜNÜ GÜL MEMELER ÜŞÜSÜN”

Çukurova’da 1950’ li yıllarda okuryazar bile olmayan bir genç kız, bir halk ozanına (saz âşığı) “ayak verebiliyordu.” (Ayak vermek: Bir ozanın doğaçlama olarak bir-iki dize söylemesidir. Ötekinin, bu dizelerin devamını getirerek şiiri tamamlaması beklenir.) Genç bir kız, bir saz âşığına biraz müstehcen bir ayak vermiş:

“Seher yeli tüm yellerin başısın /
Aç göğsünü gül memeler üşüsün.”

Âşık şaşalamış: “Hatun, ben daha önce böyle bir ayak duymadım, bilmiyorum. Ama borcum olsun…” demiş. Bu ayağın devamının hiçbir zaman söylenmediği anlatılagelir.

Eh, genç kızın verdiği ayakla 70 yıl sonra bendeniz şiir söylemeye çalıştım:

“Seher yeli tüm yellerin başısın,
Aç göğsünü gül memeler üşüsün”
Turnaların, yiğitlerin düşüsün
Yârimin düşüne gir seher yeli

[…]

Seher yeli, âşıkları mest eden
O nasıl aşk, öldürmeye kast eden
Bir âh ile alev alıp Aslı’dan,
Kerem’in âhında nâr seher yeli

Seher yeli bir delişmen kız mısın
Gelin misin, bir tomurcuk gül müsün?
Aç göğsünü gül memeler üşüsün
Göğsün, Aladağ’da kor seher yeli

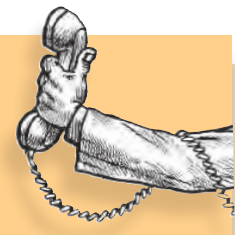
Mahlasım yok, ben sadece Bekir’im
Ceren’i yitirdim, müflis fakirim
Ağustosta sıtma tutar üşürüm
Nâr gönder, kor gönder, kar seher yeli

Resim: Nuri İyem

ALOOOO!

OT’tan arıyoruz

Alo, teyit.org mu, kiminle görüşüyorum?
Ben, Mehmet Atakan Foça.

Ne iş yapıyorsunuz, amacınız nedir?
Amacımız, birincil haber kaynağı olarak interneti kullanan yurttaşların ve sivil toplum örgütlerinin çevrimiçi platformlarda doğru bilgiye ulaşmasını sağlamak

Ne tür haber veya bilgilerle ilgileniyorsunuz?
Yaygın bilinen yanlışlardan, sosyal medyanın gündemine oturan şüpheli bilgilere, yaygın medyanın gündeme getirdiği iddialardan, şehir efsanelerine kadar birçok alanda doğrulama yapıyoruz.

Yaygın medyanın gündeme getirdiği iddialardan, şehir efsanelerine kadar birçok alanda doğrulama yapıyoruz.

Nasıl Çalışıyorsunuz?
Süreç şöyle işliyor:

1. TARAMA: Editörlerimiz her gün güncel haberleri ve sosyal medyada gündeme gelmiş konuları dijital araçlar vasıtasıyla kontrol ederler.

2. SEÇME: Önümüze düşen şüpheli haberler arasında bir eleme yapıyoruz. Hangi şüpheli haberi inceleyeceğimiz ve analizini oluşturacağımıza dair kararımızı şu üç unsurdan en az birini taşımasına dayanarak veriyoruz a. virallik b. önem c. aciliyet.

3. ARAŞTIRMA: Bir içeriği doğrulamak için en temel gazetecilik metodlarını dijital araçlarla bir arada kullandığımız bir süreci takip ediyoruz.

4. SONUÇ VE ANALİZ: Yaptığımız araştırma sonucunda sadece somut veriler ve olguları ortaya koyduğumuz bir analiz hazırlıyoruz.

Şeffaflık?
Herhangi bir siyasi tartışmanın tarafı olmadan haberlerin kanıtlanabilir gerçeklerini sunarız. Kaynaklarımıza dair bilgileri analizlerimizin içerisinde belirtiriz. Analizlerimizde doğrulama/yanlışlama süreçlerimizin tüm aşamalarını açık bir şekilde ortaya koyarız. Bizim için en önemli şey bilginin, haberlerin ya da görsellerin yanlış yayılmasının önüne geçerken, gerçeklerin peşinden gitme ve eleştirel düşünme reflekslerini geliştirmeyi haberi internetten alan tüm kullanıcılar için alışkanlık haline getirmelerini sağlayabilmektir.

Bir haber veya analizde siz hata yaptıysanız?
Yazdığımız bir analize ilişkin hata olduğu belirtildiğinde ve bunlar bize kaynaklarıyla birlikte sunulduğunda yeniden bir araştırma, inceleme süreci başlatırız. Özellikle sosyal medya hesaplarımızdan ve WhatsApp ihbar hattından bize gelen “düzeltme taleplerini” dikkate alarak incelemelerde bulunuruz.

Değirmenin suyu nereden gelir?
teyit.org’u kimlerin desteklediği sitemizin “Destekçilerimiz” kısmında yer almaktadır. teyit.org’da yer alan analizlerin ya da yayınlanan makalelerin hiçbirinde fon veren kuruluşların etkisi bulunmamaktadır. İçerik politikamıza ya da metodolojimize yönelik müdahale girişimlerini asla kabul etmeyiz.

EDİTÖR NOTU / Kutub Şimşek

Hiç istisnasız attığınız bütün yazıları okudum. Bazılarına cevap yazamadım, affola. Yerimiz bu kadar olduğu için bu kadar koyabildik. Bu, güzel yazıların az olduğu anlamına gelmemeli. Bilakis edebiyatımızın geleceğiyle ilgili ümidim arttı. Fakat okuduğum yazıların hepsinde -evet hepsinde- hüzün, acı, kahır, ayrılık, ölüm var. Bir tane bile komik metin okuduğumu hatırlamıyorum. Eğer bu, ülkemizin ruh haliyse eyvah! Yok değilse lütfen sonraki aya komik yazılar da atın. Sonsuz sevgilerimle...

İNTİHAR / CANAN SOYLU

Oltaya gelmiş ancak özgür bırakılmış bir balık gibi hissediyordum kendimi. Oysa bu özgürlük değil ölmesi gecikmiş bir intihar süreciydi.

LABİRENT/ MERT ÖZTÜRK

Ne bileyim, insanlara bir bakıyorum, herkes huzurdan boğulmuş da bana damlası kalmış gibi. Sanki nefesi biraz fazla alsam, fazlasını geri ver diyeceklermiş gibi. Bir yerlerde, bir şeyler yolunda gitmiyor. Yoluna girecekmiş gibi de durmuyor. Bir kere yolunu kaybedersen, bir daha doğru yol bulunmuyor. Labirentte yaşıyoruz ve çıkışı bulan arkasına bakmıyor.

DÖNÜŞÜM/ ECE ERDEM

Sanıyorsun ki
Canavarlar
önceden böyle idi.
Batırdıkları yerde
uzadı dişleri.
Değişiyorum
diyorsun ya
Hayır!
Dönüşüyorsun!
Keskin değilim...
Azalırsın,
Bileme kendini
benimle!

SON BAKIŞ/ CAN CUMUR

-Merkez! Eşkâl bildiriyorum: Çok genç, çok güzel, çok masum!

-Merkez dinlemede!

Merkez bozgun. Sivilim. Belimde silah, yüzümde iki saniyeden fazla bakacak olana pimi çekilecek olan bir el bombası çatıklığı. 'Hop' diyenin alnına dayayacağım emaneti! Seni bulursam kafama sıkacağım! İki omzumu koca bir semte atıyorum. Bir tanesi dönüp de bir baksın hele! Damsız girilmez mekânlara dalıyorum paldır küldür. Siyah tişörtlü, iri kıyım bekçileri yanaşmaya kalkarsa hemen ceketimi seğirtip emaneti gösteriyorum. Geri vites hemen. Bakıyorum, bulayım da kim dam diye yanına eklemişse seni bir teras açayım kafasına cehennem manzaralı.

Kork benden güzelim belan oldum senin!

-Merkez! Aranan eşkâle rastlanmadı. Tekrar ediyorum, aranan eşkâle rastlanmadı. Aramalar devam ediyor.

Şu parfümü üstlerine boca eden kadınların kokusu onlar geçtikten bir kaç saniye sonra geldiğinden sürekli geri çark ediyorum. Hedefi anımsatan kokular talamusuma bir çay içmeye uğruyor. Lanet olsun sidik gibi açık doldurulup da kırmızı tonlu tabakta demli görünen karbonatlı çaylara!

İçimden bir sayı belirleyip oraya kadar sayıyorum. Yirmi altıda flaş patlıyor! Taciz ateşi başlıyor. Kalabalığın arasından sanki ayaklarının altında tekerlekli bir mekanizma varmış gibi süzüle süzüle geliyor. Hemen elimi silahıma atıyorum, yanında biri varsa 'beni öldür!' diye yalvartana kadar işkence edeceğim. Gözlerim bir türlü ayrılamıyor. Hatta görüş alanımda olan her varlık buğulanıyor ve ne kadar odaklanmak istesem de yapamıyorum. Sanki bir gümbürtü kopuyor gibi ama aynı zamanda dengeleri bozacak bir sessizlik var. Eksi bilmem kaç desibelde damarlarımda kanın akış sesi aortuma kesik attırma hissi uyandırıyor. O sinematik sahne bir defa daha yaşansın diye mermiyi sürüyorum. Son gördüğüm şey sen ol şimdi şuracıkta öleyim. Namluyu sağ şakağıma dayıyorum ve sen hala süzülüyorsun kalabalıkta dalgalara aldırmadan. Görev bilinci geliyor hemen:

-Merkez! Aranan eşkâl bulundu! Aranan eşkâl bulundu!

Gözlerin gözlerimde ama sanki delip geçiyor bakışların. Ben, sen hariç hiçbir şeyi göremiyorum;

sen, ben hariç her şeyi görebiliyorsun. Bu tek taraflı aynanın iki tarafında ses geçirmeyen odalarda sen beraat ediyorsun ben müebbet yiyorum.

-Tekrar ediyorum merkez! Saçlarını kestirmiş ve hala çok güzel!

GİTME /FATİH ÖZTÜRK

Cehennem,
terk eden kadınların ayağı altındadır,
Bilirim...
Attığın adım sayısınca yazılacak günahların...
Bak, aha şuraya yazıyorum.
Bu gidişin hayırlara vesile hiç değil!

YERKUŞAĞI / NEHİR ÇAĞLA BOZDAN

İnsanı insana benzetmekten ziyade insanı renklere benzetmeyi seçtim. Bir yerkuşağı var zihnimde. 'Siyah' ile başlıyor kuşağımın ilk rengi, hislerini yitirmiş insanlara dair. İnsanı insan olarak sevmeyip çiçeklerin üzerine basıp köpeklere hoşt diyorlar.

'beyaz' oluyor ikinci renk. Güven veriyor bu insanlar, huzur kokuyorlar sanki. Üstelik fidan dikip, kapılarının önünden bir kap suyu eksik etmiyorlar.

Ah, bir de o, arada bir yerlerde kalıp ne tarafa gitsem ne olur hesabı yapanlar yok mu... Ne siyah kalabiliyorlar ne de beyaz olabiliyorlar. Gri... Cuma namazına gidip ayakkabı çalıyorlar.

Son renk 'pembe'! Mutsuzken bile hep bir tebessüm var yüzlerinde. Az konuşup çok dinliyorlar hatta özür diliyorlar. Hava kardığında erkekler kadınlara sokak lambası oluyor. İmkânım olsa herkesi pembeye boyardım.

UNUTMA'K / SARAHATUN DEMİR

Kalpten düşerken incinen dil
Gözden düşünce
mühürdar bir hatırayı soyuyor,
Kimse anlamaz,
Unutmak değil de
Hatırdan silmek
öyle öyle başlıyor...

HAVVA İLE KISA SÜRELİ BİR İLİŞKİ / EZGİ ÖRNEK

"Annemin beni fark etmesi için sık sık saçlarımı keserdim." dedi. Ona bakmaya başlamıştım, o tuvalden gözlerini ayırmıyordu. "Havva'nın Tecellisi" diye mırıldandı. Duymamış gibi yaptım ama sadece bu isim için bu tabloya sahip olmak isteyen pek çok âdem bilirdim. Düşünmeyi bırakmış, sobanın yaydığı sıcaktan mayışıp kalmıştım. Halıya kıvrılıp aralık gözlerimle biraz daha baktım tuvale. Sadece kırmızı fular gözlerimin aralık kalmasını sağlıyor gibiydi. Karanlıkta Havva'nın derinden gelen sesi, uyandırmak istemiyor beni. Kendi kendini uyutmak için mırıldanıyor. "Ufku görmez Havva. Ham nedir? Harf nedir? Ayaz üstünde Havva. Uzamış saçları biraz daha. Kör, sağır, dilsiz bir zamanda gafil avlanır Havva."

SANAT DÜŞMANLIĞINA GİRİŞ / S. YETKİN IŞIK

Güzel bir nesneyi gören insan ne yapar? İlk tepkisi ona uzanmak, sahip olmaya çalışmaktır. Elde ettiği şey için herkesle kavga eder. Ve son olarak yine çocukça davranan, içgüdülerinin emrinde birinin güzele olana tepkisi, onu ele geçiremeyeceğini anlayınca, sahip olamayacağı şeye saldırmaktır. Güzele olan tutku hızla ve hırsla, iktidar etme hırsıyla nefrete de dönüşebilir. Güzelin büyüsü karşısında insan, bilginin sonsuzluğu karşısında olduğu gibi, sınırlarının farkına varır. İktidar çaresizdir. Yapılacak en iyi şey onu anlatmaktır; sözle, yazıyla, resimle… Güzeli ve bilgiyi/doğruyu paylaşmak, iktidar ve mülke sahip olmaktan daha olgun, daha rasyonel tepkilerdir. Ancak insanların çoğu bunu fark etmez, düşünmeye kalkışmaz bile. Veya belki çocukluktan yetişkinliğe geçiş aşamasında takılıp kalmıştır da güzel olanın sahiplenilemeyeceğini, güzelliği sahiplenme teşebbüslerinin daima onu öldürmekle sonuçlandığını henüz öğrenememiştir..

Mayıs sayısının OT Okur sayfa editörü; yazarımız TUNA KİREMİTÇİ tunakiremitci@otdergi.com adresine yazını gönder önümüzdeki ay OT'ta yerini al.

Problem

"Problem diye bir şey yoktur. Problemi biz problem haline getiririz" durumunu seviyorum.

Ali Atay

İnsan

Yanlışı görüp kaçınana, kötüyü görüp sakınana, çirkini görüp çekinene insan denir.

Peki, kaçınmayana, sakınmayana, çekinmeyene ne denir?

Dücane Cündioğlu

Tuhaf

Anneler ölürken bile çocuklarının ellerini bırakmıyor, ne tuhaf...

Ah Muhsin Ünlü

Bencil

Dünyayı kurtarmaya çalışacak kadar aptal, sadece kendini kurtarmaya çalışacak kadar da bencil olma yeter.

Burak Aksak

Umut

Atomu yumrukla parçalayamam / Allah büyük, elbet bir kapı açar.

Murat Menteş

Futbol

Futbola dair tek bilgim ileride yalnız kalındığı.

Sinem Sal

Baba

Bütün evlerin en mükemmel hatasıdır baba.

Seyidhan Kömürcü

Bu

"Bu, normal bir ülkede olsaydı yer yerinden oynardı." Böyle diyoruz sıklıkla. Dediğimize göre "bu" olmuş ve çok belli ki yer yerinden oynamıyor.

Pınar Öğünç

Acı

Bir şey oluyor bazen, bütün dünya senin düşündüğünün tersini bile düşünse o kadar kuvvetli inanıyoruz ki o şeye, gerçekle bağımız kopuyor. Sonrası acı oluyor elbet. Olsun. Samimi bir acı sahte bir mutluluktan daha kötü olabilir mi gerçekten?

Ali Lidar

Korku

İktidarların en büyük korkusu muhalefet değil, ciddiye alınmamaktır.

Gündüz Vassaf

Aptallık

Tedavi edilemeyen ve bünyeye kesinlikle en ufak bir rahatsızlık vermeyen tek hastalık.

Onur Gökşen

Hatıra

İnsan, kadife bir hatıradan başka nedir ki?

Birhan Keskin

OtLaRkEn®

- **Cari açık gibi adamsın, hep para istiyosun!**
- Alo, Türkiye'nin en çok sığır açan dergisinden arıyoruz!
- **Yıl 2017, hâlâ ayakkabı giyiyoruz, bence çok saçma!**
- İçlik giyen insanda piçlik olmaz!
- **Konunun üstünü örterek, buranın soğukluğunu kapatamazsınız, yönetici uyuyor mu, üşüyoruz reyiz!**
- Sana çok pis yabancılaşırım, kimse tanıyamaz!
- **Yıllardır bu anı bekliyordum, grafiker yanına oturdum nihayet!**
- Atom Karınca'nın A'sını bir tık büyütürsek!
- **Herkesin birbirini övme saati gelmiş anlaşılan!**
- Yemek var dediler geldik!
- **Açlıktan konuşamıyorum, Allah rızası için bi poğça börek neyin alın!**
- Kendi esprisine gülen bir insan dahi değildir, o yüzden çok rahatım!
- **Son üç yıldır 90 aykü ile idare ediyorum, kimse de fark etmiyor!**
- Var ya, sen bazen beni kültürünle şaşırtıyorsun, ama bazen!
- **Kayıtlara geçsin; an itibarıyla dergimiz 'dumanaltı' kavramına yeni bir boyut katmış olabilir!**
- Personasız kaldım anne, hani benim nördlüğüm nerde!
- **Benim köşenin altına 'proje tasarım' yazın, havalı dursun!**
- Çay Demleme ve Kreatif Sunum kime aitse bu dergide, lütfen konuyla ilgilensin!
- **Yazı gönder dedik, komple dergi göndermiş yazarımız, n'apçaz bay çok bilmiş editörümüz!**
- Fonetik diye bir şey var ve gerçekten bu dergide çok az kullanılıyor!
- **Sürü psikolojisi bende çok güçlüdür, birisi ayağa kalkınca ben de kalkarım!**
- Bu yazı bende rehavet yaptı, başka sayfaya geçebilir miyiz reca etsem!
- **Herkes çok bilgili, nereye düştüm lan ben!**
- Bizde dışavurum yok, içe atım var dost!
- **İnsanımız ayrılanı değil, kalanı sever!**
- Üff mü? Bu hale geldik ha! Kapris istemiyorum, ben ne dersem o olacak!
- **Yine her yere at görseli koyup ganyan bültenine çevirmediniz di mi la dergiyi!**
- Ohh bi dergi daha biterceli!

NİSAN 2017 Sayı: 50 - Aylık Edebiyat Mizah Dergisi
Aylık Yaygın Süreli Yayın - **İmtiyaz Sahibi ve Yayıncı:**
MEDU YAYINCILIK TİC. LTD. ŞTİ.
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Selda Hızal

editor@otdergi.com - bilgi@otdergi.com - reklam@otdergi.com

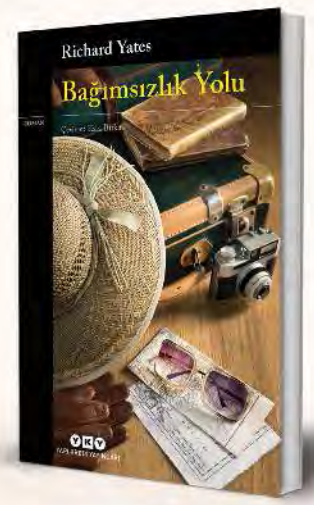
www.otdergi.com
Adres: Bereketzade Mah. Banker Sok. No: 6 A-B Beyoğlu İSTANBUL
Tel: (0212) 232 33 09 **Baskı:** Uygun Basım, Merkez Mah. Çınar Cad. Kavak Sok. No:34 Yenibosna-Bahçelievler İSTANBUL Tel: (0212) 451 60 90
Genel Dağıtım: DPP (0212) 622 22 22 - **ISSN:** 1308-450X

OT'ta yayımlanan tüm yazı, çizim, espri ve karakterlerin yayın hakları saklıdır. Yayınevi, yazar ve çizerin yazılı izni alınmaksızın hiçbir yazılı, basılı ve görsel yayın organında ve sanal ortamda kullanılamaz.

Kitap hayattır...

YKY
YAPI KREDİ YAYINLARI

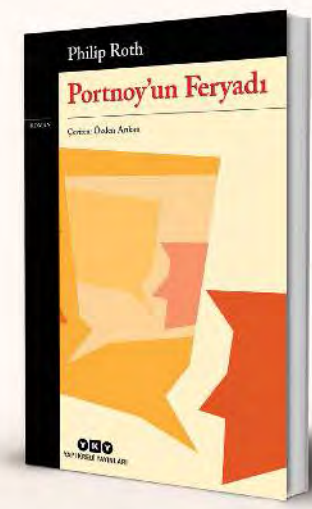
YKY'DEN ÜÇ YENİ ROMAN

Richard Yates'ten sonu hüsranla biten bir Amerikan rüyası

Richard Yates, *Bağımsızlık Yolu*'nda sonu hüsranla biten bir Amerikan rüyasını anlatıyor. Aynı adla sinemaya uyarlanan, Türkçeye "Hayallerin Peşinde" ismiyle çevrilen filmin başrollerinde Oscarlı oyuncular Leonardo DiCaprio ve Kate Winslet oynuyor.

Bağımsızlık Yolu
Richard Yates • Çeviren: Esra Birkan • *Roman, 272 s.*

Sarsıcı, şaşırtıcı, yüz kızartıcı, komik... *Portnoy'un Feryadı*

Zamanında ülkemizde yasaklanan kitaplardan biri olan *Portnoy'un Feryadı*, kapalı bir kutu olan Yahudi toplumunda erkeğin cinsel gelişimini ve anne ile erkek çocuk arasındaki ilişkiyi eğlenceli, şaşırtıcı ve yüz kızartıcı bir biçimde anlatıyor.

Portnoy'un Feryadı
Philip Roth • Çeviren: Özden Arıkan • *Roman, 212 s.*

Ölümü, insanın kendi kıyametidir

22:04, Amerikan edebiyatının son dönemdeki en parlak yazarlarından biri olan Ben Lerner'dan, gerçek ile kurmacanın ironi ve samimiyetle harmanlandığı yenilikçi bir roman.

22:04
Ben Lerner • Çeviren: Hakan Toker • *Roman, 208 s.*

YapıKredi
Kültür Sanat Yayıncılık

RACHEL CORRIE

“

Ben diğer çocuklar için buradayım.

Buradayım çünkü önemsiyorum.

Buradayım çünkü her yerde çocuklar ıstırap çekmekte.

Çünkü kırk bin insan her gün açlıktan ölmekte.

Buradayım çünkü o insanların çoğu çocuklar.

Anlamalıyız ki fakirler her yanımızda ve biz onları görmezden geliyoruz.

Anlamalıyız ki bu ölümler önlenebilir!

Anlamalıyız ki üçüncü dünya ülkelerindeki insanlar da tıpkı bizim gibi düşünür, endişelenir, güler ve ağlar!

Anlamalıyız ki onlar bizim rüyalarımızı görüyor, biz de onların rüyalarını!

Anlamalıyız ki onlar biz, biz de onlarız!

Rüyam, her gün ölen kırk bin insanı kurtarabilmek!

Rüyam gerçekleşebilir ve gerçekleşecek, eğer hepimiz geleceğe bakıp oradaki ışığı görebilirsek...

”

Rachel Corrie, 10 yaşında ilkokul mezuniyetinde yaptığı bu konuşmadan on üç yıl sonra, evi yıkılan Filistinlilere destek olmak için 2003'te gittiği Gazze'de İsrail askerleri tarafından buldozerle ezilerek katledildi.